Ε. ΦΟΡΤΥΝΑΤΟΒΑ

ΑΝΑΓΝΟΣΤΙΚΟ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ



[illegible]ΝΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ [illegible]
ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ
[illegible]

Ε. Γ. ΦΟΡΤΥΝΑΤΟΒΑ

ΑΝΑΓΝΟΣΤΙΚΟ

ΜΕΡΟΣ II.

ΔΕΦΤΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΑΘΙΣΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ ΑΠΤΙ ΡΟΣΙΚΙ ΕΚΔΟΣΙ. ΠΓ ΕΠΙΚΙΡΟΘΙΚΕ
ΑΠΤΙΣ ΚΟΛΕΓΙΑ ΤΥ ΑΚΜ ΤΙΣ ΡΣΟΣΔ

ΕΠΙΚΙΡΟΘΙΚΕ ΑΠΤΙΣ ΚΟΛΕΓΙΑ ΤΥ ΑΚΜ ΥΣΣΔ

ΥΚΡΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ
ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ

ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ
—1933—

— Δόθηκε για στοιχειοθέτηση 20 VIII — 33. —
— Επιτράπηκε για εκτύπωση 3 IX — 33. —
Εκδοτικό εθνικών μειονοτ. 20-Ε. Τιράζ 4200
Γορλιτ 1607. Αριθμός παραγγελίας 5717.

ПЕРЕВОД П. ЛЕВКОПУЛОС
ЛИТ. ОБРАБОТКА А. ДИМИТРИУ
ОТВЕТ. РЕДАКТОР Л. ЛЕО



ΤΟ ΠΡΟΙ

Με κόκινο χρόμα
προβάλ' ι αβγί.
Σκοτάδι ακόμα
ςκεπάζι τι γι.

Τα λίλουδα γέρνουν
ςτι γι δροςερά.
Τα πρόβατα βόςκουν
ςε χόρτα χλορά.

Ο ΠΑΛΙΚΑΡΑΣ

Ο Κόςτας με το Σοφρόνι πίγανε ςτο όρος. Στι ςτράτα ο Κόςτας λέι:

— Σοφρόνι, φοβάςε τυς λίκους; φ – φ

Κι' ο Σοφρόνις μαχταέφτικε:

— Γιατί να τυς φοβιθό; Τυς χτιπό με το κςίλο ςτο κεφάλι,— τυς ςκοτόνο.

Μπίκανε ςτο όρος. Στο όρος ίτανε ςκοτινά απ' τα δέντρα, ο ίλιος δε φενότανε. Κάτο απ' τα ποδάρια-τυς ςπάνανε τα κςερά κςιλάκια, τα φίλα κάνανε θόριβο.

Ο Σοφρόνις ντρανά ολόγιρα, πιάνι τον Κόςτα απ' τα χέρια.

Ο Κόςτας, τυ λέι:

— Φοβάςε;

Κι' ο Σοφρόνις ντρέπετε να πι πος φοβάτε, κάνι τον παλικαρά:

— Κε γιατί να φοβιθό; όπος ντρανάς, εγό δεν ίμε μικρός.
Τότε ο Κόςτας φόναξε πςέφτικα:
— Λίχος!
Ο Σοφρόνις απ' το φόβο-τυ κάθισε ςτον πάτο:
— Μα-α-α-μά!
Κι' ο Κόςτας το γελάι:
— Βρέ, Σοφρόνι, παλικαρά!

Ι ΒΡΟΧΙ

Πέφτι, πέφτι ι βροχύλα.
Τί χαρά κε τί δροςύλα!
Μαλακόνι πια ι γι.
Τα αλέτρια κε τα τράκτορ
ι κολχόζνικι 'τιμάζυν
κε ςτα τζόλια πια τα βγάζυν.
Βγένυν όλι ςτο χοράφι
για να ςπίρυν το ςιτάρι,
το κριθάρι, το γιυλάφι...
Ε, κολχόζνικι, δυλέπςτε
ςτα κολχόζνικα χοριά-ςας.
Σαν υντάρνικι παλέπςτε.
Περιςέπςτε τι ςοδιά-ςας!

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Σε στράτες εβδομίντα ρίθμε
το φασύλι, κανίς δεν το φορέβι,
κανίς μες' στο σακύλι.

Ι ΜΠΟΡΑ

Όταν ίμουνα μικρός με στίλανε στο όρος για μανιτάρια. Πίγα στο όρος, σόρεπσα μανιτάρια κε θέλισα να γιρίσο σπίτι. Άξαφνα έγινε σκοτία, έβρεξε κε βρόντισε. Φοβίθικα κε κάθισα κάτο από μια μεγάλι βαλανιδιά.

Γιάλισε ι αστραπί τέτια φοβερί, όστε πονέσανε τα μάτια-μου κε τα σφάλιξα.

Πάνο απτο κεφάλι-μου, κάτι έτριξε κε βρόντισε. Ίστερα κάτι με χτίπισε στο κεφάλι. Έπεσα κάτο κε ξαπλόθικα όσπου να σταθί ι βροχί.

Όταν άνιξα τα μάτια-μου, στάζανε τα δέντρα σ' όλο το όρος, τραγουδούσανε τα πουλιά, κ' έπεζε ο ίλιος.

Ι μεγάλι βαλανιδιά τσακόθικε, κ' έβγενε από κι καπνός. Ολόγιρά-μου ίτανε κομάτια απ' τι βαλανιδιά.

Τα ρούχα-μου ίτανε όλα βρεμένα κε κολνούσανε στο κορμί-μου. Στο κεφάλι-μου ίχε ένα πρίξιμο, κε πονούσα λίγο.

Ίβρα το καπέλο-μου, πίρα τα μανιτάρια κ' έτρεξα στο σπίτι. Στο σπίτι δεν ίτανε κανίς. Πίρα απτο τραπέζι ψομί κι' ανέβικα πάνο στιν πέτζκα.

Όταν ξίπνισα, ίδα απτιν πέτζκα, ότι τα μανιτάρια-μου τα ψίσανε, τα βάλανε πάνο στο τραπέζι κε θέλανε πια να τα φάνε.

Εγό φόναξα:—Γιατί τρότε δίχος εμένα!

Εκίνι λένε:—Εσί δεν κιμάσε; Έλα γλίγορα, φάγε!

ΓΙΑ ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ

Σίκο, ντράνα, Γιόργι, Βάνια
Τα πεδιά με τι σιρά,
με σακούλια, με καλάθια
παν' στο όρος με χαρά.
Μές' στο όρος μεγαλόνουν
τα χνοδάτα μανιτάρια.
Τί ζμιγμένα που φιτρόνουν
στα ολόδροσα χορτάρια.

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Μικρό, στρογκιλένο, μέσα απ' το χόμα βγαλμένο, με κόκινο καπέλο φορεμένο.

ΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

Σαν πυλί στο κλαδί
το νερό κελαιδί.
Σε βραδιά ςιγαλί
το ποτάμι μιλί.
Κε την όμορφι μέρα
μές' ςτον ίςιχο αγέρα
αντιχί ςα φλογέρα.
Σαν πεδάκι γελά.
Βλέπι τ' άςτρα πςιλά,
τα πυλιά, τα μαμύδια.
Μας χαρίζ̌ι τραγύδια,
δέντρα, χόρτα, λυλύδια.

ΤΟ ΦΙΔΙ

Μια φορά ς' εμάς θερίζ̌ανε πίςο απ' τον μπαχτζ̌έ. Εγό μ' όλι τι φόρα ρίχτικα στο τζ̌αράνι κε κιλίςτικα μέςα στο μιροδάτο πιτζάνι. Ι θεριςτάδες ίτανε μακριά. Το ςκιλί-μας — ο Βολτζ̌όκ, πλάγιαζ̌ε πάνο στι θιμονιά κ' έτρογε ςτύδι. Κιλίςτικα ς' ένα τζ̌αράνι. 'Ακςαφνα κάτι κρίο κε γλιστερό χτίπιςε στο χέρι-μυ.

Πίδιςα. Κε τί ντρανό; 'Ενα μεγάλο φίδι βγίκε απ' το

πιτζάνι, ςικόθικε πάνο ςτο ȣράδι-τȣ κε ίτανε έτιμο να ριχτί πάνο-μȣ. Αντίς να φίγο, ςτέκο ςαν πέτρα κε το φίδι με ντρανά με τ' άχρομα μάτια-τȣ.

'Αχςαφνα ο Βολτζόκ πετάχτικε απ' το τζαράκι κε πίδιςε πάνο ςτο φίδι. Το ςκιλί κξέςκιςε το φίδι με τα δόντια-τȣ, κε το πατίςε με τα ποδάρια-τȣ. Το φίδι έδακνε το ςκιλί κε ςτο πρόςοπο, κε ςτο ςτίθος, κε ςτιν κιλιά. Μα γλίγορα τα κομάτια τȣ φιδιȣ́ ίτανε πεζμένα πάνο ςτον πάτο.

Ο Βολτζόκ πίρε δρόμο κε χάθικε. Μόνο τότε μȣ ίρθε πάλι ι φονί: άρχιςα να φονάζο κε να κλέο. Τρέκςανε ι θεριςτάδες κε με τις κόςες χτιπίςανε τα κομάτια τȣ φιδιȣ́, πȣ ακόμα τζαπαλανέφκονταν.

Ο Βολτζόκ γίριςε ςτο ςπίτι-μας μόνο ίςτερα από δέκα μέρες. Ίτανε φτοχός, πιναζμένος, μα γερός. Ο πατέρας ίπε, πος τα ςκιλιά γιατρέβȣντε, με κάπιο χορτάρι απ' τα δακςίματα τȣ φιδιȣ́.

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Πιζματάρις ίνε
έχι κε κιμά,
το χτιπȣ́νε τα παιδιά.
Γιατί χτιπȣ́νε το
καϊμένο,
Γιατί ίνε φȣςκομένο.

ΤΟ ΤΟΠΙ

Στρονκιλό, σφιχτό-μυ τόπι,
τι χτιπάς τιν Πινελόπι;
Τι τρελές δυλιές μυ κάνις;
Τα λυλύδια πάντα σπάνις.
Ντράνα, κάθιςε καλά.
Θα με βάλις σε μπελά.
Σι θα σπάσις το γιαλί
— το κακό θε να με βρι.

ΤΟ ΛΥΣΙΜΟ

— Ελάτε, πεδιά, να βράςυμε πσαρόςυπα!

Τα πεδιά ανάπςανε φοτιά, βάλανε πάνο ένα καζανάκι κε πίγανε να λυςτόνε. Κολιμπύςανε πιός πιόνα να περάςι. Μόνο ο Πέτρος δεν μπορύςε να κολιμπίςι.

— Θα κολιμπίςυμε να πάμε στο ςπίτι με τα ςανίδια,— ίπε ο Στέφανος.

— Ο Πέτρος δεν μπορί να κολιμπίςι, αφτός τ' ανκίςτρια θα κυβαλίςι στο ςπίτι.

— Να γνοςτική! Πάνο στο ςανίδι κ' εγό μπορό να κολιμπίςο.

— Καλά. Τ' ανκίςτρια θα τα μολόςυμε ίςαμε άβριο, πίςο απ' τα δεντράκια.

— Να πίγενες Πέτρο, καλίτερα πεζά, γιατί μπροστά ίνε μέρι βαθιά,—ίπε ο Στέφανος.

— Κε γιατί μυ φορτόνεστε; Αρπάζο κανένα ςανίδι κε βγένο, μεγάλι δυλιά!

Αρχίςανε να κολιμπύνε.

Ο Πέτρος δεν απόμενε πίςο απ' τυς άλυς. Μα άκςαφνα έπεςε απ' το ςανίδι, τίνακςε τα χέρια κε βύτιςε στο νερό.

Το ςανίδι έφιγε μακριά απ' αφτόνα, κι' ο Πέτρος χάθικε κάτο απ' το νερό.

Πιδίξανε τα πεδιά απ' τα ςανίδια-τος, βγάλανε τον Πέ-τρο κε κολυμπίςανε αντάμα-το ςτιν ακροποταμιά.

Ο Πέτρος πλάγιαζε, ςαν πεθαμένος.

— Κυνίςτε-τον, πεδιά, τινάκςτε-τον!

Ο Πέτρος άνικςε τα μάτια κε ςίκοςε το κεφάλι-το. Μόνο τότε τα πεδιά θυμιθίκανε για τα ςανίδια-τος. Ντράνα, τα ςανίδια μόλις φένοντε πια.

— Για ςένα χάςαμε όλο-μας το ςτόλο—ίπε ο Στέ-φανος.

-- Μι φοβάςε, τόρα θα μάθις να κολυμπάς.

ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΣΤΟ ΛΑΓΕΡ

Ντρανάς
εκί πέρα
μια πόλι
αςπρίζι.
Φιςά
ο αγέρας
κ'ι πόλι
βυίζι.
Σπιτάκια
πανένια,
με κςύλα
ςτιμένα.

Γυμνά
τα κορμάκια.
Γερά
τα πεδάκια.
Κςιπόλιτα
τρέχυν.
Αρόςτος
δεν έχυν.
Εκί ζι
αντάμα —
πιονέρικο
τάγμα.

Ι ΒΟΙΘΙ

Σύνεφο, κε τί ςύνεφο!

Ι κολχόζνικι ςπυδάζανε να ςορέπςυνε το πιτζάνι κε να το βάλυνε πάνο ςτ' αμάκςια. Ντρανόνε, τρέχυνε τα πεδιά με κόκινες γραβάτες.

— Γιά-ςας, ςίντροφι! φονάκςανε δινατά τα πεδιά.— Ίρθαμε να ςας βοιθίςυμε.

— Στον κερό ίρθατε. Μπράβο-ςας!

Ι δυλιά άναψε. Σιμόςανε τ' αμάξια, αρχίςανε να τα φορτόνυνε.

—Γιά ας βγι κάπιος από ςας απάνο για βοίθια!

Ο μπάρμπα—Ζαχαρίας τράβικςε πάνο στο αμάξι διο πεδιά.

—Τόρα, πεδάκια-μυ, πατίςτε καλά, για να χορέςι περιςότερο πιτ̌άνι.

'Ετςι κε τελιόςανε τι δυλιά ίςαμε ν' αρχίςι ι βροχί.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Με τα μακριά μυςτάκια
τα χλορά τα κρομιδάκια.
Τα δανκάνις κε αρχίζ̌ις
ςαν κλαπςιάρις να δακρίζ̌ις.

Νά κε λάχανα μεγάλα.
Τὄνα φίλο πάνο ςτ' άλο.
Τα κοτςάνια-τυς χομένα
μές' ςτο χόμα, ριζ̌ομένα.

Τ' ανκυράκια ορμάζ̌υν
κε το χρόμα μεταλάζ̌υν.
'Ιν' αφτά τα ανκυράκια
με τυς κάτικυς ςπιτάκια:

ςπόρι μέςα-τυς κλιζ̌μένι,
ςτο ςκοτάδι μαντριζ̌μένι
κι' ας μιν έχυνε κλιδί —
δεν μπορί κανίς να βγι.

Παραπέρα ι ντομάτες
ζ̌υμερές κε μιροδάτες.
Κςαπλομένες κοκινίζ̌υν.
Το περβόλι-μας ςτολίζ̌υν.

Δίχος πόρτες κε παραθιράκια
Κόζμο πλίθος έχυν τα σπιτάκια
Μέσα-τυς μιά κόρι ίνε
μαντριζμένι,
Κι πλεκσίδα-τις όκσο στι
στρατίτσα βγένι.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ-ΜΑΣ

Όλο το καλοκέρι το περιβόλι μας φάιζε. Κε για το χιμόνα από κι σορέπσαμε ζαπάσια.

Ακόμα νορίς το καλοκέρι αρχίσαμε να τρόμε πράσινα κρομιδάκια. Τα τρόγαμε κε με το κβας, κε με το πσομί, κε με τις καρτόπλες.

Γλίγορα αρχίσανε να οριμάζυνε κε τ' ανκύρια. Νόστιμα ανκύρια, που τα πέρναμε ίσια απ' τις βραγιές! Τα τρόγαμε κε στο μεσιμερινό το φαΐ κε στο βραδινό.

Κ' ίστερα αρχίσανε ι πρόιμες καρτόπλες. Βγάζαμε απ' το χόμα πρόιμες καρτόπλες, τις πλίναμε κε τις πσίναμε. Ι πσιμένες καρτόπλες ίνε νόστιμες, το καβυρντιζμένο καπύκι-τυς, τρίζι!

Κοκινίσανε κ' ι ντομάτες. Ε, κε τί καλές πο ίνε! Νόστιμες, ζ̌ομερές! Ίνε καλό να τις βάλις κε στο μπόρστ̌ι, να τις τρος κε με καρτόπλες, ι μόνο να τις αλατίσις κε να τις τρος με ψομί!

Ίρθε ο Σεπτέβρις, πρέπι απ' το περιβόλι όλα να τα σορέπσι κανίς για ζ̌απάσια. Μπροστά απ' όλα σορέψαμε τις ντομάτες,—γιατί αφτές φοβόντε το αγιάζ̌ι. Κσεριζ̌όσαμε τα χρομίδια, τα δέσαμε σε δεμάτια κε τα κρεμάσαμε σιμά στο φύρνο για να κσεραθόνε. Σα δεν τα κσεράνις καλά—όλα σαπίζ̌ονε.

Αρχίσαμε να βάζ̌ομε στα ποντβάλια τα ρεπάνια, τις μορκόφκες κε τα κοκινογόλια κε να ρίχνομε πάνο κσερό άμο.

Ίστερα καταπιαστίκαμε με τις καρτόπλες. Απ' αφτές ίχαμε πολές. Καλά, πο κι' ο κερός ίτανε κσερός, κ' ι καρτόπλες κσερές—μπορέσαμε ίσια να τις βάλομε στο ποντβάλι.

Τελιόσαμε τις καρτόπλες, αρχίσαμε τα λάχανα. Τα κόψαμε, τ' αλατίσαμε, ολάκερα κεφάλια τα κοβαλίσαμε στο ποντβάλι, για να έχομε κε το χιμόνα φρέσκα λάχανα.

Τα ετιμάσαμε όλα—κε δε φοβόμαστε το χιμόνα!

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Ο περιβολάρις Φέντιας
μακριά τι μύτι έχι
όσω κι αν γυρίσι το νερό
αυτό κι κε τρέχι.

ΤΙΣ ΡΙΖΕΣ Ι ΤΙΣ ΚΟΡΦΕΣ

Τον παλιό κερό ς' εμάς κανίς δεν ίκςερε να φιτέπςι πατάτες (καρτόπλες). Δεν κςέρανε ακόμα, κε τί ίνε.

Διάβαςε ένας πομέςτζικος, ότι πέρα απ' τι θάλαςα ίνε ένα λαχανικό — ι πατάτα. 'Εγραπςε να τον ςτίλονε πατάτες, κε τις φίτεπςε στο περιβόλι-τυ.

Φίτροςε ι πατάτα δυνατί, γερί κι' όλι ςκεπάςτικε με λυλύδια.

Πέςανε τα λυλύδια. Στον τόπο-τυς φανίκανε ςκλιρά, ςτρογκιλά ςφεράκια, πυ ίτανε μεγάλα ςαν ένα καρίδι.

Σορέπςανε αφτά τα ςφεράκια, τα καβυρντίςανε μέςα ςε βύτιρο.

Προςκάλεςε ο πομέςτζικος τυς γνόριμύς-τυ, για να τυς φαίςι με το νέο φαί. Πίρανε ι μυςαφίριδες στο ςτόμα από ένα καβυρντιζμένο ςφεράκι, μαςύνε, ζαρόνυνε το πρόςοπο. Δοκίμαςε κι' ο ίδιος ο νικοκίρις ςτράβοςε το ςτόμα-τυ απ' αφτό το φαί. Θίμοςε ο νικοκίρις κε λέι:

— Βγάλτε με τις ρίζες-τυ κε πετάκςτε αφτό το παλιόχορτο!

Την άλι μέρα κςεριζόςανε το φιτό. Ντρανύνε — ςτις ρίζες-τυ κάτι κυβαράκια.

— Ελάτε ας πςίςυμε αφτά τα κυβαράκια!

Τα δοκιμάςανε, ίτανε νόςτιμα.

Τυ αρέςανε κε τυ πομέςτζικυ:

— Ε, μα τί αχμάκις πυ ίμυνα! — λέι, — έπρεπε να ςορέπςυμε τις ρίζες, κ' εγό καβύρντιςα τις κορφές.

Κε πράσινο κε ιψιλό στι
βραγιά μεγάλοσε φιτό.
Τι ρίζα-τι σκάλισε λιγάκι
κε θάβρις .....

Τ' ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΑΡΑ

Στο απέραντο το τζόλι
πολεμύνε τόρα όλι.
Βοτανίζυνε με τσάπες
ι χολχόζνικι-χοριάτες.
Προςπαθύνε να γλιτόςυν
ςτο περβόλι τα φιτά-μας.
Πολεμύνε να ςικόςυν
τιν χολχόζικι ςοδιά-μας.

Κόφτυν, ρίχνυν εκί πέρα
αγριόχορτα όλι μέρα
για να γίνυνε καλές
μελιντζάνες, πιπεριές.
Να ςορέπςυν ανκυράκια
πατατίτςες, φαςυλάκια.
Για να τρόνε ι χοριάτες
χ' ι υντάρνικι εργάτες.

ΛΑΧΑΝΟ-ΠΕΤΑΛΥΔΕΣ

Πολές πεταλύδας πετύνε πάνο απ' τυς μπαχτζέδες κε τα περιβόλια-μας. 'Ομορφες αντίχρι ςτον ίλιο με λογιό-λογιό χρόματα, με τα πλυμιςτά, χροματιζμένα φτερά-τυς! Κι' όμος πολές απ' αφτές φέρυνε μεγάλι ζιμία. Απ' τ' αβγά τις πεταλύδας βγένυνε κάμπιες. Αφτές τρόνε τα λαχανικά ςτα περιβόλια, κάνυνε ζιμία ςτα δέντρα, πυ ίνε ςτυς μπαχτζέδες. Κάποτε ι κάμπιες περιςέβυνε πολί.

Μια φορά το τρένο ςτι μέσι τυ δρόμυ άρχιςε να πιγένι ολοένα πιο αγάλια. Στο στερνό στάθικε όλος διόλυ. Ι

επιβάτες βρίκανε έκσο να ντραπόνε — τί ίνε. Φάνικε, ότι όλι ι σιδεροδρομικί γραμί σε μεγάλι απόστασι σκεπάστικε από πολές χοντρές κάμπιες.

Ι τροχί τυ τρένυ πατίσανε άπιρες κάμπιες, μα κι' απ' αφτό γλιστρύσανε πάνο στις ράγιες κε γιρίσανε στον τόπο-τυς. Το τρένο στάθικε.

Αφτές ίτανε κάμπιες άσπρις λαχανο-πεταλύδας. Κε στις διο μεριές τυ δρόμυ φενόντανε τα λαχανο-χόραφα. Μα αντίς λάχανα σ' αφτά μίνανε μονάχα τα κοτσάνια, πυ τα φάγανε όλος διόλυ. Ι κάμπιες φάγανε όλα τα λάχανα. Τόρα περάσανε σ' άλο τόπο — πυ δεν τον πιράκσανε ακόμα.

Ι ΚΑΜΠΙΑ

Σέρνετε μικρί καμπίτσα
Πάνο στι χλορί μιλίτσα.
Στα κλαδιά-τις ανεβένι.
Τρόι φίλα, δε χορτένι.
Πάντα τρόι, μεγαλόνι.
Στρογκιλένι κε φυσκόνι.

Το δεντράκι το καημένο
στέκι τόρα μαραμένο.
Φαγοθίκανε τα φίλα.
Πάνε, πέσανε τα μίλα.
Μα ι κάμπια δε χορτένι
σ' άλο δέντρο πια διαβένι.

Ο ΒΑΤΡΑΧΟΣ

— Βάτραχος, βάτραχος! χτιπίστε-τον! — πιχτά φονάζυνε τα πεδάκια.



Δεν κσέρυνε, ότι ο βάτραχος ίνε φίλος τυ ανθρόπυ. Κανένα κακό δεν κάνι — μονάχα μιν τον πέρνετε στα χέρια-σας. 'Ολο το κορμί τυ βατράχυ ίνε από κρεατοελιές. Απ' τις κρεατοελιές βγένι φαρμακερό ιγρό. Απ' αφτό κνίθετε το δέρμα.

Τιν ιμέρα ο βάτραχος κιμάτε σε κανένα σκοτινό, ιγρό τόπο. Φιλάγι το βράδι. Το βράδι βγένι στο κινίγι.

Νά ςέρνετε κανένα ςκολίκι ί κάμπια. Ο βάτραχος το ίδε κε το ςιμόνι κρίφά ςα γάτα. Μόλις ςιμόςι, πιδάι. Νά ςα να χτίπιςε κάπιος λαφρά με τα δάχτιλά-το, κε το ςκολίκι χάθικε. Δεν ντρανάς πιος ίνε, πο χτίπιςε. Χτίπιςε ι γλόςα το βατράχο. Ι γλόςα το βατράχο ίνε ένα θαμαςτό πράμα. 'Ινε κολιμένι ςτο ςτόμα όχι με τιν πιςινί άκρι, μα με τιν μπροςτινί. Ι πιςινί άκρι τις γλόςας-το ίνε λέφτερι. Ο βάτραχος τι βγάζι έκςο. 'Ολι ίνε ςκεπαζμένι με φτίζμα, πο κολνάι. Το κινίγι πιάνετε ς' αφτίνα πολί λαφρά. Χτιπάι ο βάτραχος μ' αφτίνα το ςκολίκι ί το μαμόδι κε το τραβάι ςτο ςτόμα. Το τραβάι, ςφαλίζι τα μάτια-το κι' αρχίζι να το καταπίνι. Το καταπίνι κε πάλι ντρανάι, κανένα άλο ακόμα να χτιπίςι.

'Ολι τι νίχτα ο βάτραχος καταςτρέφι κάμπιες, ςκολίκια, ςαλιάνκυς, μαμόδια τις νίχτας—τα βλαβερά ζόα τον περιβολιόν, τον χοραφιόν, τον λιβαδιόν κε τον μπαχτζέδον.

Ι βάτραχι ίνε φίλι το ανθρόπο. Να φιλάγετε τος βατράχος.



Ο ΜΠΑΧΤΖΕΣ

Με γλικό ζυμί γεμάτα
Τόρα γέρνυν μιροδάτα
τα μιλάκια κε τ' απίδια.
Κιτρινίζυν τα καρίδια.

Τα ερίκια φορτομένα
ςτα κλαδιά-τυς κρεμαζμένα.
Τον φιλάκςανε καλά
τον μπαχτζέ-μας τα πεδιά.

ΤΟ ΚΣΕΝΟ ΚΛΑΔΑΚΙ

Φίτροςε ςτο όρος μια άγρια μιλιά. Ίρθε ςτο όρος ο μπαχτζ̌εβάνις με το τςαπί-τυ, ίδε τι μιλίτςα κε λέι:

— Νά όμορφο δεντράκι, αφτό θα μυ χριαςτί.

Έςκαπςε προςεχτικά τι μιλίτςα, δεν έβλαπςε τις ριζ̌ίτςες-τις, τιν έφερε ςτον μπαχτζ̌έ κε τι φίτεπςε.

Τον άλο χρόνο ίρθε ο μπαχτζ̌εβάνις με ζ̌αροτό μαχέρι.

Έκοπςε όλι τιν πράςινι κορφί τυ δέντρυ κι' αφίκε μονάχα τον κορμό. Έςκιςε από πάνο τον κορμό κε ςτι ςκιζ̌μάδα μέςα έχοςε νέο βλαςτάρι από καλί μιλιά. Ίςτερα ο μπαχτζ̌εβάνις ςκέπαςε τι ςκιζ̌μάδα με πιλό κε τιν έδεςε με πατζ̌αβύρα. Κάρφοςε ολόγιρα ςτο νέο βλαςτάρι παςάλια κ' έφιγε.

Αρόςτιςε λίγο ι μιλίτςα, μα ίτανε νέα κε γερί. Γλίγορα καλιτέρεπςε. Κε το κςένο κλαδάκι μεγάλονε μ' αφτίνα.

Πίνι το κλαδάκι το ζ̌υμί τις μιλίτςας κε μεγαλόνι γλίγορα: βγάζ̌ι όλο νέα μπυμπύκια κε φίλα. Βγάζ̌ι όλο βλαςτάρια, κλαδάκια.

[illegible]ρα από τρία χρόνια το δεντράκι ςκεπάςτικε μ' άςπρο-τριανταφιλένια λυλύδια.

Πέςανε τ' άςπρο-τριανταφιλένια πέταλα τυ λυλυδιύ, κε ςτον τόπο-τυς φάνικε ι πράςινι αβγοθίκι. Το φτινόπορο απ' τιν αβγοθίκι γίνανε τα μίλα. Κι' όχι πια κςινά αγριόμιλα, μα μεγάλα, κόκινα γλικά μίλα.

Κε τέτια ομορφύτςικι έγινε ι μιλίτςα, όςτε απ' άλυς μπαχτζ̌έδες ερχόντανε να πάρυνε απ' αφτίνα νέα βλαςτάρια για μπόλιαζ̌μα.

Το μήλο
Ιν' αυτό ζυμί γιομάτο.
Τι γλυκό κε μυροδάτο:
Κυνίζι στο κλαδί,
Θα το φάι το πεδί.

Ι σπόρι στιν Ελένι, το καπύκι στον Αλέκο, ι καρδιά σε σένα, το μισό σε μένα.

ΣΤΟΝ ΜΠΑΧΤΖΕ ΤΥ ΜΙΤΖΥΡΙΝ

Ο Μιτζύριν ίνε φιμιζμένος μπαχτζεβάνις. Αφτός κάνι λογιό λογιό πιράματα για να μεγαλόνυνε κενύργιο λογιό δέντρα. Πολεμάι για να πάρι καλό λογιό φιτά, πυ δε φοβύντε απ' το κρίο.



Νά μια βραγιά από δεντράκια. Ίνε δέντρα-κάρλικα απιδιάς. Απ' τα χαμιλά δέντρα μπορύμε να σορέψυμε κι' άλο λαφρά τυς καρπύς. Το ντράνιμό-τυς ίνε κι' άλο λαφρό. Νά ένα κλαδί με φίλα αγριοκερασιάς, κε πάνο-τυ ίνε βίσινα. Σε κάθε λαβδίτσι ίνε όχι από διο βίσινα, όπος πάντα, μα από 50-60 βίσινα. Απ' τιν αγριοκερασιά κε τι βισινιά ο Μιτζύριν πίρε νέο καρποφόρο δέντρο.

Νά ένα δεντράκι βισινιάς. Μεγαλόνι μέσα στι γλάστρα

πάνο στο τραπέζι. Αφτά τα μικρότσικα δεντράκια σκεπαστίκανε με μεγάλα κε ζουμερά φρότα. Για τα δέντρα-κάρλικα χριάζετε πολί λίγος τόπος, μα δίνονε πολύς καρπύς.



'Ινε τέτιες μιλιές στον μπαχτζέ τυ Μιτζόριν, πυ φοβύντε να κιμύντε από κάτο ι φίλακες. Αν πέσι κανένα μίλο απ' τι μιλιά, θα κσιπνίσις με μεγάλο τρίκσιμο.

Για να βαστάκσις τέτιο μίλο, χριάζετε ν' ανίκσις πλατιά τιν παλάμι-συ.

Στον μπαχτζέ τυ Μιτζόριν ίνε κε πολές γιάγοντες. Ι γιάγοντες ίνε χοντρές, ζουμερές.

Ι μαλίνα ίνε τέσερις φορές μεγαλίτερι απ' τι σινιθισμένι. 'Ινε γιάγοντα δινατί, δε φοβάτε το κουβάλιμα, δεν παραβράζι.

'Ινε πολά όμορφα πράματα στον μπαχτζέ τυ Μιτζόριν. Πάνε εκί ι μπαχτζεβάνιδες να μάθονε πος φιτρόνονε κε μεγαλόνονε τα νέα φρότα, τα λαχανικά, ι γιάγοντες.

Ο ΦΙΛΑΚΑΣ

Τέλιοσε το καλοκέρι. Στον κολχόζικο μπαχτζέ φένοντε χοντρά ζουμερά μίλα κι' απίδια.

Κάθε νίχτα ο παπύς Ιγνάτις φιλάγι τον μπαχτζέ. Κάθε βράδι τον σιμόνι ο Σένιας:

— Πάρε κ' εμένα αντάμα-συ να φιλάγο, πάρε-με παπύ!

— Μα εσί θα κιμιθίς, τρελόπεδο, — μυρμυρίζι ο παπύς.

— Όχι δε θα κιμιθό, εσί μόνο πάρε-με!

Στο στερνό ο παπύς το δέχτικε.

— Πάμε πια! Ας ντρανό, τί φίλακας θα ίσε.

Ίτανε ισιχία στο μπαχτζέ. Βγίκε το φενκάρι. Ο παπύς

πίγε στιν καλίβα κε ίπε στο Σένια να τον φονάκσι, σαν ακύσι τίποτα.

'Αρχισε να νονίζι ο Σένιας, ότι άβριο θα πι σ' όλα τα πεδιά, πος δεν κιμίθικε όλι τι νίχτα, φίλαγε τον μπαχτζέ με τον παπύ.

Νύνιζε ο Σένιας κε ντρανύσε το φενκάρι. Ντρανύσε, ντρανύσε, κι' αφτό έγινε πια όχι φενκάρι, μα μεγάλο κίτρινο καβύνι. Θέλι ο Σένιας να πιάσι το καβύνι, απλόνι σ' αφτό τα χέρια-τυ, μα δεν μπορί να το φτάσι με κανένα τζαρά.

'Ακσαφνα το σκύντισε κάπιος.

— Μορέ φίλακας!

Ακύι ο Σένιας τι φονί το παπύ.

Τί ίνε;

Σικόθικε ο Σένιας κ' έτριβε τα μάτια-τυ.

Ντρανά μπροστά-τυ ίνε ο παπύς Ιγνάτις, κε στον ορανό βλέπι όχι πια το φενκάρι, μα τον ίλιο.

Γελάι ο παπύς: Μορέ φίλακας!

Ι ΑΛΑΛΕΤΙ ΜΥΣΑΦΙΡΙΔΕΣ



Το καλοκέρι ι λαγί δεν μπένονε στον μπαχτζέ. Μα το χιμόνα δεν ίνε έτσι.

Το χιμόνα ι λαγί πινύσανε. Ζιτίσανε κάτι να φάνε κε βρεθίκανε στον μπαχτζέ. Στον μπαχτζέ μεγαλόνανε νέες μιλίτσες. 'Ηρθανε σ' αφτές κι' αρχίσανε να τρόνε το καπύκι-τυς. Σε κάμποσες μιλίτσες φάγανε όλο το καπύκι ζολόγιρα στον κορμό.

Θαρθί ι άνιξι, θα δυλέπςυνε ι ρίζες τις μιλιάς, θ' αρχίςυνε να ρυφύνε το ζυμί απ' τι γι κε να το δίνυνε πςιλά από μέςα απ' τον κορμό ςτα φίλα.

Τα φίλα πάλι θ' αρχίςυνε να ςορέβυνε φαί κε να το ςτέλνυνε απ' το καπύκι κάτο ςτις ρίζες. Θαρθί το φαί απ' το καπύκι ος τον τόπο, πυ έφαγε ο λαγός, — ι ςτράτα ίνε κομένι. Πιο μακριά να πάι δεν μπορί. Φιλάγυνε ι ρίζες φαί απ' τα φίλα, μα το φαί δεν έρχετε. Θα κςεραθύνε, κε το δεντράκι θα χαθί.

Πός πρέπι να ιπεραςπίςυμε το δεντράκι απ' τυς λαγύς;

Δοκιμάςανε ι κολχόζνικι να δέςυνε ολόγιρα τα δέντρα με άχιρο, μα ι λαγί λαφρά κοματιάζανε το δεμένο άχιρο. Κι' ακόμα μέςα ςτ' άχιρα ςορεβόντανε κε ποντίκια. Αρχίςανε να τρόνε το καπύκι κ' ι λαγί κε τα ποντίκια. Αρχίςανε να δένυνε ολόγιρα ςτα δέντρα κλαδάκια από έλατο. Βοίθιςε. Ι λαγί φοβόντανε να μι τςιμπιθύνε απ' τις ςυβλερές βελόνες τυ έλατυ κε δεν πιράζανε το καπύκι.

Σ' άλο κολχόζι φράκςανε πιχτά τον μπαχτζέ. Ι λαγί πιδύνε ςιμά ςτο φράχτι, μα δεν μπορύνε να μπύνε ςτον μπαχτζέ. Κε τα δέντρα απομίνανε ολάκερα.

Ι ΠΙΣΤΙ ΦΙΛΑΚΕΣ

Σ' ένα χοριό ίτανε τόςι μπαχτζέδες, όςτε όλο το χοριό φενότανε ςαν ένας μεγάλος μπαχτζές. Τα δέντρα φέρνανε λυλύδια τιν άνιξι, κε ςτιν πιχτί πραςινάδα τον κλαδιόν πετύςανε τα πυλιά. Ολόγιρα αιδονίζανε τα τραγύδια κε το χαρύμενο κελάδιμα. Κε το φτινόπορο κυνιόντανε ανάμεςα ςτα φίλα μίλα, απίδια κε χακίμιλα.

Μα νά ςορεφτίκανε τα πεδιά κε χαλάςανε τις φολιές τον πυλιόν. Τα πυλιά αφίκανε τυς μπαχτζέδες κε δε γιρίςανε πια εκί.

Ίρθε το φτινόπορο, ίςτερα ο χιμόνας. Ίρθε ι νέα άνιξι. Μα ςτυς μπαχτζέδες ίτανε ιςιχία κε λίπι.

Εκί μεγαλόςανε βλαβερές κάμπιες, πυ τις χάνανε πρόττα τα πυλιά. Αφτές τρόγανε απτα δέντρα όχι μόνο τα λυλύδια, μα κε τα φίλα. Κε τα γιμνά δέντρα ςτεκόντανε το καλοκέρι λιπιμένα, όπος το χιμόνα.

'Ιρθε το φτινόπορο. Στυς μπαχτζέδες δεν ίτανε ύτε μίλα, ύτε απίδια, ύτε κοκίμιλα.

ΤΑ ΣΤΑΡΟΠΥΛΙΑ

Σταροπύλια ςταχτερά,
με τραγύδια, με χαρά
ςτίςανε τρελό χορό.
Τςίρι-τςίρι-τςιριτρό.

Στα ςταφίλια-μας πετύν
κε τις ρόγες-τυς τςιμπύν.
Πίνυνε ζυμί γλικό.
Τςίρι-τςίρι-τςιριτρό.

Τα αμπέλια-μας τριγύν.
Φτερυγίζυν κε πιδύν.
Έχυν πέταμα λαφρό.
Τςίρι-τςίρι-τςιριτρό.

ΤΟ ΣΤΑΡΟΠΥΛΙ ΣΤΙ ΦΟΛΙΑ
(ΠΑΡΑΜΙΘΙ)

Μια φορά κ' ένα κερό ίτανε ένα κιτρινόςτομο ςταροπύλι, πυ το λέγανε Πύντικ, κε ζύςε πάνο απ' το παράθιρο τυ λυτρύ, πίςο απ' το περβάζι, ςε ζεςτί φολιά.

Ακόμα δε δοκίμαςε να πετάκςι, μα κυνύςε πια τα φτερά-τυ, κι' όλο ντρανύςε απ' τι φολιά.

— Τζιβ, τζιβ; — το ροτύςε ι μάνα-τυ.

Αφτό κυνύςε τα φτερά-τυ, ντρανύςε τι γι κε κελαδύςε:

— 'Ινε πολί μάβρι, πολί μάβρι. Πέτακςε κε ίρθε ο πατεράκις-τυ, έφερε ςτον Πύντικ μαμύδια κε μαχτανέφκυνταν:

— Τζίυ — τζίυ . . .

Ι μάνα-τυ το δέχτικε.

— Τζ̌ιβ, τζ̌ιβ.

Κι' ο Πόντικ κατάπινε τα μαμούδια.

Κι' όλο ςικονότανε πςιλά απ' τι φολιά, όλο ντρανύςε.

— Τζ̌ιβ, τζ̌ιβ, — ανιςιχύςε ι μάνα-τυ.

'Ετςι όλο κε πίγενε, μα τα φτερά δε ςπυδάζ̌ανε να μεγαλόςυνε.

ΕΝΑ ΚΑΚΟ

Φίςιςε μια φορά ο άνεμος.

Ο Πόντικ καθότανε ςτιν άκρι τις φολιάς κ' έπεςε κάτο. Ι μάνα από πίςο-τυ, κ' ι κςανθί γάτα, με τα πράςινα μάτια βρέθικε αμέςος εκί. Φοβίθικε ο Πόντικ, άνικςε τα φτερά-τυ, κυνιέτε ςτα ςταχτερά-τυ ποδάρια κε τζ̌ιβίζ̌ι. Κ' ι μάνα-τυ το ςπρόχνι ςτιν πάντα, τα πύπυλά-τις ςικοθίκανε πάνο — άγρια, άφοβι, άνικςε το ςτόμα-τις κε ςιμάδεπςε ςτα μάτια τις γάτας.

Ο φόβος ςίκοςε απ' τι γι το ςταροπύλι. Πίδιςε, κυν. τα φτερά-τυ κε με μιας ίτανε πάνο ςτο παράθιρο.

Πέτακςε εκί κ' ι μάνα-τυ, δίχος υράδι, μα με μεγάλι χαρά· κάθιςε ςιμά-τυ, το τςίμπιςε με τι μίτι-τις ςτιν τζ̌α-γάδα κε λέι: —Τζ̌ιβ, τζ̌ιβ.

Κ' ι γάτα κάθετε πάνο ςτι γι, καθαρίζ̌οντας απ' τα νίχια-τις τα πύπυλα τις μάνας τυ ςταροπυλιύ. Το ντρανά ι κςανθί, πραςινομάτα κε με λίπι μιαυλίζ̌ι:

— Μιαυ-τέτιο ςταροπύλι, ςαν ποντίκι... Μιάυ, μιάυ

Κε όλα τελιόςανε καλά, αν λιζ̌μονίςυμε μόνο, ότι ι μάνα απόμινε δίχος υράδι.

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Μικρός κλέφτις με γίνα σταχτερί:
Τρέχι δο κ'εκί για να βρι φαγί



ΠΡΙΝ ΚΕ ΤΟΡΑ

ΠΡΙΝ

Το άλογο πσόφια
τ' αλέτρι τραβύςε.
Το μάβρο το χόμα
λαφρά τσινκρανύςε.
Στο τζόλι ςκιφμένος
ςκλιρά πολεμύςε
ο δόλιος χοριάτις
κε πάντα πινύςε.

ΤΟΡΑ

Κολχόζικο τζόλι
πλατιά απλομένο.
Με άλογα, τράκτορ
βαθιά οργομένο.
Καθάριο ςιτάρι
ςτ' αβλάκια ςπαρμένο,

σε χόμα αφράτο
καλά δυλεμένο.
Γεμίζ̌ι τ' αμπάρια.
Το κράτος πλυτένι.
Κολχόζ̌ια ςικόνι.
Τον κόζ̌μο χορτένι.
Περνύνε κολόνες

ατέλιοτες τόρα.
Νικάς, δυναμόνις
υντάρνικι χόρα.
Σφιχτά το τιμόνι
στα χέρια κρατύνε
γερί τρακτορίςτες,
μπροστά μας τραβύνε.

ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΥ ΒΑΛΤΥ

Πίγανε τα πεδιά ςτο όρος για να χαντραίςυνε τ' άλογο. Πάνε στιν άκρι τυ όρυς κε ντρανύνε: κάθετε ο μπάρμπα Ματθέος, αναπάβετε.

— Γιά-ςυ, μπάρμπα Ματθέο! Δεν ίδες τ' άλογό-μας;

— Χόθικε τ' άλογό-ςας ςτο βάλτο ίςαμε τ' αφτιά, — χορατέβι ο μπάρμπα Ματθέος.

— Σε πιό βάλτο;

— Μα τί νυνίζ̌ετε, εδό πάντα τζ̌όλι ίτανε; Στον παλιό κερό, στον κερό τυ τςάρυ, εδό ίτανε βάλτος. Ίτανε βύρκος, φυρκιζ̌όντανε πρόβατα, αλογάκια. Μια φορά λίγο απόμινε να φυρκιςτί κε χτινό.

— Κε πος μπίκε εκί το χτινό;

— Πίγενε, πίγενε, κε χόθικε ςτο βάλτο ίςαμε τα . ρατα.

— Μπάρμπα Ματθέο, κε πύ πίγε ο βάλτος:

— Τον κάνανε να τρέχςι ςτο ποτάμι, νά πυ. Αφτό πια το κάνανε στον κερό τις ςοβιετικίς εκςυςίας. Ίρθανε απ' τιν πόλι ντράνεςαν ολόγιρα όλα, ίςτερα αποφαςίςανε: «να κςεράνυνε το βάλτο».

Πολύς καβγάδες τότε κάναμε. Πολές φονές:

«Εμίς δεν κάναμε το βάλτο, εμίς δε χριάζ̌ετε να τον κςεράνυμε. Όφελος γιά θάνε, γιά όχι, μα λίγιςε τι ράχιςυ, ςκάπςε χαντάκια». Μα πάλι κςεράνανε το βάλτο, κε τόρα αρχίςανε εδό ν' αλετρίζ̌υνε.

Τα πεδιά μιλίσανε κε τρέχσανε ίσια εκί, όπυ ίτανε πριν ο βάλτος, κι' ο μπάρμπα Ματθέος τράβιχσε το λορί τυ αλετριύ:

— Εμπρο-ο-ός! — κε πίγε ν' αβλακιάσι το χοράφι με τ' αλέτρι, για να το ετιμάσι για τιν ερχόμενι σοδιά.

ΙΛΕΧΤΡΟΣΤΑΝΤΣΙΑ

Περάσανε τρία χρόνια.

Σ' αφτό το χοράφι φισύσε κε βροντύσε το τράκτορ με τ' αλέτρια. 'Αφινε πίσο-τυ πλατιά μάβρι λυρίδα από σικομένο χόμα. Απ' το όρος ακυότανε το τρίχσιμο τον πριονιόν κι' ο κρότος, πυ βγάζανε τα τσεκύρια. Εκί, πίσο απ' το όρος, στο βάλτο τις τόρφας χτίζανε ιλεχτροστάντσια.



Διο πεδιά ερχόντανε απ' το όρος. Αντίκρι-τυς ίρθε ο μπάρμπα Ματθέος με το τσεκύρι στο ζονάρι.

— Γιά-συ, μπάρμπα Ματθέο!

— Από πύ έρχεσε τρεχάτα;

— Πίγαμε στι στάντσια.

— Έτσι! Λένε πος γλίγορα θα χτίσυνε τιν ιλεχτροστάντσια — ίπε ο Ματθέος.

— Ολόγιρα σ' όλα τα κολχόζια θα δόσι φος. Κε στο μιλάρι πάλι θα δίνι δίναμι.

Νε, πεδιά, όταν ίμυνα στα χρόνια-σας εγό κε στο όραμά-μυ δεν ίδα κίνο, πυ βλέπετε τόρα εσίς. Εγό, από μικρός αλέτριζα το χοράφι με ξιλένιο αλέτρι. Στα σιδερένια αλέτρια δέκα χρόνια σινιθίζαμε. Μα τόρα νά βγίκανε τα τράκτορ. Κάθε χρόνο—κι' όλο νέα πράματα έχυμε.

ΤΟ ΧΤΙΣΙΜΟ

Σε βράχυς άγριυς, σε βάλτυς,
σε τόπυς έριμυς, γιμνύς
γιγάντι σίμερα φιτρόνυν,
μεγάλυς χτίζυμε σταθμύς.

Το ρέμα τρέχι με τα τέλια,
γιρίζι τόρνυς, μιχανές,
βαγόνια σέρνι κε ανάβι
τις λάμπες τις ιλεχτρικές.

Ο ΙΛΕΧΤΡΙΖΜΟΣ

Στο χοριό-μας φέρανε ιλεχτριζμό. Κ' εμίς στιν καλίβα-μας κρεμάσαμε διο λαμπίτσες. Μα ο παπύς-μας ίδε, ότι κρεμάζυνε τις λαμπίτσες κι' άρχισε να βρίζι.

— Εσίς,—λέι,—κάνετε τυς διαβόλυς να χέρυντε, κ' ι φύσκες-σας δε θ' ανάβυνε.

Κ' εγό πάλι δεν πίστεβα, όταν τις βάζανε. Ίτανε πολί θαμαστό. Νκάζι δε χριάζετε κε σπίρτα δε χριάζυν ..

Μόλις αφίκανε φος στις διο λαμπίτσες, όλι χαρίκαμε.

Τότε ο πατέρας μάς ίπε:

— Νά, πεδιά, ος πύ σόνυνε ι άνθροπι: φος πολί, κι δεν καπνίζι. Μπορί κανίς κε τι σόμπα ν' ανάπσι δίχος ξίλα,—με τον ιλεχτριζμό, ότι φαί θέλις μπορίς να μαγιρέψις. Κε το χοράφι δεν ίνε ανάνκι ν' αλετρίζις με τ' άλογα, μπορί να κάνι κανίς κε ιλεχτρικό αλέτρι: μόνο-τυ θα πιγένι.

Βγίκανε όλι απ' τιν καλίβα, εγό δεν έχο ιπομονί, θέλο καλά να μάθο: ανάβι ί δεν ανάβι ι τρίχα μέσα στι φύσκα. Πάνο απτι φύσκα κάνανε μάβρο κεφαλάκι, κε στο κεφαλάκι μικρό χερύλι.

Γίρισα το χερύλι στα δεξιά — φάνικε φος. Το γίρισα

μια φορά ακόμα πάλι στα δεξιά—έγινε σκοτάδι.

Νά θάμα!

Τότε πίρα κε ξεβίδοσα τι φύσκα απ' το κεφαλάκι. Το φος έζβισε.

'Αρχισα να πασπατέβο το κεφαλάκι από κάτο, όπυ βιδόνετε ι φύσκα, κε τότε κάτι με σκύντισε στα δάχτιλα. Φοβίθικα κε φόναξα:

— Πιος με σκυντάι;

Πασπάτεψα κίνο τον τόπο στο κεφαλάκι ακόμα μια φορά κε πάλι με σκύντισε. Πάλι φόναξα. Μπίκε κι' ο πατέρας στιν καλίβα, ροτάι:

— Γιατί φονάζις;

Εγό το ίπα:

— Κάπιος με χτίπισε στα δάχτιλα.

Ο πατέρας μυ ίπε:

— Ξεβίδοσες τι λαμπίτσα, μα δεν κλίδοσες τον ιλεχτρισμό. Στο τέλι, όπυ κρέμετε ι λαμπίτσα, ίνε ιλεχτρικί δίναμι. Νά αφτί κε σε χτίπισε στα χέρια. 'Αλι φορά δίχος εμένα να μιν ξεβιδόνις τι λαμπίτσα, γιατί μπορίς να μας κάνις κανένα κακό. Ι ιλεχτρικί δίναμι κι' άλογο ακόμα σκοτόνι...

ΔΙΟ ΛΑΜΠΕΣ

Ι ΛΑΜΠΑ ΤΥ ΝΚΑΖΙΥ

Δίχος πονιριά ανάβο
μ' ένα σπίρτο σαν κερί.
Νκάζι για φαγί μυ δίνυν.
Φυσκοτό φορό γιαλί.

Δε μπορίς εσί ν' ανάψεις
μ' ένα σπίρτο σαν κ' εμένα.
Τί μυ λες, πος ίσε λάμπα;
— 'Ισε ράτσα τιποτένια.

Ι ΙΛΕΧΤΡΙΚΙ ΛΑΜΠΑ

Πιος πιστέβι κυταμάρες;
Το φιτίλι-συ καπνίζι.
'Εχις χάλια! Κε το φός-συ
τρεμυλιάρικα φοτίζι.

Κίτα τόρα το δικό-μυ:
βγάζι λάμπσι δινατί.
Μάθε, αδερφί πος έχο
τιν υράνια αστραπί.

Δε χριάζομε φιτίλια,
με τα τέλια, βρε κυτί,
ρέμα δινατό μυ ςτέλνι
ςτάντςια ιλεχτρικί.
Για να ζμίχςυνε τα τέλια
— να γιρίςις το κλιδί!
κι' ο καθένας ςαν αςτράπςο
θα φονάξι κε θα πι:
«Τί μεγάλο φος, πυ τόχυ»!
— Το κατάλαβες για όχι;

ΜΥΣΑΦΙΡΙΔΕΣ ΑΠ' ΤΙ ΜΤΣ

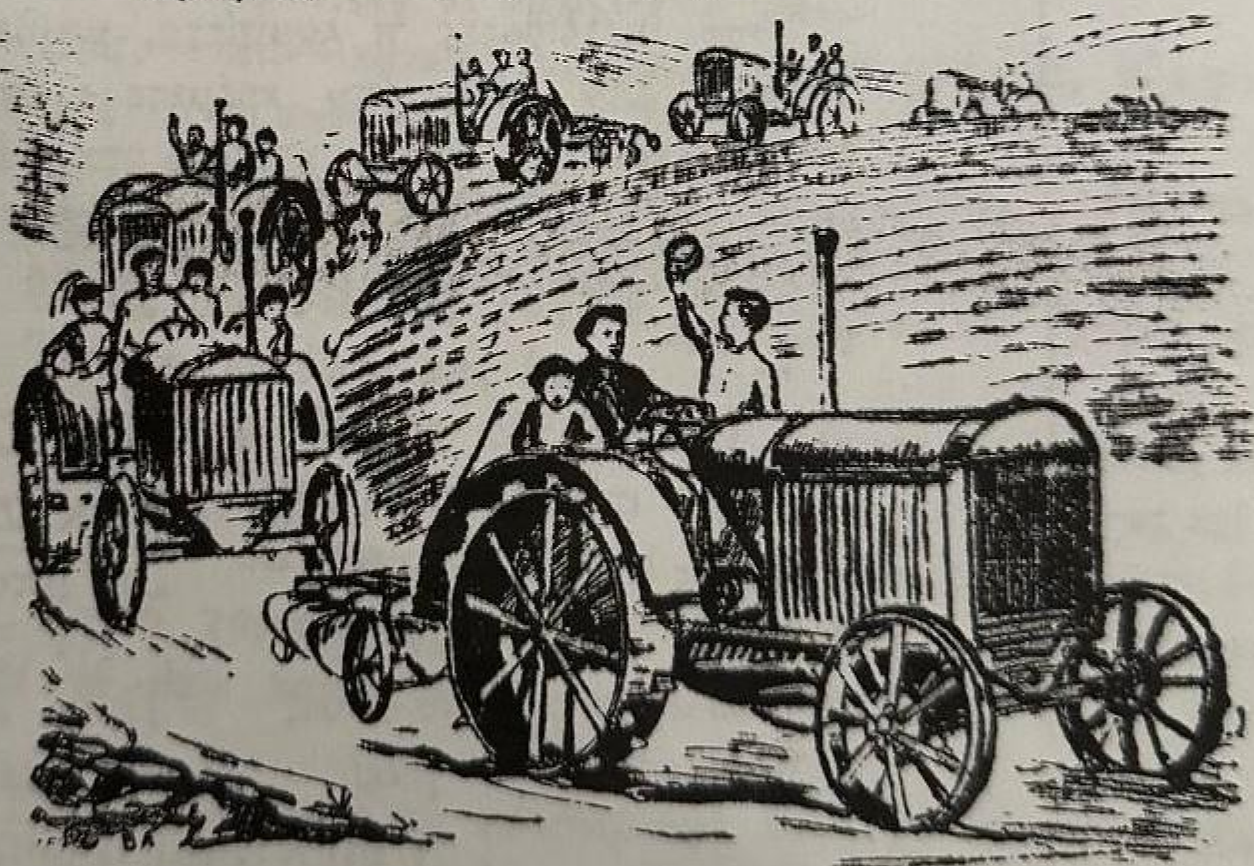
Μέςα απ' το κολχόζικο χοράφι πίγενε μια κολόνα από τράκτορ. Δεκαπέντε κομάτια.

— Ντράνα κι, πόςο πλατί τόπο πιάνυνε! — φονάζανε τα πεδιά.

— Κε πόςο βαθιά!

'Οταν τέλιοςε ι δυλιά ο τρακτορίςτας ςταμάτιςε το τράκτορ.

— Εμπρός, καθίςτε, όπιος ίνε πιο άφοβος.



Σορέβυντε τα πεδιά, ςκυντάι ο ένας τον άλο.

Ι πιο άφοβι — ο Θανάςις με τον Κόςτα — βγίκανε πάνο ςτο τράκτορ κε διαβίκανε.

Τί καλά! — Γελόνε.

'Ιστερα απ' αφτύς κε τ' άλα τα πεδιά θέλανε να πάνε με το τράκτορ. 'Ολα παρακαλέσανε:

— Βάλε κ' εμένα, μπάρμπα, να καθίσο, βάλε-με να καθίσο!

Γλίγορα ς' όλα τα τράκτορ πάνο φενόντανε τα κεφάλια τον πεδιόν.

'Ιστερα όλι πίγανε στο ποταμάκι να λυστόνε. Στο ποτάμι τα πεδιά κ' ι τρακτορίστες κάνανε τόμπες, βυτόσανε μέσα στο νερό. Ι μυσαφίριδες αμέσος γίνανε όχι κσένι, μα δικί-τυς, καλί γνόριμι.

— Μπάρμπα, κι' από πύ ίρθατε; — αρχίσανε να ροτόνε τυς τρακτορίστες.

— Απ' το Ποτιόμκιν, απ' τι στάντσια.

— Από πιά στάντσια;

— Απ' τι μιχανο-τρακτορικί. Τι λένε ΜΤΣ. Κάθε κολχόζι δεν μπορί να έχι όλες τις μιχανές. Κε στι ΜΤΣ ίνε τράκτορ, σπαρτικές, θεριστικές κι' αλονιστικές μιχανές. Αφτές ι μιχανές καματέβυνε τι γι, σορέβυνε τι σοδιά στα κολχόζια. Να ίρθαμε κε στο δικό-σας το κολχόζι.

Στα ΜΤΣ έχυμε κε βιβλιοθίκι: εκί βρίσκυντε εφιμερίδες κε βιβλία. 'Ινε κε ράδιο κε κινό κε θέατρο.

Ελάτε κε σις, πεδάκια, έχυμε πολά να σας δίκσυμε, — τα καλόσανε ι τρακτορίστες.

ΣΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΚΕΡΟ

Το χιμόνα, όταν δεν ίχε φαγύρα ο πομέστσικος έδοσε άχιρα στυς χοριάτες. Εκίνι έπρεπε γι' αφτό να δυλέψυνε το καλοκέρι για τον πομέστσικο από διο ντεσετίνες κάθε σπίτι.

Στι «μίρα-μας» έπεσε ένα κομάτι σιμά στιν ταραμά. Το χόμα εκί ίτανε ίσα κάτο γιομάτο από αγριοχόρταρα. Προς το βράδι έπεσε μικρί βροχί, φύντοσε το χόμα.

Ο πατέρας χάρικε:

— Όπος-όπος θα μπορέσυμε... Νά κε τ' αλέτρι χόνετε στο χόμα σα σε βύτιρο!

Φάγαμε το βραδινό φαί κε πέσαμε να κιμιθύμε κάτο απ' το αμάκσι. Τ' άλογό-μας με δεμένα τα ποδάρια το αφίκαμε να βόσκι στο θεριζμένο λιβάδι.

Τι νίχτα με κσιπνίσανε φονές κε βρισιές. Πέτακσα το κοντογύνι-μυ, άνικσα τ' αφτιά-μυ κι' άκυσα.

— Τί, στο σπίτι-συ ίρθες;—ακυότανε μια κσένι φονί.

— Θα συ δίκσο...

— Πύ ίνε το χανιάρι; Δός—το γλίγορα!



Ίστερα χτιπίσανε τέσερα ζευγάρια ποδάρια, βυίξανε τα δεντράκια σιμά στιν ταραμά, κ' έγινε ισιχία.

Το πρωί, με το κσιμέρομα, όταν εγό ακόμα κιμόμυνα, ο πατέρας έτρεκσε στο σπίτι τυ αφεντικύ να παρακαλέσι να τυ δόσυνε τ' άλογο, πυ καρτακολίσανε απτιν στάβα τυ αφεντικύ.

Γίρισε πίσο ο πατέρας ίστερα από μια όρα, πανιάρις, κυραζμένος. Κάθισε σιμά στο αμάκσι δίχος να πι λέκσι, άρπακσε με τα διο χέρια-τυ τα μαλιά κι' άρχισε να κλέι:

— Από πύ θα πάρο τιν τριάρα; Γιατί-ι; Κε γίρισε

το κεφάλι-το. Κάτο αππο αριστερό-το μάτι ίχε μεγάλι με-
λανάδα, στο αφτί-το κσέγδαρμα.

Προτύ να φάμε το προί, ο πατέρας πίγε πάλι στο σπίτι το πομέστ̌ικο κε πολί κερό δε γίρι̌σε. Κ' εγό καθόμονα σιμά στο αμάκσι κε τονε φίλαγα.

Ο ίλιος βασίλεπσε, κοκίνισε ο ορανός. Ίρθε ο πατέρας με κατσεβαζ̌μένο το κεφάλι.

— Έφαγες; — με ρότισε.

Πίρε το πσομί, τσάκοσε μικρό κομάτι κε το μασόσε δίχος ισστάχ, ίστερα ίπε:

— Πάμε στο σπίτι!

— Μα το άλογο; — τον ρότισα.

Εκίνος σόπασε.

Ι μάνα στο σπίτι έκλεε, όταν γιρίσαμε αργά το βράδι: έμαθε για το κακό, πο πάθαμε.

Τι δέφτερι κε τιν τρίτι μέρα τ' αφεντικό δε μας έδοσε πίσο τ' άλογο.

Τιν τετάρτι μέρα ι μάνα-μο ι ίδια πίγε να παρακαλέσι τ' αφεντικό. Μα τιν έδακσε το σκιλί το πομέστ̌ικο κε γίρισε πίσο με δάκρια. Αφό φάγαμε το μεσιμερινό φαί, ο πατέρας πίγε πάλι—δέφτερι φορά αφτί τι μέρα.

— 'Οτι θέλετε κάνετέ-με, — ίπε στον πομέστ̌ικο. — Εγό χάνο το χρόνο. Κε κάθισε πάνο στο χόμα σιμά στο μπαλκόνι.

'Αμα έμαθε, ότι ο πατέρας αλέτρι̌σε τι γί-το, ο πομέστ̌ικος ίπε να το δόσονε τ' άλογό-το πίσο δίχος χρ... τότες μόνο, αν καματέπσι ο πατέρας μισί ντεσετίνα π... σότερι. Ο πατέρας έπεσε στα πόδια το πομέστ̌ικο κε ίρθε στο σπίτι χαρόμενος.

Το πινασ̌μένο άλογο ρίχτικε στο άχιρο κι' ο πατέρας ίπε στι μάνα-μο:

— Δόσ-μο γλίγορα πσομί, γιατί θα πάο να τελιόσο το αλέτρι̌σμα. Κ' έτσι σκεδόν μια βδομάδα χάθικε...

Τ' ΑΘΕΡΙΣΤΟ ΧΟΡΑΦΙ

Φίγανε πια τα πουλιά κι' όλο βρέχι.
Φίλα το δάσος πια τόρα δεν έχι.
'Ενα μονάχα χοράφι μικρό
δεν το θερίζι κανίς στο χοριό.
Σα να μιλύνε τα στάχια θλιμένα:
«Τι θα γενύμε εμίς τα καιμένα,
έτσι θα γέρνυμε πάντα στι γι
να μας ριμάζι ι κρία βροχί;
Λέμαργα κάθε στιγμί μας τσιμπύνε
τα σταροπύλια. Λαγί μας πατύνε.
'Αγρια μπόρα μας δέρνι. Γιατί
δε μας θερίζυν ος τόρα, γιατί;
Πέστε πύ βρίσκετε ο ζευγολάτις;
Δε θα μας έσπιρε δα ο χοριάτις
για να κιλύμαστε κάτο στι γι.
Πέστε-μας νάρτι γιατί δε μπορί;»
Λέι ο άνεμος τότε στα στάχια:
«Ζβίσανε πια τυ χοριάτι τα μάτια.
Στάθικε πια, δε χτιπά ι καρδιά.
Σόπασε πια ι φονί ι γλικιά,
πυ τραγυδύσε εόνια θλιμένος,
πάνο σ' αλέτρι κσιλένιο σκιμένος.

Πρότα ίχαμε κσιλένιο αλέτρι,
δυλέβαμε χοριστά κε πινύσαμε.
Τόρα έχυμε μιχανές, δυλέβυμε
αντάμα κε χτίζυμε τι χόρα μας

ΠΟΣ ΔΥΛΕΒΑΜΕ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ
ΣΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ
(Ανάμνισες εργάτι)

Δύλεβα στο μιχανικό εργοστάσιο.

Στις 6 το πρωί ι εργάτες πιγένανε στο εργοστάσιο. Βαστύσανε στα χέρια-τυς μποχτζάδες με φαί. 'Αλο λογιό δεν μπορύσανε να κάνυνε. Ι εργατικί μέρα βαστύσε 12 όρες.

Τα κέρδι-μας ίτανε τιποτένια. Ο εργάτις κέρδιζε το μίνα 17—18 ρύβλια. Τυς βάζανε να δυλέπσυνε κε παραπάνω, απ' ότι έπρεπε.

Ι δυλιά ίτανε βαριά. Στο εργαστίρι-μας έμπενε το ρέμα τυ αγέρα. Τα τραπέζια τις δυλιάς το χιμόνα τα σκέπαζε το χιόνι. Κι' όταν έβρεχε, το νερό απ' τι στέγι έτρεχε πάνο στα κεφάλια-μας.

Ο ΒΛΑΔΙΜΙΡ ΙΛΙΤΖ ΛΕΝΙΝ

Σιμόνανε ι μέρες τυ γιορταζμύ τις Οχτοβριανίς επανάστασις. Ι δασκάλα άρχισε στο μάθιμα να λέι στα πεδιά, πος ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ οδίγισε τυς εργάτες στον αγόνα, κε ρότισε τα πεδιά:



— Στο σπίτι σας ίπανε τίποτα για το Λένιν;

Ι 'Ολγα σίκοσε το χέρι-τις κε λέι:

— Ο πατέρας μυ ίπε πολά. Ο ίδιος ίδε το Λένιν.

— Πές-μας, λιπόν τί άκυσες.

'Αρχισε ι 'Ολγα να λέι, μα δεν τάλεγε πολί καλά. 'Ιτανε ακόμα μικρί, τις ίτανε βαρί.

Ι δασκάλα λέι:

— Νά εμίς θα παρακαλέςουμε τον πατέρα-ςυ να έρθι στι βραδιά-μας, για να τον ακύςυνε όλι. Εςί πος νομίζις, θάρθι;

Ι 'Ολγα απαντάι: — θάρθι, θάρθι. Δε θα πι όχι.

Ο πατέρας τις 'Ολγας κι' αλίθια ίρθε στι βραδιά. 'Ιτανε εργάτις, στα χρόνια, πενίντα χρονό, με μαλιά μιςόαςπρα, με δερμάτινι κύρτκα. Βγίκε μπροστά στα πεδιά κι' άρχιςε να λέι:

— Λιπόν, νέι πολίτες τις Σοβιετικίς ρεςπύμπλικας, θέλατε ν' ακύςετε, — ακύςτε λιπόν.

— Αφτό έγινε πριν 30 χρόνια κε παραπάνο. 'Ιμυνα τότε νέο παλικάρι, δύλεβα στο εργοςτάςιο μιχανόν. Πατέρα δεν ίχα, τονε ςκότοςε στο εργοςτάςιο ι μιχανί. Ζύςανε μαζί-μυ ι μάνα-μυ κ' ι αδερφί-μυ, κε το μικρό αδερφάκι-μυ.

Ζύςαμε τότε πολί στενόχορα: όλι ι ικογένιά-μας ίτανε στριμογμένι σε μια κάμαρα στο ποντβάλι. Ι τίχι ίτανε ιγρί, τα παραθιράκια μικρά, κε βγένανε σε τίχο από τύβλα, ςυβαντιζμένο. Στιν κάμαρά-μας καμιά φορά ο ίλιος δεν έμπενε. 'Ιτανε ςκοτινά κε πνιχτικά.

Κάθε μέρα, πολί προί, προτύ να ξιμερόςι, ακυότανε το μακρόςιρτο ςφίριγμα. Φόναζε τυς εργάτες στο εργοςτάςιο. Κ' εμίς όλι τρίβαμε τα μάτια, πιδύςαμε πάνο. Ι μάνα-μυ πια ίτανε ςικομένι, έβαζε γλίγορα το ςαμοβάρι κ' έχονε στο φύρνο τα τςυκάλια. Πίναμε τςάι με μάβρο ψομί, δίχος ζάχαρι, κε πιγέναμε γλίγορα στι δυλιά. Κ' ι δυλιά ίτανε βαριά, από δέκα όρες τι μέρα. Κε πέρναμε λίγα καπίκια γι' αφτί τι δυλιά. Εμίς λίγα καπίκια, κι' ο νικοκίρις πολά κέρδι.

Μια φορά στο εργοςτάςιό-μας ι εργάτες χάνανε ταραχές. Αρχίςανε να ζιτύνε να μεγαλόςυνε τι ραςτςένκα. Μα πύ! Ο νικοκίρις δε θέλι ύτε να τ' ακύςι. Σορεφτίκαμε όλι ςιμά στιν πόρτα τυ εργοςτάςιυ. Βγίκε ένας εργάτις κε λέι:

— Δε θα πάμε στι δυλιά, οσότυ δεν πάρυμε περίσεμα τυ μεροκάματυ!

Εμίς ακύαμε, λέγαμε το νε-νε, γιατί αφτός μιλύσε γνοστικά. Ἀκσαφνα ακυστίκανε φονές:

— Ι κοζάκι! Ι κοζάκι!

Ἰρθανε ι κοζάκι πάνο στ' άλογα κι' αρχίσανε να μας χτιπύνε με ναγάικες. Στι ράχι-μυ έπεσε διο φορές ι ναγάικα. Κε τόσο δινατά, όστε όλο το πυκάμισό-μυ ίτανε σαν κομένο, κε στο κορμί-μυ πάνο φανίκανε ματομένες χαραματιές. Σκορπίστικε ο κόζμος, ο καθένας όπυ μπόρεσε. Ι κοζάκι πιάσανε ίκοσι ανθρόπυς κε τυς καθίσανε στι φιλακί.

Ἐτσι κε πίγενε το ζίσιμό-μας.

Μόνο μια φορά με προσκάλεσε ο μεγαλίτερός-μυ σίντροφος:

Ἐλα, — λέι, — το βράδι σ' εμένα.

Πίγα στο σπίτι-τυ. Εκί σορεφτίκανε ος ίκοσι άνθροπι. Ι περισότερι ίτανε εργάτες. Ανάμεσα σ' αφτύς ίτανε ένας άνθροπος με κσανθά γενάκια. Αφτός άρχισε να μας λέι:

— Εσίς ίστε φτοχί, γιατί απ' τι δυλιά-σας πλυτένι ο νικοκίρις.

Οσότυ δεν καρτακολίσετε τυς νικοκίριδες, δε θα λαφρίνι ι ζοί-σας. Κάτο ι νικοκίριδες! Δυλέπστε για τον εαφτό-σας, αντάμα, φιλικά, χέρι με χέρι.

Κ' εμίς τυ λέμε:

— Σοστό ίνε. Μα πός να καρτακολίσυμε τυς νικοκίριδες; Αντάμα-τυς ίνε ι πολίτσια. Αντάμα-τυς ίνε ο ίδιος ο τσάρος.

Κι' αφτός μας λέι τότες:

— Πρότα πρέπι να καρτακολίσυμε τον τσάρο. Κε γι' αφτό χριάζετε ι εργάτες να οργανοθύνε κε να κάνυνε δικί-τυς πάρτια. Αν σικοθί στο πόδι όλος ο εργατικός κόζμος, — ο τσάρος δε θα μπορέσι να κάνι τίποτα.

Ακύο κε νονίζο μόνος-μυ.

— Σοστά λέι.

'Ιστερα πια έμαθα, — ότι αφτός ίτανε ο ίδιος ο Λένιν. 'Ετσι εγό πρότι φορά ίδα το Λένιν.

Περάσανε από τότες ίκοσι χρόνια. 'Αρχισε ο πόλεμος με τι Γερμανία. Πολί κόζμο στίλανε στον πόλεμο. Κε από κι γιρίζανε πίσο άλος δίχος χέρια κι' άλος δίχος ποδάρια. Κι' άλυς παραχόσανε κάτο στο χόμα.

Κ' εμένα με πίρανε τότε στρατιότι. Κε για τί πολεμούσαμε; Για τον τσάρο, για τυς πομέστζικυς, για τυς φαμπρικάντες. Μόλις αρχίσανε να μας δίνυνε φιλάδια, πυ περνύσανε από χέρι-σε χέρι. Σ' αφτά ίτανε γραμένο:

«Κάτο ο πόλεμος! Πολεμίστε ενάντια στυς πλύσιυς».

Κε τα φιλάδια αφτά ερχύντανε απ' το Λένιν.

Ζύσε τότε αφτός στο εκσοτερικό κι' από κι μας έστελνε χαμπάρια.

Τρία χρόνια πολεμύσαμε, κε στο τέλος δε μας έμινε δίναμι. Κσεσικοθίκανε ι εργάτες, κσεσικοθίκανε κ' ι στρατιότες. 'Οπος μας έμαθε ο Λένιν, έτσι κε κάναμε.

Τον τσάρο τον καρτακολίσαμε, μα πός πρέπι να κυμαντάρυμε τον εαφτό-μας, αμέσος δεν το νυνίσαμε. 'Εγινε τότε Προσορινί κιβέρνισι. Μα απ' αφτίνα ο εργατικός κόζμος ίχε λίγο φαιντά: σιφόνισε αφτί ι κιβέρνισι με τυς καπιταλιστές. Αρχίσανε να μαλόνυνε: ο ένας θέλι τιν Προσορινί κιβέρνισι, ο άλος δεν τι θέλι. Βλέπο, ότι δε θα βγι σε καλό-μας, αν όλος ο εργατικός κόζμος δε θα πάι σαν ένας άνθροπος. Κε γράφτικα στιν πάρτια τον μπολσεβίκον. Στιν πάρτια ίτανε πολί δυλιά. Σ' όλες τις επιχίρισες τότε κάναμε σινεδρίασες κε λέγαμε στυς εργάτες:

«Ενοθίτε, σίντροφι! Σορεφτίτε όλι ολόγιρα στιν εργατικίσας πάρτια. Ο αγόνας μόλις αρχίζι».

Μια φορά ακόμε:

«Ο Λένιν έρχετε απ' το εκςοτερικό».

Πίγαμε να τον προιπαντίςυμε ςτι ςτάντςια. 'Όλι τιν πλατία τι γεμίςανε εργάτες, ςτρατιότες. Πάμε, κ' ι καρδιάμας έτςι κε χτιπάι.

Νά, ςτο ςτερνό ςίμοςε κε το τρένο. Εδό άρχιςε κίνιςι, θόριβος.

'Ακςαφνα ντρανό: κάπιος ανέβικε ςε θορακιζμένο αφτοκίνιτο.

Ολόγιρα όλι χτιπίςανε τα χέρια-τυς.

Ντρανό κ' εγό: εκίνος ίνε, — ο Λένιν.

Αν κε περάςανε πολά χρόνια, εγό αμέςος τονε γνόριςα.

'Αρχιςε να μας μιλάι απ' το αφτοκίνιτο:

«Μιν πιςτέβετε ςτιν Προςορινί κιβέρνιςι. Αφτί πάι με τυς πλύςιυς. Πάρτε τιν εκςυςία ςτα χέρια-ςας.

'Όλι ι εκςυςία ςτα ςοβιέτ! Χριάζετε να πολεμίςυμε όχι με τυς γερμανύς, μα με τυς πομέςτζικυς, με τυς νικοκίριδες, με τιν μπυρζυαζία».

Κ' εγό νόνιζα:

«Τόρα πια θα μπορέςυμε να κάνυμε κίνο, πυ θέλυμε. 'Εχυμε αρχιγό. Κςέρυμε — για τί να πολεμίςυμε».

'Ετςι κε βγίκε. Περάςανε ακόμα κάμποςι μίνες, κι' ο εργατικός κόζμος καρτακόλιςε τιν Προςορινί κιβέρνιςι. Πίραμε τι γι απ' τυς πομέςτζικυς. Τα εργοςτάςια κ' ι γι περάςανε ςτα χέρια τον δυλεφτάδον. Καρτακολίςαμε τυς νικοκίριδες απ' τα εργοςτάςια.

Ο Λένιν μας έμαθε να βάλυμε ςτο δρόμο τι νέα κυμάντα. Από τότες κυμαντάρυνε τα ςοβιέτ τον δυλεφτάδον.

Από τότες δε δυλέβυμε πια για τυς νικοκίριδες. Τόρα πια ς' εμάς δεν κερδίζι κανίς απ' τι δυλιά τυ άλυ, ο καθένας δυλέβι για το κινό καλό.

Κι' όπιος δε θέλι να δυλέψι, αφτός δεν έχι τόπο

ς' εμάς. Μα πός, όλα αφτά τα έκανε μόνος ο Λένιν; — ροτίσανε τα πεδιά.

Ο εργάτις απάντισε: — Ο Λένιν τάκανε όλα αφτά όχι μόνος-τυ. Τα έκανε αντάμα με τιν πάρτια, πυ τράβιξε από πίσο-τις τιν εργατικί τάξι κι' όλυς τυς δυλεφτάδες. Κι' ο Λένιν έδιξε τι στράτα, ο Λένιν έζμιξε τιν πάρτια, ο Λένιν άνιξε τα μάτια-μας. Μας έμαθε κε για σας, τα μικρά πεδάκια, ίπε: να μάθετε, να μάθετε κε να μάθετε. Εςίς ίςτε ι ςμένα.

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Παράχοσε θυνίςια μονοπάτια
ι άγρια ι χτεςινί χιονιά
κε ςκέπαςε με χιόνι τα δεντράκια,
κι' από το βάρος γέρνυν τα κλαδιά.
Γραμί περνύςαν λόφυς κε κιλάδες
θλιμένι για να διύνε το νεκρό.
Κε πέφτανε, κε πέφτανε νιφάδες
απάνο στο κιβύρι το λενινικό.

Ο ΑΠΟΧΕΡΕΤΙΖΜΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΧΙΓΟ

Ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ Λένιν πέθανε στις 21 τυ Γενάρι 1924 στο χοριό Γόρκι. Πεθαμένο τον φέρανε στι Μόςχα. 'Ιτανε δινατό αγιάζι. Στις ςτράτες ανάβανε φοτιές. Στις φοτιές ςιμόνανε ι παγομένι άνθροπι για να ζεςταθύνε.

Στι μέςι τις πόλις από πολές ςτράτες έτρεχε πολίς κόζμος. Στέκανε ςα μακριές λέντες ςτι ςιρά.

Κε ςτι μεγάλι ςάλα τυ Σπιτιύ τον ςοματίον μέςα ςε καςέλα ίτανε κςαπλομένος ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ Λένιν.

Ακυότανε ι μυςικί—λιπιμένα πέζανε το πένθιμο μαρςς. Ι εργάτες κι' όλι ι δυλεφτάδες πιγένανε για ςτερνί φορά να διύνε τον πεθαμένο-τυς αρχιγό.

Πέντε μέρες ίτανε το κορμί τυ Βλαδίμιρ Ιλίτζ στο Σπίτι τον ςοματίον.

Στις 27 τυ Γενάρι φέρανε το κορμί τυ Β. Ι. στιν Κόκινι πλατία, κε ι όρα τέσερις κιδέπσανε τον αρχιγό.

Σ' αφτό τον κερό ς' όλι τι χόρα ςφιρίζανε ι φάμπρικες, τα εργοστάσια, τα παροβόζια. Απ' τα ςφιριγματα όλι κςέρανε, ότι τόρα κιδέβυνε το Βλαδίμιρ Ιλίτζ.

ΑΡΧΙΓΟΣ, ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΦΙΛΟΣ

Πιγένανε σκιφτί ι δυλεφτάδες
τον αρχιγό να διώνε για στερνί φορά.
Αμίλιτα περνύςανε χιλιάδες
με δάκρια για τι μεγάλι ςιφορά.
Σα θάλαςα ολόγιρα ο κόζμος.
Κανένας έτςι δεν κιδέφτικε νεκρός.
Πεδιά, ο Λένιν ίτανε δικός-μας
Μεγάλος δάςκαλος, κε φίλος, κι' αρχιγός.

Ο ΙΟΣΙΦ ΒΙΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΖ ΣΤΑΛΙΝ

Στον Αντικάφκασο, ςτι Γρύζια, ςτιν ακροποταμιά τυ Κύρα, ίνε μια μικρύτςικι πόλι, ι Γόρι. Εδό στα 1879 ςε ικογένια παπυτςά, τυ Βιςαρίονα Δζζυγαςςβίλι, γενίθικε ένα πεδί ο Ιοςίφ—ο μελοντικός αρχιγός τυ κομυνιστικύ κόματος, τις εργατικίς τάκςις κε τον δυλεφτάδον όλυ τυ κόζμυ. Κίνο, πυ ίςτερα αρχίςανε να τον λένε ςίντροφο Στάλιν.

Από δεκαοχτό χρονό δόθικε ολόκλιρος στον αγόνα για τιν απελεφτέροςι τον εργατόν. Έγινε επαναςτάτις. Αφτός ένονε τυς εργάτες ςε ομίλυς, πυ ςορεβόντανε κριφά απ' τιν πολίτςια κε τυς νικοκίριδες. Αφτός κςιγύςε, πος πρέπι να πολεμύμε ενάντια στον τςάρο κε τυς νικοκίριδες.

Για να μυλοθί απ' τιν τςαρικί πολίτςια ζύςε με λογιόλογιό ονόματα. Κάποτε τον λέγανε «ςίντροφος Δέβιδ», κάποτε «ςίντροφος Κόμπα» κε κάποτες άλο λογιό.

Ζιτά ι πολίτςια το ςίντροφο Δέβιδ. Κ' εκίνος ς' αφτό

τον κερό κάπυ δυλέβι πια με τ' όνομα σίντροφος Τϊί-ζϊικοφ. Πέφτι ι πολίτσια στ' αχνάρια τυ Τϊίζϊικοφ. Κι' αφτός πια μιλάι μπροστά στυς εργάτες σα σίντροφος Κόμπα. Το στερνό-τυ όνομα ίτανε Στάλιν. Μ' αφτό τ' όνομα κ' έγινε γνοστός σ' όλο το ντυνιά.



Τυ τίχενε όχι μια φορά να πέσι στα χέρια τις πολίτσιας. Καθότανε πολί κερό στι φιλακί. Τον εκσορίζανε στι Σιβιρία κε σ' άλυς μακρινύς τόπυς. Μα έφεβγε απ' τιν εκσορία κι' άρχιζε πάλι να δυλέβι με νέο όνομα. 'Ετσι τέσερις φορές μπόρεσε να φίγι απ' τιν εκσορία. Πολές σκοτύρες έφερε στιν τσαρικί ζζανταρμέρια.

Σ' όλι-τυ τι δυλιά ίτανε ο πρότος βοιθός τυ Λένιν.

Πέθανε ο Λένιν. Το κομυνιστικό κόμα κσακολυθύσε το έργο-τυ κάτο απ' τιν καθοδίγισι τυ σ. Στάλιν. Με τιν ιδέα τυ Στάλιν χτιστίκανε χιλιάδες νέα εργοστάσια. Με τιν οδιγία-τυ ι χοριάτες ενοθίκανε σε κολχόζια για να δυλέπσυνε φιλικά κι' αντάμα. Ι μιχανο-τρακτορικές στάντσιες κατά το νέο σίστιμα τόρα καματέβυνε τα τζόλια. Με το λάλεμα τυ Στάλιν ι εργάτες κ' ι κολχόζνικι κάνυνε υντάρνικες μπριγάδες. Πολεμύνε να δυλέβυνε καλίτερα, για να βγάλυνε περισότερα απ' όλα, πυ μας χριάζυντε για να χτίσυμε γλιγορότερα τι ζοί κατά το νέο.

Ο Στάλιν μας μαθένι: ι εχτρί-μας λογαριάζυνε τι δυλιά για κατάρα, μα σ' εμάς ι δυλιά ίνε τιμί, παλικαριά, κε ιροιζμός.

Ο Στάλιν μας λαλί:

Κάτο ι τεμπέλιδες, ι οκνιάριδες, ι χασομέριδες!
Δυλέπστε υντάρνικα κατά το νέο!
Ζίτο ο κομυνιζμός!

Ο ΟΧΤΟΒΡΙΣ ΚΣΑΚΟΛΥΘΑΙ

Αφτό έγινε στιν Οχτοβριανί επανάστασι.

Διο κόκινι φρυρί στέκανε καραύλι στις πόρτες ενός μεγάλυ σπιτιύ με άσπρες κολόνες...

Όταν ίπανε, ότι το παλάτι τυ τσάρυ πάρθικε, ότι ι εκσυσία περνάι στα χέρια τον σοβιέτ, ο ένας κόκινος φρυρός ίπε στον άλο:

— Νά λιπόν κάναμε κε τιν επανάστασι!

— Στάσυ, αδερφάκι, μι σπυδάζις! ίπε ο δέφτερος,— ι επανάστασι ακόμα δεν τέλιοσε. Θα ντρανάς, εμίς ακόμα θα πολεμίσυμε...

Κε σοστά: ίστερα ίχαμε τον εμφίλιο πόλεμο.

Ίστερα ίχαμε το χαλαζμό.

Ίστερα από κάμποσα χρόνια ανταμοθίκανε. Έπιχε σ' ένα εργοστάσιο να ισιάζυνε κε να καθαρίζυνε τυς αργαλιύς, πυ σκυριάσανε στον κερό τυ εμφίλιυ πολέμυ.

Αφτί τι φορά ο δέφτερος ίπε στον πρότο:

— Νά τόρα τέλιοσε ι επανάστασι.

— Όχι,—ίπε ο πρότος,—εγό θα συ το πο με τα δικά-συ λόγια: ι επανάστασι κσακολυθάι... Χριάζετε όλυς αφτύς τυς αργαλιύς να τυς μεταλάκσυμε με νέυς, καλίτερυς, χριάζετε, εμίς από χόρα πισοδρομιμένι να γίνυμε χόρα προχορημένι στον ντυνιά, αλιότικα ι εχτρί θα μας φυρκίσυνε. Ι επανάστασι κσακολυθάι...

ΧΤΙΖΥΜΕ

Απέραντι έχυμε χόρα.
Δυλές ίν' μπροστά-μας πολές.
Υντάρνικα χτίζυμε τόρα
ζαβόντια, σταθμύς, μιχανές.

Τα τράκτορ στα τζόλια βροντύνε,
κολχόζικι σκάφτυνε γι.
Εργάτες, χοριάτες τραβύνε
στι στράτα τυ Λένιν μαζί.

ΕΧΤΕΛΕΣΑΜΕ ΤΙ ΔΥΛΙΑ

Υντάρνικα πίγενε ι δυλιά στο εργοστάσιο. Μα το τσεχ τυ χιτίριυ απέμινε πίσο.

Γιατί απέμινε πίσο το τσεχ τυ χιτίριυ; Εκί ίτανε τεμπέλιδες κε ρβατζί. Αποφασίσανε ι υντάρνικι τυ τσεχ τυ χιτίριυ να κατασόσυνε τ' άλα τσεχ. Αποφασίσανε ι υντάρνικι να τελιόσυνε τι δυλιά.

Τυς σίμοσε ο ρβατζ κε ίπε:

Απ' τι δυλιά πλύσιος δε θα γίνις, μα καμπύρις θα γίνις. —'Ιπε κε πίγε στο σπίτι.

Τυς σίμοσε κι' ο τεμπέλις:

— Πιγένετε να κιμιθίτε. Ι δυλιά δεν ίνε λίκος, κε δε φέβγι στο όρος.—'Ιπε κε πίγε στο σπίτι.

Τυς σίμοσε κε το πεδί τυ κυλάκυ.

— Ι δυλιά αγαπά τυς αχμάκιδες.

'Ιπε κε πίγε στο σπίτι.

Μα ι υντάρνικι κσακολυθύσανε να δυλέβυνε. 'Ιτανε βαρί. Ανανκαστίκανε να δυλέπσυνε για όλυς, πυ φίγανε.

Μα ι δυλιά έγινε στον κερό.

ΣΙΜΕΡΑ ΚΕ ΑΒΡΙΟ

Ντρανάς σίμερα—άγρια τζάπια. Ντρανάς άβριο—σοβιετικό εργοστάσιο.

Ντρανάς σίμερα γιμνές στέπες. Ντρανάς άβριο — σοφχόζι «Γίγαντας».

Πριν ντρανύσες απ' το αεροπλάνο—τα χοράφια χαμιλά, σαν πάπλομα με κοματάκια από λογιό-λογιό χρόματα: τετραγονάκια, λυρίδες, κομένα κοματάκια. Σε κάθε κοματάκι ίτανε νικοκίρις.

Ντρανάς τόρα — πλατιά απλόνυντε τα χοράφια σαν πράσινα χαλιά. Ι τρακτορικές κολόνες τα ισιάκσανε, αλετρίσανε τα σίνορα κε τα χοριστά — κομάτια σμιχτίκανε σε κινά χοράφια τυ κολχόζιυ.

Εκί, όπυ πριν έτρεχε το ποτάμι, τόρα ίνε ιλεχτροστάντσια.

Εκί όπυ πριν ίτανε έριμο, τόρα ασπρίζυνε τα χοράφια τυ μπαμπακιύ.

Εκί όπυ πριν ίτανε πιχτά όρι, τόρα πέρασε σιδερόδρομος στο εργοστάσιο, στο γιγαντένιο πριονιστίρι.

Κε παντύ εργάτες, παντύ μιχανές, φυγάρα, θόριβος δυλιάς, παντύ κίνισι κε χτίσιμο δίχος άκρι.

ΤΟΝ ΛΑΛΙΣΑΝΕ

Ίρθε κερός να πάι ο Πέτρος Νεφέντοφ στον Κόκινο στρατό.

Έκλαπσε ι μάνα-τυ: Σε πέρνυνε απ' τον πατέρα κε τι μάνα-συ! Κε πιος θα σε ντρανά εκί! Πιος εκί, πυλάκι-μυ, θα σε δόσι να φας, να πιις!

— Σόνι, — ίπε ο μπάρμπα — Γιόργις, ο κλιδαράς απ' το εργοστάσιο. Α δε θάνε ο Κόκινος στρατός, — θα μπύνε ι εχτρί στι χόρα-μας, θα πάρυνε τα χοράφια-μας, τις φάμπρικές-μας. Δεν μπορύνε ι καπιταλιστές να ιποφέρυνε, πυ σ' εμάς ι δυλεφτάδες βαστύνε τιν εξυσία στα χέρια-τυς.

Ο Κόκινος στρατός ίνε ι δινατί ιπεράσπισι τις χόρας-μας. Δε χριάζετε να κλες, μα χριάζετε να μεγαλέφκεσε, πυ ο γιός-συ πάι να εχτελέσι το χρέος-τυ. Όπος ξέρετε σ' εμάς όλυς δεν τυς πέρνυνε στον Κόκινο στρατό, τα πεδιά τον κυλάκον εκί δεν τ' αφίνυνε να πάνε.

— Αφτό ίνε σοστό Γιόργι! — ίπε ο πατέρας στον Πέτρο. — Δίχος στρατό το κράτος δεν μπορί να ίνε. Νε ίτανε βαρί το στρατιοτικό ζίσιμο! Θιμόμε μια φορά: έστεκε το δικό-μας το πολκ στιν Καλύγα. Πιγένο στι στράτα. Δεν ντράνεσα, ότι αντίκρι-μυ έρχετε ένας οφιτσέρος. Πος χύλιξε πάνο-μυ: «Γιατί δε με χερέτισες;!» Κε μυ έδοσε μια με τι γροθιά-τυ στ' αφτί! Κ' εγό στάθικα σε προσοχί κε μόνο

τυ λέγο: «Με σιχορίτε, εβγενέστανα!» Κε με βάλανε τρις όρες να βαστό το τυφέκι.

— Μα έτσι ίτανε στον κερό τυ τσάρυ. Στον Κόκινο στρατό δεν ίνε τέτια σινίθια. Τόρα ι ονομασία τυ κόκινυ στρατιότι ίνε τιμιτικί. Ο κόκινος στρατιότις έχι όλα τα δικεόματα.

Κ' ι κομαντίρι-μας καθόλυ δε μιάζυνε με κίνυς. Τότε ι οφιτσέρι ίτανε απ' τυς κιρίυς, μα ι δικί-μας κομαντίρι ίνε από εργάτες κε χοριάτες.

ΣΤΙ ΦΡΥΡΑ

«Ύτε μια πιθαμί κσένι γι δε θέλυμε. Μα κι απ' τι δικί-μας γι, ύτε ένα βερσόκι απ' τι γί-μας δε θα δόσυμε σε κανένα» — ίπε ο σίντροφος Στάλιν.

— Δε θα δόσυμε, — απαντίσανε ι εργάτες.

— Δε θα δόσυμε, — απαντίσανε ι κολχόζνικι.

— Δε θα δόσυμε, — απαντίσανε όλι ι δυλεφτάδες.

Ο Κόκινος στρατός-μας ίνε δινατός. Ο Κόκινος στρατός φιλάγι τι χόρα τον σοβιέτ.

ΓΡΑΜΑ ΚΟΚΙΝΥ ΣΤΡΑΤΙΟΤΙ

— Γιά-σας αγαπιμένε-μυ πατέρα κε μιτέρα! Σας στέλνο απ' τον Κόκινο στρατό το μαχιτικό-μυ χερετισμό. Τόρα διάβασα το γράμα-σας. Τυ κάκυ με πονίτε, πυ ιπιρετό στον Κόκινο στρατό. Με καλέσανε με το όπλο στα χέρια να ιπερασπίσο τι Σοβιετικί-μας Ένοσι. Κ' εγό γι' αφτό μεγαλέφκυμε σα μαχιτίς τυ εργατο-χορικύ Κόκινυ στρατύ.

Ροτάτε, πος ζύμε;

Σικονόμαστε στις 6 το προί με το σινιάλο. Ίστερα απ' το νίπσιμο κάνυμε γιμναστικί για να διναμόσυμε το κορμί-μας. Τρόμε το προί κε το μεσιμέρι στι στολόβαγια. Ο καθένας έχι δικό-τυ σερβίτσι. Τρόμε τρις φορές τι μέρα. Το φαί-μας πάντα ίνε καλό.

Τα ρούχα-μας κε τα παπούτσια-μας—όλα ίνε καλά. Στιν καζάρμα-μας ίνε μεγάλι καθαριότιτα. Δυλέβυμε οχτό όρες τι μέρα. Μαθένυμε το τυφέκι, το πολιβόλο κε το προτιβογά...

Εδό στον Κόκινο στρατό μας μαθένυνε γράματα, κάνυνε μαζί-μας κυβέντες. Διαβάζυμε εφιμερίδες.

Το λέφτερό-μας κερό τον περνύμε στι λενινικί γονιά.

Εκί έχι κε ντάμα κε σσάχματ, κε λογιό-λογιό πεχνίδια.

Πιχτά δίνυμε θέατρο. Ο κομαντίρος-μας πάλι πέζι αντάμα-μας πάνο στι σκινί. Στι μάθισι κε στιν ιπιρεσία ίνε νατζάλνικός-μας κε τον ακύμε δίχος λόγο. Μα στο λέφτερο κερό αφτός για μας ίνε πρότος σίντροφος κε δικός-μας άνθροπος.

Μένο ο γιός-σας

Πέτρος Νεφέντοφ.

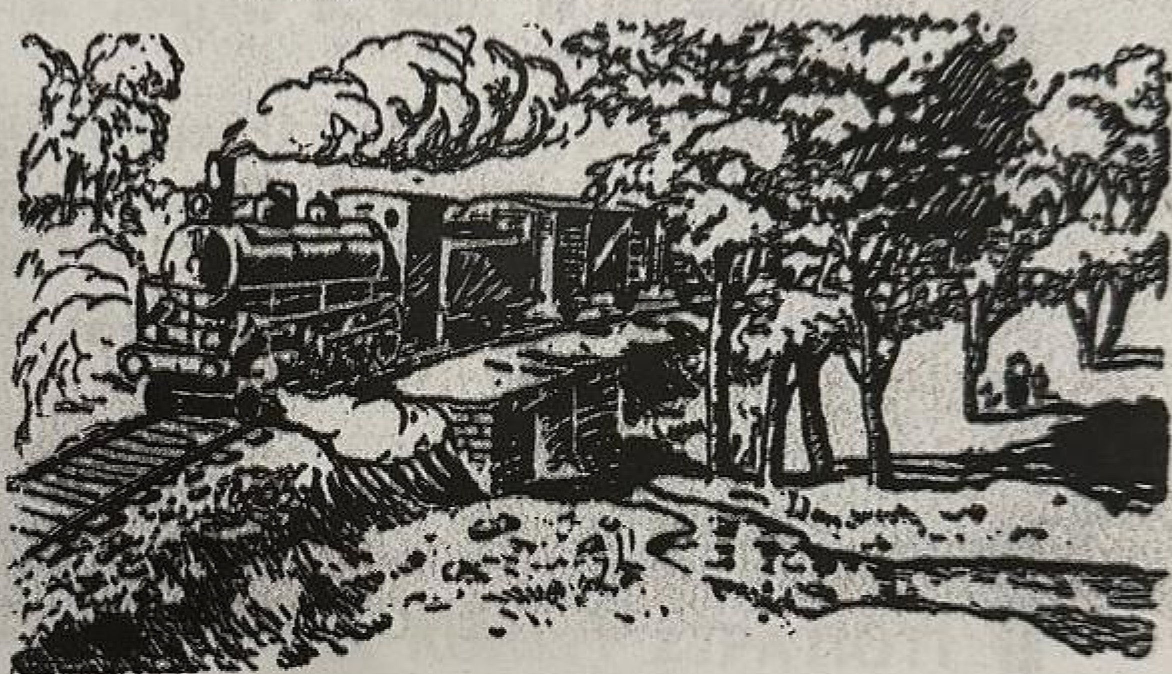
Ο ΚΣΕΝΟΣ ΚΙ' Ο ΔΙΚΟΣ-ΜΑΣ



Σε μάχι άγρια, σκλιρί μπλεγμένι
διο στρατιότες ίνε: ο δικός-μας
κι' ο κσένος, πυ τι σκέπσι θολoμένι
για νάχι προσπαθάι ο εχτρός-μας.

Ο κσένος κσεσικόνι το τυφέκι
κε σιμαδέβι ίσια στιν καρδιά.
-Θα δις πος κσέρο πάντα το φισέκι
να το κορόνο σ' εχτρικά κορμιά.
Για στάσυ, στάσυ, σίντροφε τι κάνις;
Τα μάτια-συ δε βλέπυνε εχτρό.
Εργάτι φίλο θέλις να κσεκάνις,
σαν το μπαμπά-συ κε τον αδερφό.

Κατέβαςε τ' ατςάλινο τυφέκι,
πυ ςύδοςαν ι άτιμι εχτρί.
Το όπλο γίριςε κε το φιςέκι
ν' ανάπςις στυ τιράνυ το κορμί.
Εκίνυς, πυ ςε ρίχςανε στι μάχι
να τυς νκρεμίςις. Τότε τι χαρά!
Κι' ο γιόκας-ςυ ςαν το δικό-μυ θάχι
ςχολιό, δυλιά, πςομί κε λεφτεριά!



Ι ΧΟΡΑ-ΜΑΣ

Ίνε στον ντυνιά μια μεγάλι χόρα. Αφτί ι χόρα ίνε ι ΕΣΣΔ.

Για να πάι κανίς ς' αφτίνα απ' τι μια άκρι στιν άλι πεζά χριάζετε να περπατάι τέςερα χρόνια.

Ας ροτίςυμε τον κόζμο αφτίς τις χόρας, όλυς διαμιάς με το ράδιο:

— Τί όρα τις μέρας έχετε:

Ο ένας θ' απαντίςι: εμίς έχυμε πρωί. Ο άλος θ' απαντίςι: εμίς έχυμε μεςιμέρι. Ο τρίτος θ' απαντίςι: εμίς έχυμε βράδι. Ο τέταρτος θ' απαντίςι: εμίς έχυμε νίχτα.

Ας ροτίςυμε τον κόζμο αφτίς τις χόρας, όλυς διαμιάς, με το ράδιο:

— Τί εποχί τυ χρόνυ έχετε;

Ο ένας θ' απαντίςι: εμίς έχυμε άνιξι. Ο άλος θ' απαντίςι: εμίς έχυμε χιμόνα.

Ας ροτίςυμε τον κόζμο αφτίς τις χόρας:

— Τί πλύτο έχετε;

Ο ένας θ' απαντίςι: ςίδερο. Ο άλος: καφέ. Ο τρίτος: πετροκάρβυνο. Ο τέταρτος: μπαμπάκι. Ο πέμτος: νέφτι.

Ας ροτίςυμε τον κόζμο αφτίς τις χόρας:

— Τί δε ςας ςόνι;

Ο ένας θ' απαντίςι: ςίδερο. Ο άλος: πςομί. Ο τρίτος: πετροκάρβυνο. Ο τέταρτος: νέφτι. Ο πέμτος: μπαμπάκι.

Εκί όπυ δεν ίνε πςομί — χριάζετε να ςτίλυμε.

Εκί όπυ δεν ίνε μπαμπάκι, — χριάζετε να ςτίλυμε.

Εκί όπυ δεν ίνε νέφτι, κάρβυνο, ςίδερο — χριάζετε να ςτίλυμε.

Ο ΣΙΔΕΡΟΔΡΟΜΟΣ

Έςκαπςε ο άνθροπος τα τζάπια, ίςαξε τις ταραμάδες, έχτιςε γεφίρια. Έκανε ίςια, ςα ςαΐτα, τι ςτράτα.

Σ' αφτί τι ςτράτα έβαλε ατςαλένιες ράγιες. Πάνο ςτις ράγιες έβαλε ςιδερένια μιχανί με φυγάρο, καζάνι κε ςόμπα.

Στι ςόμπα βάζυνε κςίλα γιά κάρβυνα, ςτο καζάνι βράζυνε νερό.

Κυλάι το παροβόζι δίχος άλογα έτςι, όςτε με κανένα άλογο δεν το καταςόνις. Πενήντα χιλιόμετρα τιν όρα.

Κυλάι το παροβόζι, τραβά βαγόνια. Σ' άλα βαγόνια πάνε ι άνθροπι, κε ςτ' άλα — βάλανε πολά πολά πράματα!

Βγίκε το παραβόζι κ' ι άνθροπι σιμόσανε.

Τ' ΑΤΣΑΛΕΝΙΟ ΙΠΙΚΟ

Ίδατε ποτέ
ςτις ατέλιοτες ςτέπες πος τρέχι,
ςτιν ομίχλι τις λίμνις κριμένο,
με ποδάρια χοντρά, ςιδερένια,
με ρυθόνια πλατιά κι' ατςαλένια
αναςένοντας πάντα το τρένο;
Κι' από πίςο-τυ μές' στα χορτάρια,
ςε γιαρίςι, θαρίς, γιορτινό
κςετινάζι πςιλά τα ποδάρια
κι' όλο τρέχι πυλάρι μικρό.
Τί αςτίο, κυτό
αλογάκι
να περάςι το τρένο πυ ζίτιςε!
Πός δε βάζι στο νώ-τυ λιγάκι,
πος τ' ατςάλινο πια ιπικό
τι γενιά-τυ τι νίκιςε.



ΤΥΡΚΣΙΜΠ

Το Τυρκςίμπ ίνε κενόργιος ςιδερόδρομος ανάμεςα ςτι Σιβιρία κε το Τυρκεςτάν. Κάνανε πολί δυλιά για να φτιάςυνε γλίγορα αφτό το δρόμο.

Ακύι — στι φάμπρικα ι σιρίνα σφίρικσε — ι όρα 6. Κε στις 6 κε 2 λεφτά το τρένο θα περάσι.

Τρέχι σαν τρελός, έχασε το νού-το, ο ίδιος δεν κσέρι τι θα γίνι ακόμα. Έτρεκσε ίσαμε τιν αναποδογιρισμένι ράγια, όπου ίτανε πολά κσίλα. Έσκιπσε κι' άρπακσε ένα. Ακύι — σφίριγμα μακρινό, ακύι — ι ράγιες κανονικά κε σιγά αρχίσανε να τρομάζονε. Για να τρέκσι πιο μακριά δεν έχι δίναμι. Στάθικε εκατό σάζινες μακριά απ' το φοβερό τόπο. Εδό σα να φότισε το κεφάλι-το ένα φος.

Έβγαλε το καπέλο-το έβγαλε απ' αφτό το μπαμπακερό-το μαντίλι, έβγαλε το μαχέρι απ' τα τσανκία-το, χτίπισε με το μαχέρι το αριστερό-το χέρι πσιλότερα απ' τον ανκόνα, — τινάχτικε το έμα, έτρεκσε σα ζεστό ρέμα. Έβρεκσε μέσα σ' αφτό το μαντίλι-το, το ίσιακσε, το άνικσε πάνο στο κσίλο κε σίκοσε πσιλά τιν «κόκινι σιμέα-το».

Στέκι, κουνάι τι σιμέα-το, κε το τρένο φάνικε πια.

Κε το έμα όλο τρέχι κε τρέχι. Σφίνκι ο Σιμεόν τιν πλιγί-το στα πλάγια. Θέλι να τι σφίκσι για να κλίσι, μα το έμα δε στέκι. Ένα νόνιζμα ίνε στο κεφάλι-το: «δε θα μπορέσο να σταθό, θα ρίκσο τι σιμέα». Σκοτινιάσανε τα μάτια-το κε πέτακσε κάτο τι σιμέα. Μα ο μιχανικός τον ίδε πια.

Το τρένο σταμάτισε. Ο κόζμος βγίκε έκσο απ' τα βαγόνια, σορεφτίκανε πολί. Βλέπονε — κίτετε ένας άνθροπος, κε σιμά σ' αφτόνα μια ματομένι πατσαβούρα πάνο στο κσίλο.

Ο ΠΙΟΝΕΡΟΣ ΑΜΠΡΟΣΙΜΟΦ

Ο πιονέρος Αμπροσίμοφ πιγένοντας απ' το χοριό στο σκολιό, ίδε μια τσακομένι ράγια. Πίγενε το τρένο. Ο Αμπροσίμοφ έβγαλε τι γραβάτα-το, τιν έδεσε πάνο στο κσίλο κ' έδοσε σινιάλο. Γλίτοσε το τρένο απ' το τσάκομα.

Στο Τορκεστάν μπαμπάκι μεγαλόνι,
στι Σιβιρία βγένι το ψομί.
Τιν έριμο με τα βυνά ενόνι
σφιχτά ι σιδερένια-μας γραμί.

Περνύσανε μπροστά βδομάδες, μίνες
— το καραβάνι πίγενε αργά.
Ο σίφωνας βυνκύσε κ' ι καμίλες
μυνκρίζανε κε τρέμανε σιγά.

Μα τόρα πια τιν έριμο τι σκίζυν
βροντόντας σιδερένιες μιχανές.
Κ' ι έριμες στι χόρα-μας ανθίζυν.
Χαθίκανε ι στράτες ι παλιές...

ΤΟ ΣΙΝΙΑΛΟ

Μια φορά ερχότανε ο σιδεροδρομικός φίλακας — ο Σιμεόν απ' το όρος. Ο ίλιος ίτανε πια χαμιλά. 'Ιτανε μεγάλι ισιχία. Γλίγορα θα σίμονε στι σιδεροδρομικί γραμί. Τυ φένετε σα να χτιπάι κάπυ σίδερο με σίδερο. Ο Σιμεόν πίγε γλίγορα. «Τί να ίνε»; — νυνίζι.

Βγένι πάνο σ' ένα ψιλό τόπο — μπροστά-τυ ίνε το σιδεροδρομικό ψίλομα. Ψιλά, πάνο στι σιδεροδρομικί γραμί, καθότανε πάνο στα ποδάρια-τυ ένας άνθροπος κε κάτι έκανε. 'Αρχισε ν' ανεβένι ο Σιμεόν αγάλια-αγάλια κε να το σιμόνι: νόνιζε, πος ίρθε να κλέψι τις γάικες. Ντρανά, κι' ο άνθροπος σικόθικε: κρατύσε στα χέρια-τυ λοστό. 'Εβαλε το λοστό κάτο απτις ράγιες κε τις κυνύσε στιν πάντα. Σκοτινιάσανε τα μάτια τυ Σιμεόν, θέλι να φονάξι, μα δεν μπορί. Τρέχι πάνο γλίγορα, κι' ο άνθροπος με το λοστό κε το κλιδί κατρακιλάι απ' τιν άλι μεριά τυ ψιλόματος.

'Ερχετε το επιβατικό τρένο. Μα δεν έχι με τι να το σταματίσι: δεν έχι σιμέα. Τι ράγια δεν μπορί να τι βάλι στον τόπο-τις. Με όψκερα χέρια δεν μπορίς τίποτα να κάνις.

Προί, προί,
φτινόπορο,
ο Αμπροςίμοφ διάβενε
απτο χοριό-τυ
ς' άλο κοντινό χοριό
για το κολχόζικο ςκολιό.
Κε νά μπροςτά-τυ φάνικε
μια ράγια τςάκι-ζμένι.
Σε μια ςτιγμί τιν έβγαλε
τιν κόκινι γραβάτα-τυ,
πυ ίτανε ςφιχτά δεμένι:
— Κε νά-με έτιμος!
Δεν ίμε, νε, μεγάλο
πεδί
για να γιρίςο
το κλιδί,
μα δίνο το ςινιάλο.
Τον ίδανε
δεκάδες μάτια.
Απάντιςι
τυ έδοςε το φρένο
κε γλίγορα
ςιμά-τυ
ςταμάτιςε το τρένο.
Εδό αν άργιζε λεφτό,
μεγάλο
θα γινότανε κακό.
Τα εργαλία βγάλανε.
Χτιπίςαν τα ςφιριά.
Στον τόπο-τυς τις βάλανε
τις ράγιες
κε τραβίκςανε μπροςτά.
Κι' ανάμεςα απτις ράγιες
πιγένοντας ςιμόνι
κε μπένι ςτο χοριό.
Ο πιονέρος τρέχι
κε πάι ςτο ςκολιό.

Ι ΕΦΕΒΡΕΤΙΚΟΤΙΤΑ ΤΥ ΚΟΚΙΝΥ ΑΕΡΟΠΟΡΥ

Αφτό ίτανε ςτον κερό τυ πολέμυ με τυς άςπρυς. Απ' το φςταμπ πίρανε διαταγί:

— Να πετάκςετε ςε τόπο, πυ δεν έχι φόβο!

Κςέςπαςε φοβερί μπόρα. 'Επεφτε δινατί βροχί. Κε το ιπικό τυ εχτρύ ίτανε πολί ςιμά. Ι αεροπόρι αποφαςίςανε να πετάκςυνε. 'Ιςτερα από διο όρες πέταγμα ςε φοβερί μπόρα κε βροχί ι αεροπόρι μπορέςανε να πετάκςυνε ςτον τόπο, πυ τυς ίπανε.

'Αργιςε μια όρα μονάχα ένας νέος αεροπόρος, ο Γύρτιν.

Ο Γύρτιν έχαςε τι ςτράτα κε κατέβικε πίςο απ' τυς άςπρυς.

Το αεροπλάνο το ίδανε ι κοζάκι. Δέκα κοζάκι τριγύριςανε τον αεροπόρο. Μα δεν ίδανε τα κόκινα άςτρα ςτα φτερά τυ αεροπλάνυ κε νομίςανε, ότι ο δικός-μας αεροπόρος ίτανε ενκλέζος. Ο Γόρτιν φορύςε ενκλέζικα ρύχα.

'Αςκιμα μιλύςε ρύςικα, γιατί ίτανε απ' τι Λάτβια. Ι κοζάκι θαρέςανε, ότι ίνε ενκλέζος αεροπόρος. Τον ίπανε, ότι ςιμά-τυς, ςτι ςτάντςια βρίςκετε το ςςταπ τον κοζάκον.

'Ιςαμε τι ςτάντςια ίτανε κάπυ τρία χιλιόμετρα. Ο κόκινος αεροπόρος δεν τάχαςε. Παρακάλεςε τυς κοζάκυς να τον βοηθίςυνε να φέρι το αεροπλάνο ςτι ςτάντςια. Με τι βοήθια τον κοζάκον ο αεροπόρος κύρδιςε το μοτόρ κι' άρχιςε να πιγένι μπροςτά. Σ' αφτό τον κερό απ' τι ςτάντςια φάνικε μεγάλο ιπικό απόςπαζμα τον άςπρον μ' οφιτςέρυς. Κι' ο κόκινος αεροπόρος ςαν πυλί πέταξε πάνω απ' τον εχτρό.

'Ιςτερα από μιςί όρα ο αεροπόρος ίτανε πια ανάμεςα ςτυς δικύς-μας.

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Τρίζι κε τζίτζικας δεν ίνε,
πετάι κε πυλί δεν ίνε,
μας κυβαλί κε άλογο δεν ίνε.

ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ

Αεροπλάνα,
αεροπλάνα!
Κε τι πολά
πετύν ψιλά!
Γοργά πετύνε.

Νά-τα περνύνε
πια το χοριό—
Εφτά...οχτό.
Εχ, κι' ανεβένον
ςτα ίψι βγένον.

Εκί, για διές,
στράτες στενές
δεν έχι. Πάνο
τ' αεροπλάνο
τρέχι, βοίžι:
με φόρα σκίžι
τον ουρανό
το γαλανό.

Πολές στράτες έχυνε ι άνθροπι
για να πάνε ο ένας στον άλο,
μα ι στράτα στον αέρα ίνε
πιό πλατιά απ' όλες.

ΠΟΣΟ ΑΓΑΠΥΣΕ Ο ΓΡΙΓΟΡΙΣ ΤΟ ΡΑΔΙΟ

Ολάκερες μέρες ο Γριγόρις πολεμύσε: έκοβε τέλι, πλάτινε με το σφιρί κάτι κομάτια από μέταλο.

— Τφυ, ισιχία δεν έχι, — θίμονε ι μανάκα, — κε γιατί έβαλε κενύργια διαβολιά στο νύ-τυ; Μόνο με σκυπίδια γεμίζι τιν κάμαρα.

Τις βραδιές ο πατέρας ροτύσε:

— Ε, πος πάνε ι δυλιές;

— Καλά, — με χαρά απαντύσε ο Γριγόρις, — μόνο νά πυ δεν έχο τιλεφονικί τρόμπκα.

Τί να γίνι... φένετε θ' αναγκαστύμε ν' αγοράσυμε τρόμπκα... Βοίθια δε χριάžεσε;

— Δε χριάžυμε, δε χριάžυμε, — κυνάι το χέρι-τυ ο Γριγόρις, — θέλο εγό ο ίδιος να το κάνο.

Περάσανε δέκα μέρες. Ο Γριγόρις έβαλε στον τόπο-τυ όλο το μιχανιžμό. Τιν άλι μέρα βγίκε πάνο στιν κορφί τις στέγις, έβαžε τιν αντένα.

Το βράδι στο σπίτι σορεφτίκανε πολί μοσαφίριδες. Χτίπισε ι όρα 8. Στιν τρόμπκα ακόστικε κάπια βραχνιαζμένι φονί. Ο Γριγόρις έτρεξε στο μιχανιζμό, έβαλε εκί το ρόπορ κε φόναξε:

— Σοπάτε, σίντροφι, αρχίζι πια...

Κι' απ' το ρόπορ κάπιος ίπε φοναχτά:

— Ντοκλάντ.

Κ' ίστερα άλι, φονί ίπε τι γίνετε στιν Κίνα. 'Ιστερα απ' το ντοκλάντ το ρόπορ άρχισε να λέι τέτια αστία πράματα, πυ όλι χαχανίζανε. 'Ιστερα ακόστικε μυσικί.

— Καλά! — ίπε ο Σιμεόν. — Νά τι θα κάνις τόρα: κάθισε στο σπίτι κι' άκυε.

Πίγανε στα σπίτια-τυς όλι άθελα, γιατί όλι περιμένανε σινέχια, μα το ρόπορ σόπενε. Ο Γριγόρις ίπε, ότι ι ραδιοβραδιά τέλιοσε.

ΛΙΣΕ ΤΟ ΕΝΙΓΜΑ

Τόνε βάλανε στι στέγι
κι' ότι θέλι εκί ακύι:
απ' τα μακρινά τα μέρι
μυσική κε λόγια φέρι.

Ο ΚΛΙΖΜΕΝΟΣ ΠΑΣΑΖΙΡΟΣ

Το γράμα δε μπορί
μονάχο
πυθενά να πάι.

Μα πέφτι στο κυτί
κε θάλασες,
βυνά περνάι.

Μπιλιέτο ακριβό
ο κολιμένος
πασαζ̌ιρος
δε θέλι.
Μ' έκσοδο μικρό
τυ κόζ̌μυ γίνετε ο γίρος.

ΣΤΟ ΤΑΧΙΔΡΟΜΙΚΟ ΒΑΓΟΝΙ

Πακέτα γραμένα,
με τάκσι βαλμένα.
Στι ςτράτα διαλέγυν, μετρύν
ι δίο ταχιδρόμι
μαζί ςτο βαγόνι
τι νίχτα ςτο πόδι περνύν.
Νά δέμα ςτι Μόςχα,
μια κάρτα ςτιν Όρςα,
γαζ̌έτα, πυ πάι ςτο Ομςκ.
Σιμά-τυ βαλμένο
διπλά ςιςτιμένο
το γράμα πιγένι ςτο Τομςκ.



Ο, ΤΙ ΦΟΒΕΡΟΣ ΠΥ ΙΝΕ!

Στιν αβλί έπεζ̌ε το γατάκι. Μικρό, αδίνατο, πολί αδίνατο. Άκςαφνα φάνικε το ςκιλί. Πίδιςε το γατάκι, καμπύριαςε τι ράχι-τυ, ςίκοςε όρθια τα μαλιά-τυ, τέντοςε τα μυςτάκια-τυ κε ςτέκι. Το ςκιλί πέραςε ςιμά-τυ. Κι' όςο πίγενε, το γατάκι όλο ς' αφτό γίριζε τα μύτρα-τυ: «Νά, ντράνα, τι φοβερό πυ ίμε. Μι βάλις ςτο νύ-ςυ να με πιράκςις, — θα τιν πάθις».

Ι γάτα έχι τα νίχια-τις
μέσα ςτα ςκορόφλια.

ΤΟ ΤΙΓΡΑΚΙ

Ο πατέρας έφερε απ' το κινίγι ένα τιγράκι. 'Ιτανε όσο μισόχρονο χοντρό σκιλάκι. 'Ιχε μεγάλο το κεφάλι με στρογκιλά πρασινοπά μάτια, πλατί το κύτρο κε κοντά τ' αφτιά.



Τα μπροστινά ποδάρια-το ίτανε βαριά κε δινατά, κε τα πισινά — πολί λιγνότερα. Χοντροκαμομένο, μικρό, ακουμπύσε στο πόδι τυ πατέρα κε τριβότανε σ' αφτό. Το πιάσανε μακριά μέσα στα καμίσσια, σιμά σε μια μεγάλι λίμνι. Το λέγανε Βάσια.

'Οταν πίγανε να κιμιθύνε αφίσανε το Βάσια μοναχό στιν κάμαρα. Ο Βάσιας ντρανά: σκοτινά, κε κανένας δεν ίνε. Κε νά «ι φοβερί τίγρι» πίδισε απ' το ντιβάνι, έτρεχε μέσα στιν κάμαρα κε μύνκρισε απ' το φόβο-τυ. Ο πατέρας ίρθε σιμά-τυ. Ο Βάσιας χάρικε, ρίχτικε στον πατέρα-μυ, άρχισε να μιαυλίζι. Ο πατέρας χάιδεβε το τιγράκι, το πίρε στιν κάμαρά-το, κι' όλι ίσιχα κιμιθίκαμε.

Το πρωί γνορίσαμε το Βάσια με τυς φίλυς-τυ — τα σκιλιά. Μα αφτά σορέπσανε τα υράδια-τυς κάτο απτα ποδάρια-τυς κε φέβγανε. Φενότανε, ότι ι μιρυδιά τις τίγρις έκανε στα σκιλιά φοβερί εντίποσι. Μόνο ένα νέο σκιλί τις αβλίς δε φοβίθικε. Πίδισε από πάνο απ' το Βάσια, το σκύντισε με το πόδι-τυ κε με δινατό γάβγισμα έκανε ένα χαρύμενο πεχνίδι. Ο Βάσιας κονίθικε κι' αδέκσια έτρεκσε από πίσο-τυ.

Ο Βάσιας αγαπύσε να χόνετε σιγά στιν κάμαρα κε να πέζι εκί. Περισότερο αγαπύσε να τραβάι το μακσιλάρι, να μασά τιν άκρι-τυ, κ' ίστερα να το χτιπάι με το ποδάρι-τυ: τα φτερά πετύνε σ' όλες τις μεριές, κι' ο Βάσιας χτιπάι το μακσιλάρι κε μυνκρίζι.

Ο Βάσιας ίχε κι' άλο πεχνίδι—τιν παλιά βάλενκα. 'Εσερνε τι βάλενκα στο πάτομα τιν έπιανε σαν ποντικάκι.

Αγαπύσε ο Βάσιας ν' ανεβένι στα δέντρα. 'Επεφτε πάνο στο χόμα, σιμάδεβε κε πιδύσε πσιλά. Στι στιγμί ο Βάσιας γάντζονε με τα δόντια κε τα ποδάρια-του, κυνιότανε πσιλά πάνο απ' τι γι.

Ο Βάσιας μεγάλονε. Αρχίζανε να φένοντε τα σινίθια τις αλιθινίς τίγρις.

Γλίγορα ο πατέρας τον πύλισε στο ζοοπάρκο.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ Κ' Ι ΑΛΕΠΥ

(Παραμίθι)

'Ενα λιοντάρι γέρασε κε δεν μπορύσε να κινιγάι θεριά. Νύνισε λιπόν να ζι με πονιριά: πλάγιασε στι σπιλιά κ' έκανε τον άροστο. Αρχίσανε νάρχοντε τα ζόα να τον ντρανύνε. Μα κανένα απ' αφτά δε γίριζε πίσο. Το λιοντάρι άρπαζε κ' έτρογε κάθε ζόο, πυ έμπενε στι σπιλιά,

'Ιρθε ι αλεπύ, στάθικε στιν πόρτα τις σπιλιάς κε ροτάι το λιοντάρι:

— Τι κάνις;

— 'Ασκιμα, λέι το λιοντάρι. Κε γιατί δεν μπένις μέσα ναρθίς σιμά-μυ;

Κ' ι αλεπύ απαντάι:

— Απ' τ' αχνάρια ντρανό: μπίκανε μέσα πολά ζόα, μα δε βγίκε κανένα.

ΣΚΙΛΙ-ΣΑΝΙΤΑΡ

Στον εμφίλιο πόλεμο πλιγόθικα στο δεξί-μυ χέρι κε στο ποδάρι. Έπεσα μέσα σε μια ταραμά. Έχασα πολί έμα, αδινάτισα. Ι δικί-μας δεν φενόντανε, δεν ακυόντανε... 'Ιπια όλο το νερό, πυ ίχα μέσα στιν μπακλάσσκα. 'Ιμυνα δίχος έστισι. Κσιπνό—κάποτε ίνε προί, κάποτε βράδι. Φονάζο βοίθια—μα κανένας δεν απαντάι: φένετε ι δικί-μας πίγανε μακριά.

Κ' ι πλιγές-μυ πονύνε...

— Εχ,—νυνίζο,—χάθικα.

Κε θα χανόμυνα, πεδιά, αν δεν ίτανε ι Γάικα.

Στο τέλος τυ δέφτερυ μερόνιχτυ ακύο, να ρυθυνίζι εκί κάπυ σιμά ένα σκιλί. Πολί χάρικα. Νά τόρα—θα με βρι, γιά δε θα με βρι το σκιλί;

Με ίβρε. Με ίβρε ι Γάικα. Φόναξε απ' τι χαρά-τις, με γλίψι στι μίτι κε στα μάτια.

— Εχ, αγαπιμένε-μυ σίντροφε! Εχ εσί, αγαπιμένε-μυ σίντροφε!

Κε πος μπορύσα να μιν τιν πο, σίντροφο! Έπεσε ι Γάικα σιμά-μυ κε βάζι μπροστά-μυ τι ράχι-τις. Στι ράχι-τις ίτανε ένας τορβάς με κόκινο σταβρό: «Πάρε, διλαδί, ότι θέλις». Πίρα από κι ιόδιο, μπιντ, έχισα ιόδιο στις πλιγές-μυ, κε τις έδεσα όπος-όπος. Κ' ι Γάικα πια φέβγι από μένα με το μπρίνζελ στα δόντια. Το μπρίνζελ ίνε ένα κοντό ξίλο, πυ δένυνε στο σκιλί-σανιτάρ στιν τραχιλέα. Όταν το σκιλί βρίσκι κανένα πλιγομένο πέρνι αφτό το μπρίνζελ. Έτσι τρέχι στυς δικύς-τυ, στυς ανθρόπυς-σανιτάρ. Κι' αν δε βρι κανένα πλιγομένο, τότε δεν πέρνι το μπρίνζελ στο στόμα-τυ.

Ι Γάικα με το μπρίνζελ στο στόμα έτρεξε στυς δικύς-μας κρασνοαρμέιτσυς-σανιτάρ κε τυς έφερε σιμά-μυ.

Έτσι με γλίτοσε...

Ο ΦΙΛΑΚΑΣ

(Αλιθινί ιστορία)

Ο Μιχαίλ Ιβάνοβιτζ ζύσε στιν εξοχί. Καμιά φορά δεν κλίδονε το σπίτι-τυ, αν κε έφεβγε από κι για πολί κερό. Κε γιατί να το κλιδόσι, αφύ έχι διο μαθιμένυς φίλακες— τζομπανόσκιλα.

Μια φορά γιρίζι στο σπίτι-τυ κε ντρανά: κάθυντε εκί διο ζζόλικι στα σκαμνιά. Αντίκρι σ' αφτύς κάθυντε τα σκιλιά-τυ.

— Γιατί κάθεστε, μάτια-μυ;—τυς ροτάι ο Μιχαίλ Ιβάνοβιτζ.

— Καθόμαστε, πολίτι. Νά πια τρις όρες καθόμαστε, δε μας αφίνυνε να σαλέπσυμε, τα καταραμένα. Μπίκαμε μέσα, δε λάκσανε. Μα τόρα μόλις βάλις το χέρι στιν τσέπι, για να πάρις κανένα τσιγάρο να καπνίσις, μυνκρίζυνε κε θέ λυνε να σ' αρπάκσυνε απ' το χέρι. Δε μας αφίνυνε να βάλυμε το χέρι στιν τσέπι. Πές-τα, για να μας αφίσυνε να καπνίσυμε κανένα τσιγάρο. Κυραστίκαμε ολότελα.

— Στι μιλίτσια θα καπνίσετε. Εμπρός μαρσς, κε να μιν τρέχετε, γιατί τα σκιλιά θα σας κάνυνε κομάτια. Ύτε να βάλετε το χέρι-σας στιν τσέπι (μπορίτε νάχετε εκί όπλο), ύτε να τρέχετε, τα σκιλιά δε θα σας αφίσυνε: έτσι ίνε μαθιμένα. Έσί να φιλάγις εδό!—ίπε ο Μιχαίλ Ιβάνοβιτζ στο ένα σκιλί,—κ' εσί έλα αντάμα-μυ!—Κε πίρε αντάμα-τυ τ' άλο.

Έτσι κ' έφερε τυς κλέφτες στι μιλίτσια.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΑΧΙΔΡΟΜΟΣ

Αφτό έγινε σε κρία χόρα. Εκί, όπυ δεν ίνε τρένα. Εκί, όπυ μια φορά τι βδομάδα με τα σκιλιά κυβαλύνε την πόστα.

Ο ταχιδρόμος Μεκ καθότανε στιν τζανά τιλιγμένος μέσα σε γύνα. Ο Τοδ πάνο στο κάθιζμα τις τζανάς με τέχνι κυμάνταρε τα σκιλιά. Τα σκιλιά τον αγαπύσανε. Καλά σέρνυνε τις τζάνες πάνο στο φρέσκο χιόνι. Νά κε το ποτάμι χαμιλά στο βαθύλομα. Με φόρα κιλιστίκανε ι τζάνες πάνο στον πάγο. Τα σκιλιά πίγανε ακόμα πιο γλίγορα πάνο στον ίσιο πάγο.

«Κρακ!» — έτριξε κάτι από κάτο απ' το πολόζι τις τζανάς.

— «Τρίπα θα ίνε»,—πέρασε στο νυ τυ Τοδ,—ι τζανά ίνε βαριά.—Κε δίχος να νοίσι, πίδισε στον πάγο.

Τα σκιλιά πίρανε τιν τζανά, πυ έγινε λαφριά κε τρέκσανε μακριά ίσια πάνο στιν ακροποταμιά. Τα σκιλιά τρέκσανε,

ςα λιςιαζμένα. Μακριά από πίςο πάνο ςτον πάγο φενότανε ι μοναχικί φιγόρα τυ Τοδ.

Ο Τοδ μπίκε ςτι ςτράτα πεζά. Μα το χιόνι έπεφτε ολοένα πιο πιχτά. Ίτανε βαρί να ντρανά κανίς τ' αχνάρια τις λαφριάς τζανάς.

Σαν μπόρα μπίκε ι τζανά ςτο χοριό. Απ' όλα τα ςπίτια τρέχανε ι άνθροπι, φονάζοντας:

— Ι πόςτα, ι πόςτα!

— Μα πύ ίνε ο Τοδ; Ίςε μονάχος; — ροτίςανε το Μεκ.

Τα ςκιλιά φονάζανε κλαπςιάρικα κι' ανίςιχα ντρανόςανε, μίπος φένετε ο μικρός-τυς φίλος.

— Πρέπι να πάμε να τον ανταμόςυμε, — φονάκςανε τα πεδιά, ι φίλι τυ Τοδ.

Ένας απ' αφτύς ςίμοςε το ςκιλί-οδιγό κε ίπε:

— Ο Τοδ ίνε εκί, να τον έβρις, Γρο.

Ο οδιγός ανίςιχα έτρεχε πάνο κάτο κε ύρνιαζε.

Τα πεδιά μόλις καταςόςανε να πιδίςυνε ςτιν τζανά, κε τα ςκιλιά τραβίκςανε πίςο ςτι ςτράτα...

— Ο Τοδ πίγενε αργά μέςα ςτο βαθί χιόνι. Τυ φάνικε, ότι ακύι κάτι μύνκριζμα από μέςα απ' τιν μπόρα. «Αφτό ίνε το λάκςιμο τυ Γρο-οδιγύ...»

Ίςτερα από ένα λεφτό τα ςκιλιά λάζανε κε φονάζανε απ' τι χαρά, πιδόντας ολόγιρα ςτον Τοδ. Ο Γρο έγλιψε το παγομένο-τυ πρόςοπο, κε τα πεδιά τυ φονάζανε:

— Κάθιςε γρίγορα Τοδ!

Ο Τοδ πίδιςε ςτιν τζανά, φόνακςε «γιχ» κε τα ςκιλιά με καρδιά τρέχανε μέςα ςτιν μπόρα.

Το σκυλί ίνε ωιστός φίλος τω ανθρόπων.

Ι ΛΙΚΙ

Ο παπύς-μυ ίτανε φίλακας στο όρος. Μια φορά γίριζε στο σπίτι από μέσα απ' το όρος. Βράδιαζε. Πλάκονε ι μπόρα. 'Ακςαφνα ο παπύς άκυσε μύνκριζμα. 'Αρχιςε να



περπατάι γλίγορα, μα το μύνριζμα σα να σίμονε. Ο παπύς έτρεκςε πάνο στι στράτα. Ντράνεςε ολόγιφα. Βλέπι σιμά από πίςο-τυ λαμπερά σιμάδια. Νά πια ακόμ, πος ι λίκι τρίζονε τα δόντια-τυς.

'Ετρεκςε ο παπύς ς' ένα πςιλό έλατο κε πίδιςε στο κάτο κλαδί. Ι λίκι τον ίδανε πάνο στο δέντρο κε σταθίκανε. Κάμποσι λίκι σικοθίκανε στα πισινά-τυς ποδάρια σιμά στον κορμό τυ δέντρυ. Ι λίκι υρλιάζανε κι' αρπάζανε με τα δόντια-τυς το καπόκι τυ έλατυ.

Το καλοκέρι ι λίκι πολί σπάνια ορμύνε πάνο στον άνθροπο. Φένετε, πος χάσανε κάπιο κινίγι.

'Ινε πια πολί όρα πυ νίχτοσε. Ο παπύς κατάλαβε, ότι θ' ανανκαστί εδό να περάσι όλι τι νίχτα. Βγίκε ακόμα πιο πςιλά, κε κάθισε καλά πάνο ς' ένα κλαδί. Φίσικςε ο άνεμος, τα κλαδιά τυ έλατυ κυνίθικανε, κι' απ' το κεφάλι τυ παπύ πέτακςε το καπέλο-τυ. Ι λίκι αμέσος τ' αρπάκςανε κε το κάνανε κομάτια. Ι λίκι καθόντανε χαμιλά κι' υρλιάζανε, σικόνοντας πάνο το κεφάλι-τυς. Ο παπύς δινατά βαστιότανε στα κλαδιά, κε το έλατο κυνιότανε κε λίγιζε απ' τον άνεμο.

'Ετςι κάθισε ο παπύς όλι τι νίχτα. Το πρωί χαθίκανε

ι λίκι. Ο παπύς κατέβικε απ' το έλατο κε πίγε στι στορόζ̌ζ̌κα-το.

— Τί έπαθες; — φόναχσε ι γινέκα-το.

— Με τυς λίκυς αναγκάστικα να περάσο-τιν μπόρα, — μπόρεσε να πι ο παπύς κ' έπεσε πάνο στο σκαμνί.

Δε χτιπύν το λίκο γιατί ίνε σταχτερός, μα γιατί τρόι τα πρόβατα. Ο λίκος έχι γύνα, μα ίνε ραμένι στο κορμί-τυ.

ΠΟΣ Ι ΛΙΚΙ ΜΑΘΕΝΥΝΕ ΤΑ ΠΕΔΙΑ-ΤΥΣ

Περπατύσα στι στράτα κι' από πίσο-μυ άκυσα μια φονί. Φόναζ̌ε ένα πεδί-τζ̌ομπάνις. Έτρεχ̦ε μέσα απ' τα χ̦οράφια κ' έδιχ̦νε κάτι. Ντράνεσα κε ίδα: μέσα στο χ̦οράφι τρέχ̦υνε διο λίκι—μια λικομάνα, κ' ένα μικρό. Ο μικρός λίκος κυβαλύσε πάνο στι ράχ̦ι-το σφαγμένο αρνάκι, κε με τα δόντιατυ το βαστύσε απ' το ποδάρι. Ι λικομάνα έτρεχ̦ε από πίσο.

Όταν ίδα τυς λίκυς, έτρεχσα μαζ̌ί με τον τζ̌ομπάνι από πίσο-τυς. Αρχ̦ίσαμε να φονάζ̌ομε. Στι φονί-μας τρέχσανε κ' ι χ̦οριάτες με τα σκιλιά.

Μόλις ο γέρο-λίκος ίδε τα σκιλιά κε τον κόζ̌μο, έτρεχσε στο νέο λίκο, άρπαχσε απ' αφτόνα τ' αρνάκι κε το πέταχσε πάνο στι ράχ̦ι-το. Κ' ι διο λίκι τρέχσανε γλίγορα κε χ̦αθίκανε απ' τα μάτια-μας.

Τότε το πεδί άρχισε να λέι πος έγινε αφτό το πράμα: απ' τιν ταραμά βγίκε ένας μεγάλος λίκος, άρπαξε ένα αρνάκι, το έκοπσε με τα δόντια-τυ κε το κουβάλισε.

Γρίγορα έτρεξε σιμά-τυ ένα μικρό λικάκι κι' όρμισε πάνο ςτ' αρνί.

Ο γέρο-λίκος έδοσε στο μικρό λίκο να κουβαλίσι τ' αρνάκι, κι' ο ίδιος αγάλια έτρεχε σιμά-τυ.

Μόνο όταν ίρθε το κακό, ο γέρος άφισε το μάθιμα κε πίρε μόνος-τυ τ' αρνάκι.

Ο ΑΦΟΒΟΣ ΛΑΓΟΣ
(Παραμίθι)

Γενίθικε μέσα στο όρος ένα λαγουδάκι πυ φοβότανε απ' το κάθετι. Τρίζι κάπυ κανένα κλαδί, φτερουγίζι κανένα πυλί, πέφτι απ' το δέντρο κανένα κομάτι χιόνι — πάι να φίγι ι καρδιά τυ μικρύ λαγύ. Φοβότανε το λαγουδάκι μια μέρα, φοβότανε διο, φοβότανε μια βδομάδα, φοβότανε ένα χρόνο. 'Ιστερα μεγάλοσε κι' άξαφνα βαρέθικε πια να φοβάτε.

— Τίποτα δε φοβύμε! — φόναξε ς' όλο το όρος.

— Νά πυ δε φοβύμε καθόλυ, ότι κι' αν κάνις!

— Ε, σι, ζαρομάτι, κε το λίκο δε φοβάσε;

— Κε το λίκο δε φοβύμε, κε τιν αλεπύ, κε τιν αρκύδα, — κανένα δε φοβύμε!

Αφτό ίτανε πολί γελίο.

— Εδό πολά λόγια δε χριάζοντε! — φόναζε ο λαγός. — Αν μυ τίχι κανένας λίκος, τότες εγό ο ίδιος θα το φάγο.

— Εχ, κε τί γελίος λαγός! Εχ, κε τί αχμάκις πυ ίνε!...

Φονάζυνε ι λαγί για το λίκο, κε νά ο λίκος βρέθικε στι φονί. Περπατύσε, περπατύσε στο όρος για τις λικίσιες δυλιές-τυ πίναςε κε νύνιςε: «Τί καλά πυ θα ίτανε αν ίχα κανένα λαγουδάκι για μεζέ». Ακύι, ότι κάπυ πολί σιμά φονάζυνε ι λαγί κε φέρνυνε στο νύ-τυς αφτόνα το σταχτερό λίκο. 'Αξαφνα στάθικε, μιρίστικε τον αέρα κι' άρχισε να

ειμόνι κριφά. Σίμοσε πολί ο λίκος στυς λαγύς, πυ πέζανε. Ακύι, πος τον περιγελύνε, κι' απ' όλυς περισότερο ο μαχταντζιάρις λαγός—ο ζαρομάτις, με τα μακριά αφτιά, κε το κοντό υράδι.

«Ε, βρε αδερφάκι, στάσυ, νά εγό θα σε φάγο», — νύνισε ο σταχτερός λίκος κι' άρχισε να ντρανά πιος λαγός μαχταέβετε για τιν παλικαριά-τυ. Μα ι λαγί τίποτε δε βλέπυνε κε διασκεδάζυνε περισότερο από πριν. Στο στερνό ο μαχταντζιάρις-λαγός κάθισε στα πισινά-τυ πόδια κι' άρχισε να λέγι:

— Ακύστε-σις, φοβιτσιάριδες! Ακύστε κε ντρανάτε εμένα. Νά εγό τόρα θα σας δίκσο ένα, πράμα... Εγό... Εγό...

Εδό ι γλόσα τυ μαχταντζιάρι σα να πάγοσε. Ο λαγός ίδε το λίκο. Ι άλι δεν τον ίδανε, μα αφτός τον ίδε κε δεν μπορύσε να πάρι ανάσα. Ίστερα έγινε κάτι ασινίθιστο.

Ο μαχταντζιάρις λαγός πίδισε προς τα πάνο, σαν τόπι, κι' απ' το φόβα-τυ έπεσε ίσια στο πλατί κύτρο τυ λίκυ. Σαν κυβάρι κατρακίλισε στι ράχι τυ λίκυ, γίρισε ακόμα μια φορά στον αγέρα. Ίστερα πίρε ένα δρόμο, πυ ίτανε έτιμος να σκάσι. Πολί κερό έτρεχε ο λαγός, έτρεχε, όσπυ έχασε ολότελα τι δίναμί-τυ. Όλο κε νύνιζε, ότι ο λίκος τρέχι από πίσο-τυ κε θα τον αρπάκσι με τα δόντια-τυ.

Στο στερνό, ο καιμένος έχασε ολότελα τις δίναμές-τυ, σφάλικσε τα μάτια-τυ κ' έπεσε κάτο από ένα δεντράκι.

Κι' ο λίκος αφτί τιν όρα έτρεχε σ' άλι μεριά. Όταν ο λαγός έπεσε πάνο-τυ, τυ φάνικε, ότι κάπιος έριξε πάνοτυ με τυφέκι.

Κι' ο λίκος έφιγε: «Μίπος στο όρος δεν έχι άλυς λαγύς πυ μπορίς να βρις; Αφτός ίτανε σα λισιαζμένος».

Ο λαγός δεν ίνε φοβιτσιάρις,
μα φυλάγι τον εαφτό-τυ.
Δίλος να θέλι ο λαγός τρέχι,
αφύ δεν έχι με τι να ισετάισι.

ΤΟ ΧΤΙΝΟ, ΠΥ ΚΡΥΙ

Ίχαμε ένα χ̣τινό, πυ έκρυε τόσο, όςτε ίτανε μπελάς. Μια φορά μάλιςτα όλο το μαντρί το αναποδογίριξε με τα κέρατά-τυ, χ̣τιπύςε για να πάι ςτο μυςκάρι. Ίχ̣ε κέρατα μακριά κε ίςια. Πολές φορές ο πατέρας ετιμαζ̆ότανε να πριονίςι τα κέρατά-τυ, μα όλο κε τ' άφινε για ίςτερα.

Νά μια φορά το καλοκέρι ι μάνα-μυ άρμεχ̣ςε το χ̣τινό, άφιςε το μυςκάρι κε λέγι ςτιν αδερφί-μυ:

— Λάλεςέ-τα, Φοτινί, ςτο ποτάμι, ας πάνε να βοςκίςυνε λίγο ςτιν ακροποταμιά.

Ι Φοτινί πίρε μια βίτςα, τα λάλεςε ςτιν ακροποταμιά, τ' άφιςε να βοςκίςυνε, κι' αφτί κάθιςε κάτο από μια ιτιά.

'Ακςαφνα ι Φοτινί ακύι: κάτι να βυίζ̆ι μέςα ςτις χ̣αμιλές ιτιές. Ντρανά: κάτι ςταχ̣τερό βγίκε απ' τα δεντράκια. Το κορίτςι θάρεςε, ότι ίτανε το ςκιλί-μας, ο Σερκό.

'Αρχ̣ιςε ι Φοτινί να το φονάζ̆ι:

— Σερκό, Σερκό!

'Ακςαφνα ντρανά — το μυςκάρι κι' από πίςο το χ̣τινό πάνε ίςια πάνο-τις, ςα λιςιαζ̆μένα.

Ι Φοτινί έτρεκςε, πετάχ̣τικε ςτιν ιτιά, κε το μυςκάρι ς' αφτίνα. Κε το χ̣τινό τυς έςφινκε με τα πιςινά ποδάρια-

το στο δέντρο. 'Εβαλε κάτο το κεφάλι-το, μυνχρίζι, σκαλίζι το χόμα με τα μπροστινά-το τα νίχια κε βάζι τα κέρατά-το ίσια μπροστά στο λίκο.

Ι Φοτινί φοβίθικε, ανκάλιασε το δέντρο με τα διο χέρια-τις, θέλι να φονάξι—φονί δεν έχι. Κι' ο λίκος ρίχτικε ίσια πάνο στο χτινό, κε πετάχτικε πίσο: απ' τιν πρότι φορά, φένετε, ότι τον κάρφοσε με τα κέρατά-το.

'Αρχισε ο λίκος να πετιέτε μια εδό, μια εκί για να γαντζοθί κάπος στο χτινό απ' τα πλάγια, ι ν' αρπάξι το μοσχάρι. Μα όχι—όπυ κε να ριχτί, παντύ τα κέρατα το χτινύ ίνε μπροστά-το. Το κορίτσι άρχισε τότε να φονάζι κε να ζιτάι βοίθια.

Ι διχί-μας αλετρίζανε σιμά. Ακύνε, ότι κε το χτινό μυνχρίζι, κε το κορίτσι φονάζι. Τρέξανε στι φονί. Μόλις ίδε ο λίκος, ότι τρέχυνε άνθροπι, έτριξε τα δόντια-το ακόμα διο φορές, κ' έφιγε στα δεντράκια. Χάρικε τότε ο πατέρας, πυ δεν πριόνισε τα κέρατα το χτινύ.

Όσο φαίζις το χτινό τόσο με γάλα πέρνις.

Το χτινό στιν αβλί-στο τραπέζι φαί.

Ι ΜΑΧΙ

(Αλιθινί ιστορία)

Αφτό έγινε σε μια ζεστί χόρα. Πίγενα με τυς νέγρυς. 'Ακσαφνα ίδα μακριά ένα άγριο βυβάλι. Γίριζε, με σκιμένο

κεφάλι ςιμά ςε μια πλυμιςτί τίγρι. Απ' το κορμί τυ βυβα-λύ έτρεχε έμα.

— Θέλετε να δίτε, μάγκι;—φόναξε ο νέγρος.—Τότε να βγίτε πάνο ςτα δέντρα!

Ι νέγρι ανεβένυνε ςτα δέντρα, ςα γάτες. Τραβίξανε κ' εμένα μαζί-τυς. Καθίςαμε πάνο ςτα κλαδιά κε ντρανύςαμε.

Ι τίγρι κάθιςε, μύνκριζε, κε το βυβάλι όλο γίριζε. 'Ετςι περάςανε κάμποςα λεφτά. 'Αξαφνα το βυβάλι ρίχτικε κε κάρφοςε τιν τίγρι με τα κέρατά-τυ. Ι τίγρι πίδιξε πάνο ςτο



βυβάλι, κε γαντζόθικε ςτο πλευρό-τυ με τα δόντια-τις. 'Ιςτερα κιλίςτικε πίςο με μεγάλι γλιγοράδα, κ' ίδα μόνο πος ςτράφτανε τα ταγμάδια τυ δέρματός-τις μέςα ςτο χορτάρι.

Ι τίγρι ςόρεψε όλες τις δίναμές-τις κε με μύνκριζμα ρίχτικε πάνο ςτο κεφάλι τυ βυβαλιύ. Το βυβάλι χαμίλοςε τιν παχιά-τυ γύλα κε ςίκοςε από κάτο τιν τίγρι ςτα κέρατά-τυ. Κυνύςε τα κέρατά-τυ κ' ι τίγρι γρατζύνιζε κ' έλαχνε. Για ένα λεφτό το βυβάλι κρατύςε τιν τίγρι πάνο ςτα κέρατά-τυ, ίςτερα έςκιψε το κεφάλι-τυ κε τιν έριξε πάνο ςτι γι. Αργά-αργά λιγίζοντας τα γόνατα, πάτιςε τιν τίγρι πάνο ςτο χόμα μ' όλο το βάρος-τυ.

Μύνκριζμα... ύρνιαζμα... κε μακρόςιρτο γατίςιο κλάψιμο. Το βυβάλι κυνόντας το λέφτερό-τυ κεφάλι, ρυθύνιζε

κε μούνκριζε. Τα ποδάρια-του τρεμούλιαζανε. Ι φονές τις τίγρις γινόντανε όλο κε πιο αδίνατες. Το βουβάλι ρουθούνιζε κε πατούσε τιν τίγρι με τα πόδια-του.

'Οταν το λισαζμένο βουβάλι ισίχασε, στάθικε. 'Ολο το μεγάλο-του κορμί κουνιότανε από μικρό τρόμαγμα. Κε άκσαφνα άρχισε να μουνκρίζι — παραπονιάρικα, να μουνκρίζι μακρόσιρτα.

'Ινε θιλικό βουβάλι, — μου πσιθίρισε ένας απ' τους νέγρους. — Φονάζι το μοσκάρι-του. Ντρανάτε.

'Εδικσε το μικρό, μάβρο κε γιαλιστερό κορμί, που ίτανε μέσα στο πιχτό χορτάρι. Το βουβάλι κουνιότανε κε σίμοσε στο μικρό-του. Σικόθικε πάνο, κ'ι βουβάλα άρχισε να το γλίψι.

ΤΟ ΛΑΦΑΚΙ

Τρις μέρες γίριζε ο Εμέλια στο όρος με το Λισκό, κι' όλο του κάκου: δεν πιχένανε τι λαφίνα με το λαφάκι-τις. Κι' αφτός έδοσε λόγο στο άροστο ανεπσάκι-του, στο Γριγοράκι, ότι θα του φέρι ένα όμορφο κίτρινο λαφάκι.

Μόνο τιν τετάρτι μέρα όλος διόλου τιχέα πέσανε στ' αχνάρια μιας λαφίνας με λαφάκι.

«Μάνα με λαφάκι», νόνισε ο Εμέλια, ντρανόντας πάνο στο χορτάρι αχνάρια από μεγάλα κε μικρά νίχια.

— Λισκό, χαντράισέ-το, μάτια-μου!

Το λάφι από πολί κερό μιρίστικε τον κινιγό, μα άφοβα παρακολουθούσε τις κινισές-του.

— Ι μάνα μ' απομακρίνι απ' το λαφάκι, — νόνιζε ο Εμέλια, κε σερνότανε όλο κε πιο σιμά προς το λάφι.

'Οταν ο γέρος θέλισε να σιμαδέπσι στο λάφι, το λάφι προσεχτικά έτρεκσε κάμποσα βίματα μακριά κε πάλι στάθικε. Ο Εμέλια πάλι σερνότανε πάνο στο χόμα με το τουφέκι-του.

Το ζόο δέκα φορές κόντεβε να χάσι τι ζοί-του, πολε-

μόντας ν' απομακρίνι τον κινιγό απ' το λαφάκι, πυ ίτανε μυλομένο. Ο γέρο-Εμέλια κε θίμονε κε θάμαζε για την αφοβιά τυ λαφιύ. Ο Λιςκό ςίρθικε πάνο στο χόμα, πίςο απ' το νικοκίρι-τυ. 'Οταν αφτός ολότελα έχαςε το λάφι απ' τα μάτια-τυ, ο Λιςκό προςεχτικά τον ςκύντιςε με τι ζεςτί-τυ μίτι. Ο γέρος γίριςε, ντράνεξε κε κάθιςε: τριάντα βίματα μακριά απ' αφτόνα έςτεκε το ίδιο κίτρινο λαφάκι, πυ



το κινιγύςε ολάκερες τρις μέρες. 'Ιτανε ομορφύτςικο λαφάκι, το όλο κάμποςον βδομάδον, με κίτρινο μαλί κε λιγνά ποδαράκια. Τ' ομορφύτςικό-τυ κεφάλι ίτανε ριχμένο προς τα πίςο. 'Απλονε μπροςτά τι λιγνί-τυ γύλα, όταν ίθελε ν' αρπάκςι ψιλά κανένα κλαδάκι.

Ο κινιγός ςίκοςε τον πετινό τυ τυφεκιύ κε ςιμάδεψε στο κεφάλι τυ μικρύ ζόυ... Μα τότε ο γέρο κινιγός θιμίθικε, πος ι μάνα ιπεράςπιζε το λαφάκι-τις.

Το θιμίθικε κε κατέβαςε το τυφέκι. Το λαφάκι περπατύςε ςιμά στο δεντράκι κε τςιμπύςε τα φιλάκια. Ο Εμέλια ςφίριξε, κε το μικρό ζόο κρίφτικε μέςα στα δεντράκια.

— Βλέπις πος τρέχι!..—'Ελεγε ο γέρος κε χαμογέλαςε ςκεφτικά.—Μόλις καταςόςαμε να το δύμε: ςα ςαίτα.. Λιςκό, μας κςέφιγε το λαφάκι. Μα, αφτό το γλιγοροπόδαρο, χριάζετε ακόμα να μεγαλόςι...

Τιν άλι μέρα ο Εμέλια ςίμοςε στιν καλίβα-τυ.

— Ε... παπύλι, έφερες το λαφάκι; — τον αντάμοςε ο Γριγοράκις.

— Όχι, Γριγοράκι-μυ... Το ίδα...

— Κίτρινο;

— Κίτρινο κε τα μύτρα-τυ μάβρα. Στέκετε κάτο από ένα δεντράκι κε τςιμπάι τα φιλάκια... Το ςιμάδεπςα με το τυφέκι...

— Κε δεν μπόρεςες να το ςκοτόςις;

— Όχι, Γριγοράκι-μυ, λιπίθικα το μικρό θεριό... λιπίθικα τι μάνα-τυ... Σα ςφίριχςα κε το λαφάκι χάθικε αμέςος στο πιχτό όρος, μόλις το ίδα. Έφιγε το γλιγοροπόδαρο λαφάκι!..

Κι' όταν πλαγιάςανε να κιμιθύνε, το άροστο πεδί, εκί πυ τόπερνε ο ίπνος, κάμποςες φορές ροτύςε το γέρο:

— Έτςι, έφιγε το λαφάκι;

— Έφιγε, Γριγοράκι...

— Κίτρινο;

— Όλο κίτρινο, μόνο το μυτράκι-τυ ίτανε μάβρο κε τα νίχια-τυ.

Το πεδί έτςι κε κιμίθικε κι' όλι τι νίχτα έβλεπε το μικρό κίτρινο λαφάκι.

ΔΕΝ ΠΕΤΙΧΕ

Το κολχόζι αγόραςε νέο άλογο — τι Ζόρκα.

Ι Ζόρκα ίτανε μάνα με χρόμα κοκινο-κίτρινο. Τα μικράτις ίτανε πάντα όμορφα, γλιγοροπόδαρα, γνοστικά. Όλο το κολχόζι αγαπύςε τι Ζόρκα κε προ πάντον τα πεδάκια.

'Εστεκε ι Ζόρκα στο χλίτζικο μαντρί σε χοριστό παχνί. 'Ιχε χοριστό παραθιράκι. Γλίγορα ι Ζόρκα γένισε πολάρι. Τα πεδάκια πιχτά τρέχανε στο παραθιράκι για να καμαρόςυνε τι Ζόρκα κε το νέο πολαράκι.

Ο κυλάκος Δολγονόφ ζήλεπσε πος το κολχόζι έχι τέτια καλί αλογομάνα. Στενοχοριέτε, όταν ι δολιές πάνε καλά στο κολχόζι. Κ' έβαλε στο νο-το να κλέπςι τι Ζόρκα. 'Αρχισε να περπατί πιχτά ολόγιρα στο μαντρί. 'Αρχισε να μερόνι τα σκιλιά το κολχοζιύ: κάποτες τα έδινε πσομί, κάποτες τάριχνε κανένα στόδι. Σινιθίςανε τα σκιλιά, δεν το λάζονε.

Χόρισε μια νίχτα πιο σκοτινί, σίμοσε κριφά στο μαντρί. 'Ανικσε με λοστό τιν κλιδαριά. Σίμοσε κριφά στο παχνί. Μόλις ίθελε να ρίκςι στο κεφάλι τις Ζόρκας το χαλινάρι, κ' ι Ζόρκα φοβίθικε για το πολαράκι-τις, χλιμίντρισε ανίσιχα κε χτιπόσε με τα νίχια-τις τι γονέα. Το πολαράκι ίτανε στο γιτονικό παχνί. 'Ακοσε τι μάνα-το κε γι' απάντισι χλιμίντρισε κι' αφτό δινατά, χαρόμενα.

Βγίκε έκσο ο αλογάς: γιατί ανισιχόνε τ' άλογα; 'Ετρεκσε στο μαντρί, κε βλέπι, πος ίτανε ανιχτό. Ο αλογάς σίκοσε τον κόζμο στο ποδάρι. Τρέκςανε ι κολχόζνικι. Ανάπςανε φανάρι, ντρανόνε: στι γονίτςα ίτανε μολομένος ο Δολγονόφ.

— Τί κάνις εδό;

Δεν κςέρι τί να πι ο Δολγονόφ.

— 'Ιρθα να ντρανό τι Ζόρκα.

— Τ' άλογα τι νίχτα δεν τα ντρανόνε κε τις κλιδαριές δεν τις τςακόνονε. Πιάςανε τον Δολγονόφ κε το πρωί τονε ςτίλανε στιν πόλι.

Αιστό ντράνεμα τ' άλογο χορτένι. Μι σιχτέβις τ' άλογο με τα βίτσα να το σιχτέβις με γυγάφι. Το ζονταvό άλογο με τ' ατσαλένιο άλογο ίνε βοιδί τυ μολχόλνιυν στι δυγιά.

ΤΟ ΠΥΛΑΡΙ

Στο όρος βόςκανε άλογα. Σιμά στο βοςκότοπο, από μέςα απ' το όρος, περνόςε ςιδερόδρομος.

'Ενα πυλάρι χόρταςε απ' το χορτάρι κε νόνιςε να πάι στο ςπίτι. Το χοριό ίτανε ςιμά. Πίγενε ανάμεςα αππις ράγιες, πάνο ςτις τραβέρςες.

'Ακςαφνα από πίςο ακύςτικε κρότος κε θόριβος. Το πυλάρι ντρανά πίςο-τυ κε βλέπι να τρέχι κάτι μάβρο κε μεγάλο.

Φοβίθικε κε θέλιςε να ριχτί ςτιν πάντα. Μα εκί ίτανε πςίλομα, πυ πίγενε με μιας ίςα κάτο.

Τότε το πυλάρι έτρεχςε μπροςτά κε πάλι ντράνεςε πίςο. Ι μιχανί το κατάςονε. Τ' άλογο έτρεχςε ακόμα πιο γλίγορα.

Ο μιχανικός λιγόςτεπςε λίγο το δρόμο τυ παραβόζ. 'Εδοςε ςφίριγμα απ' τι μιχανί, για να διόχςι το πυλάρι απ' τι ςτράτα.

Μα το πυλάρι, σικόνοντας πσιλά το κοντό-τυ υράδι, όλο έτρεχε ανάμεσα στις ράγιες.

Το παροβόζ πάλι σφίριξε κι' άρχισε ν' ανασένι δινατά απ' το φυγάρο. Ι ανάσα τυ τρένυ βροντερά αιδόνιζε ς' όλο το όρος. Το πυλάρι έτρεχε μ' όλι τι δίναμί-τυ.

'Αξαφνα ντράνεσε, ότι το χόμα έγινε χαμιλότερο.

Γίρισε πίσο κε ίδε τα διο γιαλιστερά μάτια τις μιχανίς.

Νά-νά το τζαναβάρι θα το κατασόσι... Τότε πίδισε πάνο απ' τις ράγιες κ' έτρεξε στο χορτάρι. Ι καρδιά-τυ χτιπύσε απ' το φόβο, κι' ο μιχανικός γελύσε κε νόνιζε:

— Α, φοβίθικες, αχμάκικο. Τόρα πια μπορό να περισέπσο το δρόμο.

Το τρένο με κρότο κε θόριβο πίγε παραπέρα κε στο γίριζμα σιμά έδοσε σφίριγμα.

Το πυλάρι έτρεχε παράμερα για να μυλοθί μέσα στο όρος. Μα ίστερα ίδε ότι το μακρί τζαναβάρι έτρεξε σιμά κε καθόλυ δεν ετιμαζότανε να το αρπάξι. Με μιας ισίχασε κε στάθικε.

'Ιστερα χλιμίντρισε με πσιλί φονίτσα, ρυθόνισε απτι χαρά-τυ τσίμπισε το χορταράκι κ' ίσιχα έτρεξε στο σπίτι με λαφρό τρέξιμο.

Τ' ΑΓΡΙΟ ΠΥΛΑΡΙ ΚΕ ΤΟ ΤΖΑΚΑΛΙ

'Ενα κοπάδι άγρια άλογα έβοσκε ς' ένα μικρό όρος από σιλβία. Πίσο απ' ένα δεντράκι καθότανε ένα μεγάλο τζακάλι κε ντρανύσε ένα πυλάρι. Το τζακάλι φίλαγε, πότε να πάι λίγο μακριά ι μάνα απ' το βιζανιάρικο αλογάκι-τις. Δεν έχι για το τζακάλι τίποτε νοστιμότερο, απτο κρέας τυ πυλαριύ.

Το πυλάρι διο φορές πια ίτανε σιμά-τυ, μα κάθε φορά εδό βρισκότανε κ' ι μάνα-τυ. Το τζακάλι φοβότανε τα νίχια-τις.

Φίλαγε, φίλαγε, — τίποτε δεν έβγενε. Αποφάσισε το τζακάλι να βάλι καρτέρι κε σίρτικε στιν πάντα.

Τότε το ίδε το πυλάρι. Ίθελε πολί τ' αχμάκικο να μάθι πιος ίνε. Σίκοσε ψιλά το υράδι-τυ κ' έτρεχσε στο τζακάλι.

Το τζακάλι καθότανε στον τόπο-τυ κε φίλαγε. 'Οταν το πυλάρι πίγε σιμά-τυ, το τζακάλι πίδισε κε ρίχτικε μακριά, μα έτσι, πυ να μπορί να τρέχσι από πίσο-τυ το περίεργο πυλάρι.



Ίθελε να τραβίχσι το πυλάρι πίσο απ' τι ράχι τυ βυνύ, μακριά απ' τα μάτια τις μάνας-τυ.

'Αμα ίρτανε πίσο απ' το βυνό, το τζακάλι γίρισε κε σαν αστραπί ρίχτικε στι γύλα τυ πυλαρύ. Το πυλάρι πεσάχτικε στιν πάντα, πίδισε πάνο, χτίπισε με τα πισινά-τυ πόδια το χόμα. Τα δόντια τυ τζακαλύ γλιστρίσανε μόνο πάνο στο δέρμα-τυ.

Το πυλάρι λάχτισε με τα ποδάρια-τυ κι' άχσαφνα ένιοσε δινατό πόνο στα νταμάρια-τυ. 'Εβγαλε δινατί φονί. Με μιας ακύστικε ι απάντισι. Ι μάνα πέταχσε πάνο στο βυνό κε με κατεβαζμένα αφτιά κε μ' ανιχτά δόντια γλίγορα, σα φοτιά, ρίχτικε πάνο στο τζακάλι. Κομάτια κίτρινο μαλί πετάχσανε στον αέρα. Ο πόλεμος με μιας έγινε κινίγιμα. Το τζακάλι έτρεχε μπροστά, ένιοθε το σίμομα τον φοβερόν δοντιόν τυ άλογυ. Το τζακάλι ισίχασε μόνο τότε, όταν μυλόθικε πίσο απ' το μακρινό βυνό.

Το πυλάρι ίτανε χαρύμενο, πυ γίρισε με τι μάνα-τυ στο ποταμάκι. Φενότανε, ότι έτρεχε λίγο έμα απ' το πισινό

ποδάρι-τυ. Σιμά στο ποταμάκι βίζαχσε μπόλικο γάλα κε κιμίθικε γλικά.

Ο ΑΙΤΟΣ ΜΠΕΡΚΥΤ

Ο πιο μεγάλος αιτός ίνε — ο μπερκύτ. Το χρόμα-τυ ίνε σκύρο κσανθό. Το μάκρος-τυ ίνε σχεδόν ένα μέτρο. Το άνιγμα τον φτερόν-τυ απ' τι μια άκρι τυ ενός φτερύ ος τιν άκρι τυ άλυ ίνε περισότερο από διο μέτρα. Ι μίτι-τυ ίνε δινατί, τα νίχια-τυ φοβερά.

Ο θιλικός αιτός αρχίζι να γενάι αβγά στα μέσα τυ Μάρτι. 'Ιστερα από 35 μέρες βγένυνε απ' τ' αβγά τα αιτόπυλα. 'Ινε σκεπασμένα μ' άσπρα πύπυλα.

'Οσο κερό τ' αιτόπυλα βρίσκυντε στι φολιά, ι γονί κλέβυνε ολόγιρα σε 20 — 30 χιλιόμετρα. Σ' αφτό τον κερό σκοτόνυνε πολί κινίγι. Μια φορά σιμά σε μια φολιά ίβρανε απομινάρια από 40 λαγύς κε τριακόσιες πάπιες.

Ι αιτί ζύνε πολί κερό. Ακόμα κε στι σκλαβιά ζύσανε περισότερο από 100 χρόνια. Τα νέα αιτόπυλα, πυ πέρνυνε απ' τι φολιά, γλίγορα ιμερόνυντε. 'Ετσι σινιθίζυνε στο νικοκίρι, όστε τον αροθιμύνε όταν πάι μακριά για πολί κερό.

Μα στι λεφτεριά ο αιτός ίνε φοβερός. Σαν ακύνε τι φονί-τυ, μυλόνυντε όλα τα πυλιά κε τα θεριά, πυ ίνε πιο αδίνατα απ' αφτόνα. Κάποτε ο αιτός αρπάζι κε μικρά πεδιά. Κάποτε ρίχνετε ακόμα κε πάνο στυς μεγάλυς.



Νά τι έγινε μια φορά. 'Ενας πινασμένος μπερκύτ ρίχτικε πάνο σ' ένα μεγάλο χιρίδι. Αφτό γρίλικσε. Ο χοριά-

αδερφάκι δεν πνίγικε, χαρύμενα κε λαφρά κολυμπίκσε, σκουπόντας το νερό με τα πλατιά μεμβρανοτά-τυ ποδάρια.

Στι φονί τις όρνιθας έτρεκσε απ' το σπίτι-τις ι γριά Δόρα. Ίδε τι γίνετε κε φόναξε:

— Αχ! Φένετε, απ' τι στραβομάρα-μυ έβαλα κάτο απτιν όρνιθα αβγό πάπιας!

ΙΝΕ ΦΟΒΕΡΙ

Τα λουχτόρια μαλόσανε στιν αβλί. Ανίκσανε τα φτερά στι γόλα, απλόσανε τις φτερύγες-τυς. Το ένα λουχτόρι ίτανε μικρό, μα σα σίκοσε πάνο τα φτερά-τυ, τέτιο μεγάλο λουχτόρι έγινε, που σ' έπιανε φόβος. Κ' ι όρνιθα σικόνι πάνο τα φτερά-της, σα χολιάζετε. Κι αφτί γίνετε πιο μεγάλι. Κε πάνο στο μεγάλο κάθε εχτρός δε μπορί να ριχτί—φοβάτε.

Ι ΙΛΕΧΤΡΙΚΙ ΚΛΟΣΑ

Τρέκσανε τα πεδιά στο Μακσίμ:

— Πές-μας, Μακσίμ, πος ο ιλεχτριζμός βγάζι απ' τ' αβγά πυλάκια.

— Μα εσίς, πρότα να μυ πίτε: πόσα αβγά μπορίτε να βάλετε κάτο απ' τιν κλόσα-σας;

— Δεκαπέντε,—ίπε βίχος να νονίζι ο ζβέλτος Δίμος.

— Νά, λιπόν. Μα : δικί-μυ κλόσα—ι ιλεχτρικί, βγάζι με μιας καμποσες εκατοντάδες αβγά κε περισότερα.

Τα πεδιά θαμάσανε.

— Ι δικί-σας κλόσα πότε κάθετε πάνο στ' αβγά;

— Το καλοκέρι!—φονάκσανε τα πεδιά.

— Μα ι δικί-μυ ι ιλεχτρικί—ολάκερο το χρόνο.

— Κ' ι δικί-συ ι όρνιθα, Μακσίμ, έχι κι αφτί φτερά κε ποδάρια;

— Δεν έχι ύτε ποδάρια, ύτε φτερά. Ίνε μια κάσα, κε μεσα σ' αφτίνα βρίσκυντε ιλεχτρικές λαμπίτσες. Απ' τις λαμπίτσες ζεστένετε ο αέρας, πυ ίνε μέσα στιν κάσα, ζεστένυντε κε τ' αβγά. Αφτό λέγετε ινκυμπάτορ.

Εδό ο Δίμος δεν μπόρεσε να κρατιθί, σικόθικε πάνω:

— Μα αν βράσουνε άκσαφνα τ' αβγά μέσα στιν κάσα!

Κι απ' το βραζμένο αβγό, όπος κσέρετε, κ' ι ιλεχτρικί όρνιθα ορνιθόπουλα δεν μπορί να βγάλι!

— Ίστε γνοστικά πεδιά, μα μόνο κίνος, που νόνισε κε ίβρε το ινκουμπάτορ, δεν ίτανε πιο κσιπνάκις από μας. Το ινκουμπάτορ ίνε καμομένο έτσι: άμα γίνι μέσα στο ινκουμπάτορ πολί ζέστι, τότε μια απ' τις λαμπίτσες σβίνι.

— Κ' ι δική-σου όρνιθα πόσες μέρες κάθετε πάνο στ' αβγά;

— Ι δική-μου όρνιθα κάθετε πάνο στ' αβγά τόσο κερό, όσο κ' ι δική-σας — ίσα-ίσα ίκοσι μια μέρα.

Να λιπόν, μόλις βγίνε απ' τα αβγά τα ορνιθόπουλα, τα κουβαλούνε στο κσεραντίρι. Εδό ι ιλεχτρικί σόμπα σε μια στιγμί τα ζεστένι κε τα κσερένι.

Κι απ' το κσεραντίρι χριάζετε να κουβαλίσουνε τα ορνιθόπουλα στι «μάνα». «Ι μάνα» αφτί ίνε από τρις κάμαρες: Ι πρότι έχι ιλεχτρικί σόμπα κε ίνε για να κιμούντε, ι δέφτερι κάμαρα ίνε για περίπατο, κ' έχι γιαλένια στέγι, ι τρίτι ίνε μικρί αβλί με στέγι από πλεχτό τέλι.

Εκί κε ζούνε τα μικρά ορνιθόπουλα στι «μάνα», έκι ίσαμε οχτό βδομάδες όσπου να δυναμόσουν.

Ι ΝΙΚΟΚΙΡΑ Κ' Ι ΟΡΝΙΘΑ

Μια όρνιθα έκανε κάθε μέρα από ένα αβγό.

Ι νικοκιρά νόνισε, ότι αν θα τις δόσι περισότερο φαΐ, ι όρνιθα θα γεννάι διο φορές περισότερα.

Έτσι κ' έκανε.

Μα ι όρνιθα έγινε λιπαρί κε δε γενούσε πια καθόλου.

ΧΟΡΙΚΟΣ, ΣΑΝ ΤΟ ΝΙΧΙ ΜΙΚΡΟΣ

Μια μέρα τυ κρίυ χιμόνα περνύσα
το δάσος. Θιμύμε, πος ίχε γερί παγονιά.
Με κόπο μικρό αλογάκι τραβύσε
αμάκσι κσερά φορτομένο κλαδιά.
Κε βλέπο: πιγένι βαρίς, κορδομένος,
κρατόντας τα νκέμια κοντός χορικός,
με μπότες μεγάλες, με γύνα ντιμένος,
με γάντια... κι' ο ίδιος—σα νίχι μικρός.
— Καλί-συ ι όρα!—Για τράβα μπροστά-συ!
— Ο, βλέπο, πος ίσε πεδί τρομερό.
Πύ ίβρες τα κσίλα;—Στο δάσος, κοντά-συ:
ο κίρις-μυ κόφτι κ' εγό κυβαλό.
(Κι' αλίθια ο χτίπος σιμά αντιχύσε.
Βαριά το τσεκύρι κατέβενε δο).
— Κι' ο κίρις-συ έχι φαμίλια μεγάλι;
— Μεγάλι φαμίλια, κ' ι άντρες-τις—διο.
Πσομί δε μπορύνε να βγάλυν ι άλι.
Ο κίρις-μυ μόνο δυλέβι κ' εγό...
— Νά κίτα! Μα έχις τί όνομα;
— Βάσος.
— Χρονόν πόσο ίσε;—Πατό στα εφτά...
— Ε, πσόφιο!—φονάζι ο μικρύλις σα μπάσος,
τραβάι τα νκέμια κε πάι μπροστά.

ΤΟ ΠΥΛΙΜΑ ΤΟΝ ΠΕΔΙΟΝ

Αφτό γινότανε πριν από πολί κερό, ακόμα στον κερό τυ τσάρυ.

Κάνανε έτσι. Ερχότανε ο αγοραστίς στυς φτοχύς τυ χοριύ, πυ ζιτύσανε να κσεφορτοθύνε το ενιάχρονο αγόρι ί κορίτσι-τυς, για να μιν τρόι πια το πσομί-τυς. Έλεγε κάθε λογιό πσεφτιές έδινε λόγο, ότι θα μάθι το πεδί, ότι τέχνι κι' αν θέλι. Ι γονί δίνανε τα πεδιά-τυς με χαρά.

'Ετςι ςορεβόντανε καμιά δεκαριά αγόρια κε κορίτςια. Σιφονόςε με τον κοντύκτορα κ' έςτελνε το ζ̌οντανό φορτίο δίχ̦ος μπιλιέτο ςτιν πόλι.

Εκί ο αγοραςτίς πίγενε τα πεδιά ςτυς κυςτάρυς: ςτυς παπυτςάδες, ςτυς κλιδαράδες, ςτυς καπελάδες.

'Οταν έπερνε από δέκα ρύβλια για κάθε κεφάλι, ο αγοραςτίς πυλύςε κάποτες καμιά δεκαριά ανθρόπυς ςε μια μόνο κβαρτίρα κ' έπερνε νέο ζακάζ̌ι.

Ο αγοραςτίς τυ ζ̌οντανύ εμπορέματος ανιςιχ̦ί, ροτάι:

— Με δίνις αφτό το πεδί, — μπορί νάχ̦ι εδό ςόι;

— Μιν ανιςιχ̦ίτε,—απαντάι κίνος πυ τόδοςε, — αφτό κανένα εδό δεν έχ̦ι βρίςκατε όλο ςτι θέλιςί-ςυ.

Ο ΓΙΑΝΙΣ ΖΥΚΟΦ

Το Γιάνι Ζύκοφ, πεδί ενιά χ̦ρονό, το δόςανε ς' ένα παπυτςά για να μάθι τιν τέχ̦νι.

Μια φορά, όταν φίγανε ι νικοκίριδες κ' ι καλφάδες, πίρε απ' το ντυλάπι τυ νικοκίρι το καλαμάρι κε το κοντίλι με τι ςκυριαζ̌μένι πένα. 'Απλοςε μπροςτά-τυ ένα ςυφρομένο φίλο χ̦αρτί κ' άρχ̦ιςε να γράφι.



Πριν να γράπςι το πρότο γράμα, κάμποςες φορές φοβιτςιάρικα ντράνεςε ςτιν πόρτα κε ςτα παράθιρα. Το χ̦αρτί ίτανε πάνο ςτο ςκαμνί, κι' ο Γιάνις γονάτιςε, μπροςτά ς' αφτό.

— Αγαπιμένε-μυ παπύ, Κοςταντίνε Μακάροβιτζ̌!—έγ̦ραφε,— ςυ γράφο γράμα. Δεν έχ̦ο ύτε πατέρα, ύτε μάνα, μόνο εςί μυ απόμινες.

Ο Γιάνις αναςτέναχςε, βύτιςε τιν πένα κ' έγ̦ραφε πάλι.

— Κε χ̦τες με βγάλανε έκςο απ' το ςπίτι γιατί κυνύςα το μορό ςτο κυνί κε δίχ̦ος να θέλο κιμίθικα. Ι καλ-

ψάδες με γελόνε, κι' ο νικοκίρις με χτιπά, με ότι τίχι, κε φαί καθόλο δεν έχο. Το προί μυ δίνονε πσομί, το μεσιμέρι κάσσα κε το βράδι πάλι πσομί. Με λένε να κιμόμε στο χαγιάτι, κι' όταν κλέι το μορό, εγό δεν κιμόμε καθόλο κε κονό το κονί.

— Αγαπιμένε-μυ παπυ, κάνε-μυ καλό, πάρε-με απ' εδό στο σπίτι-μας, στο χοριό. Δεν έχο κανένα τσαρά. Γονατίζο μπροστά στα ποδάρια-συ, πάρε-με απ' εδό, γιατί θα πεθάνο.

Ο Γιάνις ζάροσε το στόμα, σκόπισε με τι μάβρι-τυ γροθιά τα μάτια, τον πίρε το κλάπσιμο.

— 'Ελα, αγαπιμένε-μυ παπύ,—έγραψε πάλι ο Γιάνις. —Λιπίσυ-με, το καιμένο τ' ορφανό, πάρε-με από δο. Γιατί όλι με χτιπόνε, κε θέλο πολί να φάο, κ' έχο τέτια στενοχόρια, πυ δεν μπορό να το πο, όλο κλέο. Κι' ακόμα στέλνο χερετίζματα στιν Ελένι, στο στραβοπόδαρο Γιόργι κε στον αμαξά, κε τιν αρμόνικα-μυ κανένα μιν τι δίνις. Μένο ο ανεπσιός-συ Γιάνις Ζόκοφ. Αγαπιμένε-μυ παπύ, νάρθις.

Ο Γιάνις δίπλοσε σε τέσερα το γραμένο φίλο κε το έβαλε μέσα στο κονβέρτο, πυ αγόρασε πριν απο μια μέρα για ένα καπίκι. Νόνισε λίγο, βύτισε τιν πένα κ' έγραπσε τιν αντρέσα:

«Στο χοριό για τον παπύ».

'Ιστερα κσίθικε λίγο, νόνισε κε πρόστεσε: «Κοσταντίνο Μακάριτζ».

ΣΤΟ ΠΣΑΡΑΔΙΚΟ

'Ενα πρωί ο μπάρμπας κσίπνισε το Λία κε τυ λέι:

— Νίπσυ καθαρά κε γλίγορα.

— Για πύ;—νισταγμένος ρότισε ο Λίας.

— Για δολιά! Θα δολέβις στο πσαράδικο...

Ο Λίας πίγενε στι στράτα με τον Πέτρο. 'Οταν ίρθε

στο μαγαζί, εκί πίσο απ' τιν κοντόρκα έστεκε ένας αψιλός χοριάτις με πολί μεγάλι κιλιά.

— Χερέτισε!—ψιθίρισε ο Πέτρος στο Λία.

— Πός σε λένε;—βρόντισε μέσα στο μαγαζί μια πολί χοντρί φονί.

— Λία,—απάντισε ο Πέτρος.

— Λιπόν, Λία, ντράνα-με καλά, τα μάτια-συ τέσερα. Τόρα εσί, εχσόν απτο νικοκίρι-συ, κανένα δεν έχις. Ύτε σόι, ύτε γνόριμυς, κατάλαβες; Εγό ίμε για σένα κε μάνα κε πατέρας.

Ένας απτυς πρικάζτζικυς έβαλε το Λία να χορίζι απ' το πιθάρι, ναρκομένα ψάρια. Το πεδί σίκοσε ψιλά τα μανίκια-τυ κι' άρχισε να πιάνι τα ψάρια, όπος τίχενε.

— Απ' το κεφάλι να τα πέρνις χοντροκέφαλε!—ίπε ο πρικάζτζικος με μισί φονί.

Κάποτε ο Λίας κατά λάθος άρπαζε κανένα ζοντανό ψάρι, πυ στεκότανε ακίνιτο: αφτό γλιστρύσε απ' τα δάχτιλά-τυ.

— Κάνε πιο γλίγορα!—κομάνταρε ο πρικάζτζικος.

Ο Λίας κάρφοσε το δάχτιλό-τυ με το στύδι ενός ψαριύ κε, τόχοσε στο στόμα-τυ, άρχισε να το βιζένι...

— Βγάλε το δάχτιλό-συ!—με χοντρί φονί φόναχσε ο νικοκίρις.

Ίστερα δόσανε στο πεδί ένα μεγάλο τσεκύρι, τυ ίπανε να κατεβί στο ποντβάλι, για να τσακόσι τον πάγο έτσι, πυ να γίνι ίσιος. Τα κομάτια τυ πάγυ πιδύσανε στο πρόσοπότυ, πέφτανε μέσα στο γιακά-τυ.

Στο ποντβάλι ίτανε κρίο κε σκοτάδι.

Ίστερα από κάμποσα, λεφτά ο Λίας, όλος βρεμένος, βγίκε απ' το ποντβάλι κε ίπε στο νικοκίρι:

— Τσάκοσα εκί κάτο μια μπάνκα...

Ο νικοκίρις τον ντράνεσε προσεχτικά κε τυ ίπε:

— Για πρότι φορά σε σιχορό. Σε σιχορό, γιατί το ίπες μόνος-συ. Μα τι δέφτερι φορά θα βγάλο τ' αφτιά-συ...

Ι ΑΝΙΧΤΙ ΣΤΡΑΤΑ

Ο πατέρας τυ Βαςίλι δυλέβι ςτι φάμπρικα, πυ κάνι παπύτςια. 'Ιρθε απ' τι δυλιά ςτο ςπίτι. Ντρανά: Ο Βαςίλις διαβάζι βιβλίο. Τυ λέι:

— Τί διαβάζις;

— Νά διαβάζο ένα δίιγιμα για το Γιάνι Ζύκοφ.

— 'Ομορφο ίνε;

— 'Ομορφο, μα ίνε πολί λιπιτερό.

— Για διάβαςέ-μυ ν' ακύςο.

'Αρχιςε ο Βαςίλις να διαβάζι, πος ζύςε ο Γιάνις Ζύκοφ ςιμά ςτον παπυτςά, πος το χτιπύςε ο νικοκίρις, κε πος έγραπςε γράμα ςτο χοριό ςτον παπύ-τυ.

Ο πατέρας τυ Βαςίλι τ'άκυςε κε λέι:

— 'Ολα αφτά ίνε ςοςτά γραμένα. 'Ετςι κ' εμένα με μαθένανε από μικρό πεδί.

Κ' ίςτερα χαμογέλαςε κε πρόςτεςε:

— Καλά, γλίγορα θαρθί κ' ι ςιρά-ςυ. 'Εμαθες γράματα κε ςόνι! 'Ινε κερός κε ςένα να ςε μάθυμε κάπια τέχνι. Νά θα ςε πάρο απ' το ςκολιό κε θα ςε δόςο ςε κανένα μάςτορι. Κε ςένα έτςι θα ςε μαθένυνε.

Ο Βαςίλις απαντάι:

— Μα, όχι. Στο ςκολιό μας ίπανε: τόρα όλι ίςαμε δεκαεφτά χρονό πρέπι να μαθένυνε ςτα ςκολιά. Κε δε θ' αφίςο να με χτιπίςυνε. Γλίγορα θα γραφό πιονέρος, θα με ιπεραςπίςι το τάγμα.

Ο πατέρας γελάι:

— Σοςτά λες. Τόρα δεν ίνε κίνα τα χρόνια. Ι ςοβιετικί εκςυςία δεν αφίνι να τιρανύνε τα πεδιά. Τόρα όλος διόλυ άλο λογιό μαθένυνε τυς εργάτες.

— Μα πός;

— Νά πος. Χριάζετε να τελιόςις όλο το ςκολιό. Κι' όταν τελιόςις το ςκολιό θα μπις ςτο φαμπζάβυτζ. Το φαμπζάβυτζ ίνε ένα τέτιο ςκολιό ςτο εργοςτάςιο, όπυ τα πεδιά

μαθένυνε ςτιν παραγογί. Κε θα βρις από κι εργάτις για τι μεγάλι παραγογί. Μπορί να μπις κε ςτο τέχνικομ. Κι' αν θα μαθένις καλά, μπορίς να γίνις κε ινζενιέρος. Τόρα για τον εργάτι ι ςτράτα ίνε ανιχτί, μόνο μάθενε κε μυ τεμπελιάζις.

Ο ΙΛΙΟΣ ΜΥΣΑΦΙΡΙΣ

(Δίγμα δαςκάλυ από ένα ςαμογέτικο ςκολιό)

Στον κερό τυ τςάρυ για τον κόζμο τυ Βορά κανίς δεν άνιγε ςκολιά. Δικό-τυς αλφάβιτο δεν ίχανε. Δεν ίχανε κε βιβλία ςτι γλόςα-τυς. Στον κερό τις ςοβιετικίς εκςυςίας έχυνε δικό-τυς αλφάβιτο, βιβλία, ςκολιά.

Φέρνυνε τα πεδιά-τυς ςτο ςκολιό από μακριά. Το ςόι-τυς πλανάτε ςτιν τόντρα ίςαμε 600—700 χιλιόμετρα απ' το χοριό, όπυ βρίςκετε το ςκολιό.

Το καλοκέρι τιν τόντρα τι ςκεπάζι ζυμερό χορτάρι. Ανάμεςα ςτα χορτάρια γιαλίζυνε λίμνες, βάλτι, ποταμάκια. Κε το χιμόνα ι τόντρα ςκεπάζετε από πάγο κε χιόνι. Κε τότε όλι ι ςτράτα ς' όλο τον τόπο ίνε καλί για τα λάφια, πυ ίνε λαφριά ςτο τρέκςιμο.

Ζέβγι ο ςαμογέτις τα λάφια ςε λαφριές τζάνες, βάζι ςτιν τζανά τα πεδιά κε τα φέρνι ςτο ςκολιό ίςαμε τιν άνικςι.

Ι πιο χαρύμενι μέρα τυ χρόνυ για τυς ςαμογέτες-μα-



θιτές ίνε ι μέρα, πυ φένετε ο ίλιος.

Νά εσίς σινιθίσατε να ντρανάτε κάθε μέρα τον ίλιο. Μα σ' εμάς διο μίνες βαστάι ι πολιχί νίχ̧τα με μπόρες κε μπυράνια.

Σιμά στο σκολιό-μας ίνε ένα πσιλό βυνάκι. Από κι φένετε πολί μακριά. Απ' το πσιλό αφτό βυνάκι πρότος ντρανάς τον ίλιο. Δεν πρέπι να χ̧άσις, τιν πρότι μέρα. Ο ίλιος μόλις σικόνετε πσιλά απ' τι γι κε πάλι βασιλέβι. Μα τί χ̧αρά ίνε να διις τιν πρότι-τυ αχ̧τίδα!

Τα πεδιά τρέχ̧υνε έκσο απ' το σκολιό κε ντρανύνε, πος όλος ο κόζμος τυ χ̧οριύ σορέβετε πάνο στο πσιλό βυνάκι. 'Ολι ίνε αντάμα—κ' ι άνθροπι κε τα σκιλιά.

Νά, κοκίνισε ι άκρι τυ χ̧αμιλύ σίνεφυ. 'Ολι με προσοχ̧ί φιλάγυνε. Κε νά τιναχ̧τίκανε ι φοσερές αχ̧τίδες. Ο κόζμος κυνίθικε. Πσιλά στον ορίζοντα βγίκε ο ίλιος. Τα πεδιά φονάζυνε: «Ίλιος, ίλιος!» Τα νέα παλικάρια σίρυνε με τα τυφέκια. Κε γέρι κε νέι χ̧τιπύνε τα χ̧έρια-τυς, αγκαλιάζυνε ο ένας τον άλο, χ̧έρυντε για τον ίλιο. Σαν αρκυδάκια κάνυνε κυτρυβάλες μέσα στο χιόνι, κι' αντάμα-τυς κε τα σκιλιά.

Τόρα ι μέρα θ' αρχ̧ίσι να μεγαλόνι.

Στο Βορά πολί αγαπύνε τον ίλιο. Ι πιο χ̧αιδεφτικί λέκσι στο Βορά ίνε ο ίλιος.

Ι σαμογέτες έτσι τραγυδύνε στο αγαπιμένο-τυς τραγύδι:

Κάθυμε με ντρανό το γλαρό
Καλά ίνε με για τυς τρις-μας
για μένα, για το γλαρό με
για τον ίλιο.

I ΚΙΣ ΜΑΡΙΑ

Κις — στι γλόσα τον γιακύτον σιμένι κορίτσι. Αφτό το μικρό κορίτσι ζι μέσα στα όρι, στα βυνά, στα ποταμάκια σε χαμιλό σπιτάκι με μικρύτσικα παραθιράκια.

Το σπίτι, όπυ ζι ι κις-Μαρία, λέγετε γυρτά, κ' ι χόρα —Γιακύτια.

Στο χοριό-τυς όλι ίνε κινιγί. Έχυνε κολχόζι τον κινιγόν. Ι κινιγί σκοτόνυνε τα θεριά κε φέρνυνε τα δέρματα στιν κοοπεράτσια. Εκί τυς δίνυνε, αλέβρι, ζάχαρι, νκάζι, μπασμά. Απ' τιν αρχί τυ χιμόνα ι Μαρία άρχισε να πιγένι στο σκολιό. Απ' αφτό το χιμόνα όλα τα πεδάκια χριάζετε ν' αρχίσυνε να μαθένυνε.

Σ' όλι τι Σοβιετικί Ένοσι, κε στι Γιακύτια δεν πρέπι ν' απομίνυνε αγράματα πεδιά. Κάθε πρωί πάνο απ' το άσπρο χιόνι από λογιό-λογιό τόπυς αρχίζυνε να πιγένυνε μικρές φιγύρες.

Κάθετε ι κις με τις φιλινάδες-τις στο νέο σκολιό.

Κ' ι δασκάλα ίπε, ότι γλίγορα θα χτίσυνε πολί μεγάλο σκολιό από τύβλα, όπος στις μεγάλες πόλες.

Λέι ι δασκάλα για τι μεγάλι πόλι, λέι πος τιν έστιλε το σελ-σοβιέτ να μάθι, για να μπορί να μαθίζι τα πεδιά στο χοριό-τυς. Ι κις-Μαρία κε τα πεδιά ακύνε. Ι δασκάλα τα λέι για τι Σοβιετικί Ένοσι, για τον κόζμο, πυ ζι στιν Ένοσι.

Ακύι ι κις-Μαρία, αφύ κάρφοσε πάνο στι δασκάλα τ' αχόρταστα ματάκια-τις, κε δεν πιστέβι.

«Μίπος ίνε πεδιά, πυ περπατύνε γιμνά, γιατί κάνι ζέστι; Μα εμίς έχυμε μακρινό, πολί μακρινό χιμόνα κε τέτιο κοντινό καλοκέρι!»

Κε κίνι περπατί με γόνα για να μιν παγόσι.

Ι κις-Μαρία θέλι όλα να τα καταλάβι, όλα να τα μάθι.

I μικρί κις έρχετε απ' το σκολιό, πέρνι το βιβλίο-τις κε διαβάζι.

'Ιςτερα πέρνι το μολίβι-τις κι' αρχίζι να γράφι γράματα. Βγένουνε ι λέξςες:

— Να ίςε έτιμος!

ΤΟ ΧΥΛΙΑΡΙ ΚΕ ΤΟ ΒΡΑΚΑΚΙ

(Γράμα ενός πεδιύ ουζμπέκου)

Ι μάνα-μου έβαλε μπροστά-μου ένα πινάκι με πιλάφι κε ίπε:

— Φάγε!



Το πιλάφι ίνε το πιο νόστιμο φαί στον ντουνιά. 'Ινε ρίζι ταραγμένο με κοματάκια προβατίσιο κρέας. Ντράνεςα στο πινάκι κε δεν έτρογα.

— Τί φυλάγις;—ρότιςε ι μάνα.

— Χυλιάρι—ίπα.

Τότε ςικόθικε απ' τον τόπο-του ο πατέρας-μου, μ' άρπαξςε απ' τιν πλάτι κε με τίναξςε μ' όλι-του τι δίναμι.

— Κε τα δάχτιλα, γιατί τα έχις;—φόναξςε. Ι κομουνιςτές-σας στιν πεδικί πλατία όλο κε βγάζουνε απ' το νού-τους λογιό-λογιό χυλιάρια. Φάγε με τα χέρια-σου!

Μια φορά στιν πλατία ι δαςκάλα ίπε:

— Πεδιά, τόρα ίνε ζέστι, ν' αρχίςετε να φορίτε βρακάκια.

Ίρθα ςτο ςπίτι, παρακάλεςα τι μάνα-μου να μου ράπςι βρακάκι. Ι μάνα-μου τρόμαξςε κε το ίπε στον πατέρα-μου. Ο πατέρας δεν ίπε τίποτα, θιμομένα με ντράνεςε κ' έφιγε απ' το ςπίτι.

Το βράδι γίριςε. 'Εβγαλε ένα ξςιλένιο χυλιάρι κε μου τόδοςε.

— Νά, Χασάν, πάρε. Μπορίς να τρόγις πιλάφι με χυλιάρι. Μπορίς κε τα χίλια-συ να τα σκυπίζις με τιν πετσέτα. Μα μι βάζις στο νύ-συ, ότι θα φορέσις βρακάκι. Αν σε διο, θα σε σκοτόσο. Ας τα φορύνε ι ρύσι, μα για μας, τυς υζμπέκυς, αφτό ίνε φοβερό κρίμα.

Νά πόσο βαρί ίνε σ' εμάς, στο Υζμπεκιστάν, να κάνυμε κάτι νέο. Μα το χυλιάρι πια το κέρδισα. Μπορί να κερδίσο κε το βρακάκι.

Ο ΑΧΟΡΤΑΓΟΣ ΜΥΛΑΣ

Μια φορά έρχετε ένας άνθροπος στο μυλά κε λέι: πέθανε το σκιλί-μυ, δός-μυ τιν άδια να το παραχόσο σαν άνθροπο.

— Αφτό δε γίνετε,—απαντάι ο μυλάς.

— Μα το σκιλί ίτανε πιστός-μυ φίλος.

— Εγό δεν το κσέρο,—λέι ο μυλάς.

— Μα εγό θα σε πλιρόσο όσα θέλις!

— Αν θα με πλιρόσις, τότες γίνετε. Αν θέλις, εγό ο ίδιος μπορό να παραχόσο το σκιλί-συ.

Νά τι λογιό ίτανε ο μυλάς-μας.

Ι ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΥΖΜΠΕΚΑΣ

— Νιάζ, φέρε το ζιμάρι!

— Νιάζ, άναψε τι φοτιά!

Ιδρομένι ι Νιάζ πάι κ' έρχετε μέσα στιν αβλί.

— Πίγενε, μόνο μι στέκις πολί όρα στι στράτα.

Ι Νιάζ βγάζι απ' τι γονέα τον παραντζά-τις. Ι Νιάζ μυλόνι μέσα στον παραντζά το κεφάλι, τα χέρια κε τα ποδάρια-τις. Κε σκέπασε το πρόσοπό-τις με μάβρο δίχτι από μαλιά.

Ι Νιάζ πάι με τον παραντζά. Δεν κάνι ν' ανιχτί, θα τι βρίζυνε.

Ίρθε στι Χαμρά.

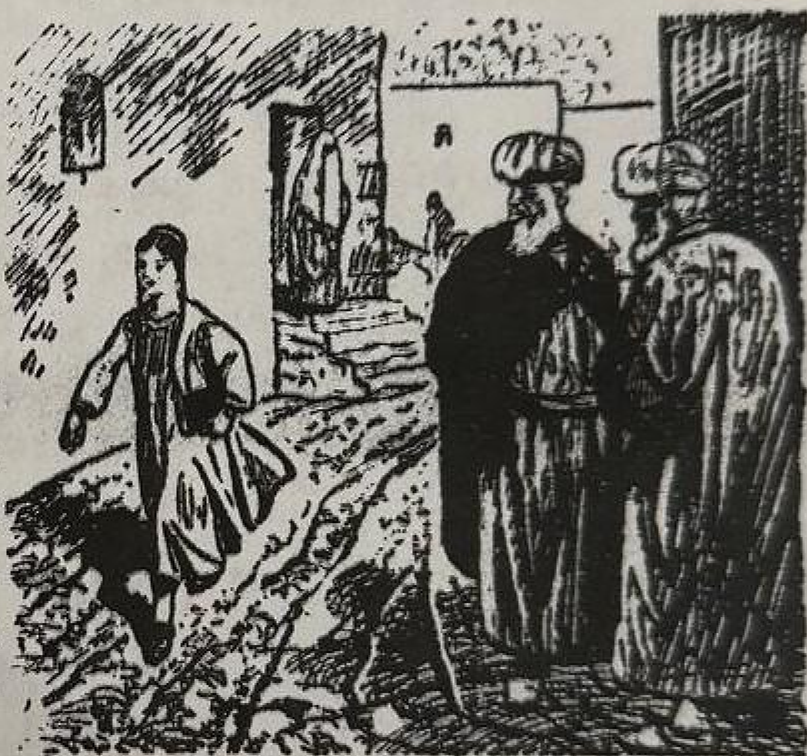
— Κςέρις,—λέι ι Χαμρά,—ίνε ένα σπίτι, όπο ςορέβοντε ι γινέκες-μας, εκί κάνι ν' ανίκςις το πρόςοπο. Το λένε κλομπ.

Με παραντζά πάνε διο γινέκες. Σκίπςανε, μόλις ςαλέβουνε. Το δίχος άλο, θα ίνε γριές.

Νά ένα μεγάλο πέτρινο ςπίτι. Τα παράθιρά-το ίνε πλατιά, φοςερά. Σ' αφτό το ςπίτι μπίκανε κ' ι διο γινέκες. Βγάλανε απ' τα πρόςοπά-τος τα δίχτια. Δεν ίνε γριές, μα ίνε νέα κορίτςια.

Σε μεγάλι, απςιλί κάμαρα ςτο τραπέζι κάθοντε γινέκες.

Κε μια λιγνί γινέκα ρόςα λέι:



— Χριάζετε να βγάλετε τον παραντζά. Δε ςας λένε τιν αλίθια ι γέρι, ότι ι ουζμπέκα χριάζετε να περπατί ςκεπαζμένι. Απ' τον παραντζά χαλνά ι ιγία, άςκιμα βλέπουνε τα μάτια. Κε να μάθι χριάζετε ι ουζμπέκα,—τότε θα μπορί να ζι πιο λαφρά. Ντρανάτε, πόσες γινέκες περπατόνε πια ανιχτές. 'Ιστε νέες, θα δουλέβετε. Ανίκςτε τα πρόςοπα.

Ι Νιάζ ακύι. 'Ινε πολί ενδιαφέρο! Στο ςπίτι καμιά φορά έτςι δε μιλόςανε.

— Νιάζ, στο μάθιμα πιγένις;

Ι Νιάζ κονάι το κεφάλι κε τρέχι απτι ςτράτα. Με τριανταφιλένιο φοςτάνι κε με πράςινι τιουμπετέικα ςτο κε-

φάλι. Κε δίχος παραντζά. Πιγένι κε χαμογελάι. 'Ολος διόλυ άλι έγινε ι Νιάζ.

— Δεν ντρέπετε!—μορμορίζι ένας ασπρομάλις γέρος.

— Μορέ κερός!—λέι ο άλος.

Μα ι Νιάζ δεν ακύι. 'Ετρεχσε κε μπίκε στο κλυμπ.

Ίνε βαρί να βαστά στο χέρι-τις το κοντίλι. Δεκαπέντε χρόνια έζισε ι Νιάζ κε καμιά φορά δεν έκανε αφτί τι δυλιά.

Μα τόρα όλα θα πάνε άλο λογιό, έπρεπε μόνο ν' αρχίσι.

Ι ΟΧΤΟ ΤΥ ΜΑΡΤΙ

Δυλέβι ακύραστα το καλεντάρι.
Χτες ίταν Γενάρις κε πια το Φλεβάρι
τα φίλα-τυ χάνοντας όλο κιλά.—
Ο χρόνος δε στέκετε, φέβγι, περνά!
Μα νά πυ μ' αγάπι ι μάνα σικόνι
μικρό ένα φίλο. Τιν άκρι διπλόνι:
— Νά κόρι-μυ, κίτα, κοντέβι ναρθί
τυ Μάρτι ι οχτό ι δικί-μας γιορτί.

Ι ΚΡΑΣΝΟΖΝΑΜΕΝΚΑ

'Ιρθε ι μάνα τυ Νίκυ στο σκολιό, κι' άρχισε να βγάζι το παλτό-τις. Εδό τα πεδιά ίδανε στιν κόφτα-τις το παράσιμο τις Κόκινις σιμέας, πυ γιάλιζε σα φοτιά.

— Μπα! Θία, κε με παράσιμο!—με θαμαζμό φόναχσε ο Κλιμ.

— Κε μίπος κε στις γινέκες δίνυνε παράσιμα;

— 'Οπος ντρανάς! Το φορί — σιμένι πος τις αχσίζι.

— Κε για πιό πράμα σας δόσανε παράσιμο; Πέστεμας,—θοριβόσανε τα πεδιά.

Ι μάνα τυ Νίκυ χαμογέλασε κε ίπε:

— Καλά, πεδιά, θα σας το πο. Αφτό έγινε στο 1919. 'Ιτανε τότε βαρίς κερός. Ι γενεράλι κ' ι οφιτσέρι τριγιρίσανε

απ' όλες τις μεριές τι νέα ακόμα Σοβιετικί ρεςπύμπλικα. Σχεδόν όλι ι εργάτες τις φάμπρικάς-μας πίγανε ςτο μέτοπο. Αντάμα μ' αφτύς πίγα κ' εγό.

Μια φορά τον κερό, πυ ςίρανε τυφεκιές, άκςαφνα βγίκανε απ' το όρος ι κοζ̌άκι. Τρομάκςανε ι κραςνοαρμέιτςι, κάμποςι πετάκςανε τα τυφέκια κε φίγανε.

Εγό δε βάςτακςα κε φόνακςα: «Σίντροφι, μιν παραδίνεςτε!»

Κ' εγό ι ίδια με το τυφέκι ςτο χέρι ρίχτικα πάνο ςτυς κοζ̌άκυς. Από πίςο-μυ βρόντιςε το «υρά». Όλο το πολκ ρίχτικε από πίςο-μυ. Αποκρύςαμε τον εχτρό.

Νά για τι πίρα το παράςιμο τις Κόκινις ςιμέας.

I ΜΑΝΑ ΠΕΤΑΚΣΕ

Στιν ίςια τι γι
πλατιά τι ςκιά
τι ρίχνι πετόντας τ' αεροπλάνο.
Ίτανε μέρα
γιομάτι χαρά,
πυ πέτακςε ι μάνα-μυ πάνο.
— Νά ι προπέλα
βυίζ̌ι,
γιφίζ̌ι,
πιο γλίγορα πάι.
Πςιλά,
πιο πςιλά,
πιο ίςια τραβάι.
Κε νά πια πυ μιάζ̌ι
μερμίνκι μικρό.

Δερμάτινο ςλέμι
ςακάκι ζ̌εςτό
τι μάνα ςκεπάζ̌ι.
Κε φόβο καθόλυ
δεν έχο ποτέ ςτιν καρδιά,
— ι μάνα-μυ έμαθε, κςέρι
καλά να πετά.
Κ' εγό ςα θα γίνο μεγάλος,
κ' εγό ςαν τι μάνα
καλά θα πετό.
Κ' εγό θα κρατό
ςτα χέρια-μυ πάντα γενέα
ς' αεροπλάνο
ςοβιετικό
τι δοκςαζ̌μένι δικί-μας ςιμέα.

I ΑΝΙΚΣΙ

I άνικςι χτες μόλις άρχιςε,
πεχνίδι για να βρι δεν άργιςε,
τα ςπίτια κλένε ςτα γερά.
Μα λίπις δάκρια δεν έχυν.
Στι ζ̌έςτι λιόνυν, δεν αντέχυν
τα κρυςταλάκια ςτα πςιλά.

ΤΟ ΠΡΟΤΟ ΤΙΛΕΓΡΑΦΙΜΑ ΑΠ' ΤΟ ΟΡΟΣ

Πετάκςανε κ' ίρθανε πολές καλιακόδες. Στο όρος τραγοδόςανε τα ςκαθιά, ι μελιςοφάγι, ι τριποφράχτες. Φιλάγομε τα μαβροπόλια κε τυς κοριδαλύς.

Πολί χιονόνερο ίτανε κάτο απ' τον πάγο. Στο όρος πέφτονε ςταλαματιές' λιόνι το χιόνι πάνο ςτα δέντρα. Τις νίχτες ι παγονιές δένονε τον πάγο.

Ι θιλικιά κορόνα γένιςε το πρότο-τις αβγό. Για να μιν κριόςι το αβγό κε να μιν παγόςι μέςα το μικρό, ι κορόνα δεν αφίνι τι φολιά. Ι αρςενικιά κορόνα τις κοβαλί το φαί.

Το νερό βγένι πάνο απτον πάγο. Το χιόνι νκρεμίζετε κάτο, κ' ι αγριοπετινί λαλόνε, ι κςιλοφάγι χτιπόνε.

Ι αρκόδα ακόμα κιμάτε.

ΤΑ ΒΙΖΑΝΙΑΡΙΚΑ ΣΤΟ ΟΡΟΣ

'Ενας λαγός γένιςε μικρά λαγοδάκια. 'Εκςι. Μιάζονε με κοβάρια μαλακό μαλί με ποδαράκια. Γενιθίκανε πάνο ςτο χιόνι. Τα λαγοδάκια έχονε ανιχτά τα μάτια απ' τι μέρα πο θα γενιθόνε. 'Ιςτερα από κάμποςες όρες, αφό γενιθίκανε, ι μάνα-τυς πίναςε. Τ' άφιςε πάνο ςτο χιόνι κ' έτρεκςε ςτο όρος να βρι κάτι να φάι. 'Οταν γίριςε πίςο ςτον παλιό τόπο, δεν ίτανε ύτε ένα λαγοδάκι. Ι τρομαγμένι μάνα άρχιςε δινατά να χτιπάι τα μακριά αφτιά-τις. 'Ετςι ι λαγί λαλόνε τα πεδάκια-τυς.

Στο λάλεμα τις μάνας γιρίςανε πίςο μόνο τρία απ' τα έκςι. Τ' άλα χάςανε τι ςτράτα κε παγόςανε. Μπορί να τ' άρπακςε κ' ι αλεπύ.

ΤΙΝ ΑΝΙΚΣΙ

Πάμε, πάμε μπροςτά
κε ςτεκόμαςτε,
τα λαγκάδια, βονά
καμαρόνομε.
Καμαρόνομε
κι' αφοκρόμαςτε,
πος βοίζον, περνόν
τα νερά πεχνιδιάτικα,
πος γλικά κελαιδόν
τα πολιά τ' ανικςιάτικα.

ΤΑ ΜΑΒΡΟΠΥΛΙΑ ΙΡΘΑΝΕ

— Ντρανάτε, τα μαβροπύλια! — φόναχςε κάπιος.

Κι' αλίθια, τα μαβροπύλια καθόντανε πςιλά ςτα κλαδιά τον καβακιόν. 'Ιςτερα απτα ςταροπύλια φενόντανε αςινίθιςτα μεγάλα κε παραπολί μάβρα.

Τα μαβροπύλια αρχίςανε να ςορέβονε ςτι φολιά-τυς μοχ, μπαμπάκι, φτερά, πύπυλα.

Αγαπύνε τα βαθιά ςπιτάκια. Εκί δεν μπορί να χόςι ι γάτα το ποδάρι-τις, δεν μπορί να βάλι μέςα τι μίτι-τις ι κορόνα.

Το μαβροπύλι καμιά φορά τιν άνιχςι δε ζιτάι το φαί-τυ ύτε ςτον αέρα, ύτε ςτα δέντρα. Το φαί-τυ ίνε πάνο ςτι γι, κε μέςα ςτι γι. Καταςτρέφι ς' όλο το καλοκέρι πολά μαμύδια, πυ ίνε βλαβερά για τυς μπαχτζέδες κε τα περιβόλια.

'Ινε πολί ενδιαφέρο να ντρανάς, όταν κινιγάι ανάμεςα ςτις βραγιές για να βρι φαί. Το περπάτιμά-τυ ίνε πολί γλίγορο κε λίγο άςκιμο, γέρνι απ' τι μια μεριά ςτιν άλι. 'Αχςαφνα ςτέκι, γιρίζι ςτι μια μεριά, ςτιν άλι. Σκίφτι το κεφάλι-τυ μια ςτ' αριςτερά, μια ςτα δεχςιά. Γλίγορα κάτι τςιμπά με τι μίτι-τυ κε τρέχι παραπέρα. Κε πάλι, κε πάλι.

Καλίτερα απ' όλα ίνε να ντρανύμε το μαβροπύλι πολί προί προτύ να βγι ο ίλιος. Αν κάθεςτε το προί ίςιχα κάπυ ςε κανένα μπαχτζέ, τότε τα μαβροπύλια γλίγορα ςας ςινιθίζυνε. Δοκιμάςτε να τα ρίχςετε ςκυλίκια, λιγοςτέβοντας ολοένα τιν απόςταςι. 'Ιςτερα από κάμποςο κερό το μαβροπύλι θα πάρι το φαί απ' τα χέρια-ςας κε θα κάθετε ςτιν πλάτι-ςας.

ΣΠΥΔΑΧΤΟ ΓΡΑΜΑ ΑΠΤΟ ΟΡΟΣ

Στο όρος ίνε νεροςίκομα.

Ι άνιχςι έφερε πολά κακά ςτον κόζμο τυ όρυς. Το χιόνι γλίγορα έλιοςε. Τα ποτάμια ςικοθίκανε κε ςκεπάςανε

τις άκρες-τυς. Σε κάμποσυς τόπυς έγινε σοστός κατακλιζμός. Απ' όλυς τυς τόπυς μας έρχυντε χαμπάρια για τα θίματα απ' το νεροςίκομα.

Περιςότερο απ' όλυς πάθανε ι λαγί, τα τιφλοπόντικα, τα χοραφοπόντικα κε τ' άλα μικρότςικα θεριά, πυ ζύνε πάνο κε κάτο απτι γι. Το νερό μπίκε στα σπίτια-τυς. Τα θεριά ανανκαςτίκανε να φίγυνε απ' το ςπίτι-τυς. Το καθένα γλίτονε τον εαφτό-τυ απ' το νεροςίκομα, όπος μπορύςε.

Το τιφλοπόντικο λίγο απόμινε να ψυρκιςτί στο ςπίτι-τυ κάτο απ' το χόμα, όταν το νερό ςκέπαςε τιν ακροποταμιά. Βγίκε απ' το χόμα, ίρθε πάνο στο νερό κι' άρχιςε να κολιμπάι για να βρι κανένα κςερό τόπο. Αφύ ίρθε στιν ακροποταμιά, πάλι με ιςιχία χόθικε κάτο στο χόμα.

ΣΠΥΔΑΧΤΟ ΤΙΛΕΓΡΑΦΙΜΑ ΑΠΤΟ ΟΡΟΣ

Από κάτο κάπιος ςίκοςε το χιόνι, κε φάνικε το μεγάλο μάβρο μύτρο ενός θεριύ.

Βγίκε από κι ι αρκύδα με διο αρκυδάκια. Χαζμυρίθικε γλικά ανίγοντας όλο το ςτόμα-τις, ίςτερα πίγε ςτο όρος. Τ' αρκυδάκια τρέχανε από πίςο-τις με πιδίματα.

Σ' όλο το χιμόνα πολί φτόχινε κ' έγινε πολί μαλιαρί.

Τόρα γιρίζι μέσα στο όρος πολί πιναζμένι ίςτερα απ' το μακρινό-τις ίπνο. Τρόγι όλα, ότι πέφτυνε στα μάτια-τις: ρίζες, περςινό χορτάρι κε γιάγοντες. Σαν τίχι κανένα λαγυδάκι, κι' αφτό δεν τ' αφίνι. Τ' αρκυδάκια βιζένυνε το γάλα-τις.

ΔΕΝ ΕΧΙ ΑΛΟ ΠΑΓΟΝΙΑ

Το ςταροπύλι στι μιλιά
πιδά κε κελαιδί.
Δεν έχι άλο παγονιά—
Τςικ-τςικ-τςιρίκ!
Γοργά κιλύν τα ποταμάκια.
Το χιόνι έλιοςε στι γι.

Κε δεν κριόνυν τα πυλάκια—
Τςικ-τςικ-τςιρίκ!
Ι ςτράτες πια θα κςεραθύνε.
Θα πραςινίςι το κλαδί.
Κε τα μαμύδια θε να βγύνε—
Τςικ-τςικ-τςιρίκ!

ΓΡΑΜΑ ΜΕ ΤΙΝ ΠΟΣΤΑ ΤΟΝ ΠΥΛΙΟΝ

Τα πυλιά πολά-πολά πάνε στιν πατρίδα-τυς. Ο ερχομός τον πυλιόν στιν πατρίδα γίνετε με μεγάλι τάκσι, με τάγματα. Κάθε τάγμα πάι με τι σιρά-τυ.

Τα πυλιά πετύνε ς' εμάς απ' τις ίδιες στράτες στον αέρα, έτσι όπος πετύσανε ι προπαπύδες-τυς χίλια χρόνια με τι σιρά.

Πρότα μπένυνε στι στράτα κίνα, πυ το φτινόπορο πετάκσανε από μας στερνά. Στερνά κίνα, πυ πετάκσανε από μας πρότα το φτινόπορο. Πιο αργά απ' τ' άλα πετύνε κ' έρχυντε τα πιο γιαλιστερά κε πλυμιστά πυλιά: αφτά χριάζετε να φιλάγυνε τα φρέσκα φίλα κε το χορτάρι. Αφτά φένυντε πολί πάνο στι γιμνί γι κε στα δέντρα. Τόρα ακόμα δεν μπορύνε να μυλοθύνε στον τόπο-μας απ' τυς εχτρύς—τ' αρπαχτικά θεριά κε τα πυλιά.

Στι στράτα τα φιλάγυνε πολά κακά. Πιχτά τυμάνια σα γονέα στέκυντε μπροστά στυς φτεροτύς τακσιδιότες. Στο ιγρό σκοτάδι τα πυλιά χάνυνε τι στράτα, με φόρα χτιπύντε στυς σκλερύς βράχυς.

Ι δινατί άνεμι τυ γιαλύ τσακόνυνε τα φτερά-τυς, σπάνυνε τις φτερύγες-τυς, τα κυβαλύνε μακριά απ' το ακρογιάλι.

Το κσαφνικό κρίο παγόνι τα νερά. Τα πυλιά πεθένυνε απ' τιν πίνα κε το κρίο. Με τις χιλιάδες χάνυντε απ' τ' αχόρταγα αρπαχτικά—τυς θαλασινύς αιτύς, κε τα γεράκια.

Μα τυς φτεροτύς τακσιδιότες, πυ πάνε πιχτά πιχτά τίποτα δεν μπορί να τυς σταματίσι. Από μέσα απ' τα τυμάνια κε μέσα απ' όλα τα εμπόδια πετύνε κ' έρχυντε στιν πατρίδα-τυς, στις φολιές-τυς.

ΠΟΣ ΕΦΤΑ ΚΣΙΛΥΡΓΙ ΠΕΡΝΥΣΑΝΕ ΑΠ' ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ, ΟΤΑΝ Ο ΠΑΓΟΣ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΣΑΛΕΒΙ

(Διγιμα ενός κσιλοργύ)

Σιμόναμε πια στι μέσι τυ πάγυ, όταν από πάνο απ'το ποτάμι κάτι βύισε με κακό χαμπάρι. Τιν ίδια στιγμί ο πάγος χολίμπισε κάτο απ' τα ποδάρια-μυ, κ' εγό κυλίθικα. Μόλις ντράνεσα πάνο στο ποτάμι, ο φόβος μ' έπιασε απ' τι γύλα, έχασα τι φονί-μυ, σκοτινιάσανε τα μάτια-μυ. Το σταχτερό καπύκι τυ πάγυ έφερε ζοί, χαμπύριαζε. Με λαφρό σφίριγμα σιμά-μυ έτρεχε το νερό. Σε κυφό φοβερό θόριβο αιδόνιζε ι φονί τυ Όσιπ:—Φίγετε... σκορπιστίτε—πιγένετε χοριστά... Πίγε μανύλα, πίγε. Πιο γλίγορα πεδιά!
Πιδύσε σα να πέσανε πάνο-τυ σφίκες. Ο πάγος έτριζε κάτο



απτα ποδάρια-μυ, τσακονότανε σε μικρά κομάτια, το νερό σκέπασε τα ποδάρια-μυ. Πίδισα, κε τιφλά έτρεχσα στον Όσιπ.

— Πύ πιγένις;—φόνακσε.—Στάσυ! Μι γιρίζις! Μι μαζέβεστε όλι σ' ένα τόπο, τα κεφάλια-σας θα τσακόσο!

— Θα φορκιστύμε,—ίπα σιγά.

— Συτ, σόπα!... Να φορκιστί κι' ο αχμάκις μπορί μα εσί νά βρες τζαρά να βγις...

Πρότος βύλιακσε ο Μοχέι Μπυντίριν. Περπατύσε πιο

ίσιχα απ' όλυς κι' άκςαφνα, ςα να τονε τραβίκςανε απ' τα ποδάρια, χάθικε. Πάνο στον πάγο απόμινε μόνο το κεφάλι κε τα χέρια-τυ, πυ γαντζόςανε στο σανίδι.

— Βοίθια! — φόνακςε ο 'Οσιπ — μι σορέβεστε όλι, ένας, διο — βοιθίστε!

Κι' ο Μοχέι έλεγε:

— Τραβιχτίτε μακριά, πεδιά... Εγό μόνος-μυ... Δεν ίνε τίποτα...

Βγίκε πάνο στον πάγο κε, αφύ τινάχτικε, ίπε:

— 'Ετσι, κε με τα σοστά μπορίς να φορκιστίς.

Τα βρεμένα ρύχα-τυ κε τα παπύτσια-τυ, τον μποδίζανε να πιδίσι, τον τραβύσανε κάτο: όλι γλιστρύσανε, γίνανε αδέκςιι, περπατύσανε βαριά, αγάλια κε με φόβο. Ο 'Οσιπ πιδύσε ςα λαγός απτον ένα πάγο στον άλο. Πιδά, στέκι για ένα δεφτερόλεφτο, ντρανά ολόγιρα κε φονάζι δινατά:

— Ντράνα καλά, όπος χριάζετε, ε!

'Οσο σιμόναμε στιν ακροποταμιά, τόσο πιο λιγνός, πιο τριμένος ίτανε ο πάγος κι' όλο πιο πιχτά βυλιάζανε ι άνθροπι.

Περάσαμε πια τιν πόλι από σιμά, γλίγορα ο πάγος θα μας κυβαλίσι στο Βόλγα. Κ' εκί ο πάγος ακόμα, δεν κυνίθικε κε θα μας τραβίκσι απο κάτο-τυ.

— 'Οπος φένετε, θα φυρκιστύμε, ίπε χαμιλά ο Μορντβίν. Μα άκςαφνα ένας πολί μεγάλος πάγος στάθικε στιν ακροποταμιά.

Τρεχά-τε-ε!... — φόνακςε ο 'Οσιπ. — Τρέκςτε μ' όλι τι δίναμί-σας!

Πίδισε πάνο στον πάγο γλίστρισε κ' έπεσε κάτο. Ο Μορντβίν κ' εγό σταθίκαμε, θέλοντας να βοιθίσυμε τον 'Οσιπ.

— Τρέκςτε, χιριδόσκιλα, εμπρός!

— Σίκο μπάρμπα...

Κατέβασε το κεφάλι-τυ.

— Σα να τσάκοσα το ποδάρι-μυ... δε θα μπορέσο να σικοθό...

Εμίς τον σικόσαμε, τον κυβαλίσαμε, κι' αφτός μυρμύριζε:

— Θα φυρκιστίτε, διαβόλι! Ντρανάτε, εκί όπυ ο πάγος δεν ίνε σκεπαζμένος με χιόνι, εκί ίνε πιο σκληρός...

Βρεμένι, παγομένι κε χαρύμενι ίμαστε πια στιν ακροποταμιά ανάμεσα στον κόζμο τυ χοριύ.

Ι ΓΙΟΡΤΙ ΤΥ ΠΡΟΤΥ ΑΒΛΑΚΙΥ

Χριαζότανε ν' αλετρίσυνε πεντακόσια εχτάρια.

Ι όρα πέντε το πρωί χαρύμενα βύιξε το νέο κολχόζι. Ανίξανε τις αβλόπορτες, απ' τις αβλές βγένανε τ' αμάξια, ι στράτα γέμισε από αμάξια κι' αλέτρια. Το βύιζμα ξίπνισε τα πεδάκια. Σ' ένα αμάξι καμάτιζε ι σιμέα. 'Ιτανε δεμένι στιν ντυγά. Το άλογο κυνύσε το κεφάλι. Ι σιμέα κυνιότανε.

Νά κε το χοράφι. 'Ολο το χοράφι ίτανε χοριζμένο σε ίκοσι ίσα κομάτια. Σε κάθε κομάτι πίγανε από δέκα αλέτρια.

Για στερνί φορά ο ίλιος ντρανύσε τα σίνορα.

— Τελιόσανε πια ι στενές λυρίδες τις γις,—λέγανε ι γέρι κ' ι νέι. —Πολί γι χανότανε τυ κάκυ. Εκατοντάδες χρόνια βγάζανε λυλύδια τ' αγριοχόρταρα στα σίνορα.

Τα σίνορα μας χορίζανε τον ένα απ' τον άλο. Τα σίνορα πεθένυνε. Αρχίζι νέο ζίσιμο. Πότε ίτανε αφτό, να περνύνε με μιας διακόσια αλέτρια!

Τα συβλερά ινία το ένα ίστερα απ' το άλο μπένανε μέσα στο λιπαρό μαβρόχομα. Ι κολχόζνικι αρχίσανε τι δυλιά.

Ο ΤΕΜΠΕΛΙΣ

ΤΙ ΕΛΕΓΕ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΥ ΚΟΛΧΟΖΙΥ: **ΚΕ ΤΙ ΕΚΑΝΕ:**



15 ΤΥ ΑΠΡΙΛΙ

Δε βγίκα στι δυλιά: το χέρι-μυ πονύσε.



25 ΤΥ ΑΠΡΙΛΙ.

Έφιγα απ' τι δυλιά: ι γινέκα-μυ αρόστισε, τα μικρά πεδάκια απομίνανε μύνα-τυς στο σπίτι.



30 ΤΥ ΑΠΡΙΛΙ.

Δεν πίγα στι δυλιά: σπυδαχτές δυλιές με βαστάκσανε στο σπίτι.

Ι σινεδρίασι τυ κολχοζιύ έβγαλε απόφασι: Καρτακόλιμα τον τεμπέλι απ' το κολχόζι. Ι τεμπέλιδες δεν έχυνε **τόπο** στο κολχόζι.

ΘΑ ΒΡΕΚΣΙ ΔΙΝΑΤΑ

Τιν άνικσι τα σίνεφα
σαν ενκονάκια πέζυνε
με τον παπύ τον πίρινο
τον ίλιο το χρισό.

ςτα δεξιά ςορέφτικαν,
γενίκαν ένα ςίνεφο
μεγάλο, πυ απλόθικε—
κε μάβριςε. Τα δάκρια
γραμές-γραμές ςα νίματα
πια πέφτυνε ςτι γι.

Το ςίνεφο κυνίθικε—
θα βρέξι δινατά!
ςτα δεξιά το ςίνεφο
τραβίχτικε παράμερα,
χαρά κε φος απλόθικε—
δε βρέχι πια εχί.

ΤΟ ΜΕΤΑΛΑΓΜΑ ΤΥ ΒΑΤΡΑΧΥ

Νά μέςα ςτι λίμνι ξιπνίςανε ι βάτραχι. Κολιμπίςανε κε βγίκανε πάνο, βγάλανε απ᾽ το νερό τα τρίγονα μύτρατυς με τα ρυθύνια. Ένας μεγάλος βάτραχος πίγε κε κάθιςε ςτιν άκρι τις λίμνις μέςα ςτο νερό κ᾽ έκραξε:

— Κυάκς—κυάκς...

— Μπρε-κε-κε-κε-κε-κε... Μπρε κε-κε-κε-κε-κε,—τυ απάντιςε το κόρο τον βατράχον.

— Κακς-κυκάκς,—τραγυδύςανε ι βάτραχι.

— Μπρε-κε-κε-κε-κε-κε,—απαντύςανε ι άλι κε ςινάμα απ᾽ τις άκρες τυ ςτόματός-τυς ίτανε βγαλμένες μεγάλες διάφανες δερμάτινες φύςκες, κε γι᾽ αφτό φονάζανε έτςι δινατά.

Ρίχνανε ι βάτραχι αβγά ςτο νερό. Κάθε αβγό ίνε κυκυλομένο με μαλακί διάφανι πιχτί: μέςα ς᾽ αφτί έχι ζεςταςιά το μάβρο αβγό, βρίςκετε εβρίχορα κε δίχος φόβο.

Ίρθε ι ζέςτι, πραςίνιςε ι λίμνι. Ι πιχτί με το αβγό κολιμπύςε πάνο ςτο νερό. Ο ίλιος ζεςτένι τα μάβρα αβγά κάτο απ᾽ τιν πιχτί, κι᾽ αφτά γλίγορα μεγαλόνυνε. Κε νά μέςα ς᾽ αφτά κυνίθικε το μικρό τυ βατράχυ με λιγνό υραδάκι κε με μικρό κεφαλάκι. ςτενοχορίθικε μέςα ςτο αβγυλάκι, αφτό έςκαςε κε το μικρό κολίμπιςε ςτ᾽ ανιχτά. ςιμά ςτο κεφαλάκι-τυ γι᾽ ανάςα φίτροςε γιακαδάκι απο ντ αντέλα —τα βράνχια. Το μικρό τυ βατράχυ ακόμα δεν μπορί να φάι, να ντρανά. Μεγάλοςε λίγο, πάχινε, ανίξανε τα μάτια-τυ, ςχιματίςτικε το ςτόμα-τυ.

Πέρασε λίγος κερός, κε στα μικρά το βατράχο αρχίσανε να μεγαλόνουνε τα πισινά ποδάρια-τυς, ίστερα από μια βδομάδα — τα μπροστινά.

Στο κορμί-τυς σχιματιστίκανε τα πλεμόνια.

Αρχίσανε τα μικρά το βατράχο από κερό σε κερό να βγένουνε πάνο στο νερό κε να πέρνουνε ανάσα.

Το ουράδι άρχισε να μικρένι κ' έμινε στο στερνό ένα κοματάκι.

Βγίκανε τα βατράχια απ' το νερό κι' αρχίσανε να ζόνε κε στο χόμα κε στο νερό.

Τόρα πια δε θέλυνε να τρόνε φιτά, μα τρόνε σαλιάνκυς, γιμνοσάλιανκυς, κυνόπια, κε μικρότσικες μιάνες.

ΤΑ ΖΟΝΤΑΝΑ ΣΠΙΤΑΚΙΑ

— Γλίγορα! Εδό!

Τα πεδιά τρέκσανε στο χαντάκι.

— Ντρανάτε! Ζοντανί βόλι.

Στον πάτο το χαντακιύ, ανάμεσα στον πιλό κε στα σκυπίδια, σιγά σαλέβανε ι βόλι. Σα να ίτανε κολιμένι από κοματάκια φίλα. Ο βόλος μένι ακίνιτος, κε δεν μπορίς να το δις ανάμεσα στο σαπιμένο φίλο. Μα όταν σέρνετε—με μιας φένετε. Απ' το βόλο βγίκανε τα ποδαράκια. Γλίγορα χορίζανε τα κομένα φίλα.

Μέσα στο βόλο κάπιος ζόσε. Πιος ζι μέσα στο βόλο; Ας ντρανόμε. Βγάλαμε ένα βόλο. Σα να ίτανε σολινάρι από φίλα. Προσεχτικά κόπσαμε το βόλο. Απ' το βόλο βγίκε μια μακριά, ασπρότσικι κάμπια. Έχει ποδαράκια. Κεφάλι. Ι κάμπια γίριζε στιν παλάμι ενός πεδιύ. Άφισε το χέρι-τυ μέσα στο νερό.

Ι κάμπια γλίστριςε, βύτικσε στον πάτο, γλίγορα έτρεκσε ανάμεσα στα σκυπίδια.

Ένας μεγάλος σκάθαρος-κολιμβιτίς το νερύ ρίχτικε στιν κάμπια κε τιν άρπακσε. Ι κάμπια θέλισε να φίγι, μα

τανε αργά. Ο ςκάθαρος έδακςε το κεφάλι-τις κε τιν έφαγε.

Στον πάτο τυ χαντακιύ ζύςανε πολές τέτιες κάμπιες ςε ςπιτάκια. Ι μέρες περνύςανε, ι κάμπιες μεγαλόνανε.

Μεγάλοςε ι κάμπια, το ςπιτάκι-τις έγινε ςτενόχορο. Ι κάμπια τόχτιςε από πάνο. Γινότανε αφτό πολί απλά. Ι κάμπια βρίκε ένα ςαπιμένο φίλο. 'Εκοπςε απ' αφτό ένα κοματάκι κ' ίςτερα με μια αραχνιά πυ κολνάι το ςτερέοςε ςτιν άκρι τυ ςπιτιύ. Κομάτι με κομάτι το έκανε δινατό.

Μέςα ςτο ςπιτάκι-τυ ο κολιμβιτίς ςκάθαρος δεν μπορί να τι δυ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΥ ΚΥΝΥΠΙΥ

— 'Ιμε γέρικο κυνύπι
με πςιλότςικα φτερά,
με ποδάρια μακριά,
με τι μίτι ςυβλερί —
ίμε ράτςα πονιρί.
'Ολι πάντα με φοβύντε,
τι γενιά-μυ καταριύντε:
το θεριό κε το πυλί,
το αρνάκι, το πεδί.
Πίνο το ζεςτό-τυς έμα.
Δε φοβύμε γο κανένα!

Το άκυςε ο τζίτζικας κε λέι:

— Μι μαχταέβεςε, κυνύπι, για τιν πονιριά κε τιν επιδεκςιότιτά-ςυ. Στο πιχτό όρος, ςε πιλόδικο βάλτο ζι ι δροςέρα.

— Μα δεν μπορί να με πιάςι! — λέι το κυνύπι.

Βύιςε κε πέτακςε.

Πέτακςε, πέτακςε κ' έπεςε το κυνύπι ςτι δροςέρα. 'Ιθελε το κυνύπι να φίγι, μα...

Τα ποδάρια-τυ πιαςμένα —
ίνε τόρα κολιμένα
κε τι μίτι-τυ κρατά
ι δροςέρα δινατά.
Τα φτερά-τυ τα κυνί,
μα να φίγι δε μπορί.

Λιγιστίκανε ι λιγνές καρφίτςες, χοθίκανε στο κορμί τυ κυνυπιύ, ςφίχςανε το κυνύπι ςτο φίλο. 'Ιπιε ι δροςέρα το έμα τυ κυνυπιύ ος τι ςτερνί ςταλαματιά. Εδό το κυνύπι πέθανε.

Μα ι δροςέρα κε τόρα ζι στο βάλτο, φιλάγι κι' άλα κυνύπια.

ΤΟ ΖΙΣΙΜΟ ΤΙΣ ΠΟΤΑΜΙΣΙΑΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ

'Ιμαςτε τριακόσια κομάτια. 'Ολι καθόμαςτε μέςα ςε μικρά αβγυλάκια ςτο υράδι τις μάνας-μας. Ι μάνα μπίκε αντάμα-μας ςε κάπια τρίπα κάτο απτιν απόκριμνι ακροποταμιά. 'Εβγαλε από κι τα μακριά-τις μυςτάκια κε τις πςαλίδες-τις κ' έπιανε το κάθε τι, πυ τι ςίμονε. Μα αφτί απ' τιν τρίπα δεν έβγενε, γιατί φοβότανε για μας. 'Ετςι ςκεδόν όλο το χιμόνα ι καραβίδα έτρογε λίγο, δε ςάλεβε. Μονάχα κυνύςε το υράδι-τις, ςκυντόντας ς' εμάς φρέςκο νερό, για να μι φυρκιςτύμε.

Τιν άνικςι εγό πια μεγάλοςα ςαν ένα μερμίνκι κε κυνιόμυνα μέςα ςτο αβγυλάκι-μυ. 'Ιςτερα κςέςκιςα το τςέφλι τυ αβγύ. Αντάμα-μυ βγίκανε έκςο ςτι λεφτεριά τ' αδέρφια-μυ κ' ι αδερφές-μυ. Γαντζοθίκαμε όλι με τα πςαλιδάκια ςτα κολιμπιτικά ποδάρια τις μάνας κε καθόμαςτε πάνο ς' αφτίνα κάτο απ' τυ υράδι-τις. Τόρα ίμαςτε όχι περιςότερι από εκατό, τις άλες το χιμόνα τις φάγανε τα μαμύδια τυ νερύ.

Ι μάνα-μας βγίκε αντάμα-μας απ' τιν τρίπα κε κινιγύςε να βρι φαί. Στο νερό ίτανε όλα μπόλικα, έτρογα πολί κε

γλίγορα μεγάλονα. Πολές φορές το δινατό-μυ τσόφλι με ςτενοχορύςε. Σ' ένα χρόνο το μετάλακςα οχτό φορές. 'Ιςτερα άρχιςα να το μεταλάζο όχι πιχτά. Τόρα το μεταλάζο μόνο μια φορά το χρόνο.

Κάνις για τον εαφτό-ςυ τρίπα κάπυ κάτο από μια πέτρα κι' αρχίζις να τρίβις τόνα ποδάρι με τάλο. Κυνάς τα μυςτάκια, πλαγιάζις πάνο ςτι ράχι, όςπυ να χοριςτί το τσόφλι απ' το κορμί. 'Ιςτερα πλαγιάζις κι' όλα τα φοβάςε: να μι ςε δι κανένα πςάρι κε ς' αρπάκςι. Το κορμί αφτό τον κερό μεγαλόνι γλίγορα, κε πάνο ςτι ράχι γίνετε δινατό τσόφλι. Τότε αρχίζις να τρόγις. Δε χορίζο φαγιά κι' όλα τα τρόγο: κε μαμύδια, κε πςαράκια κε βατράχυς. Σαν τίχι κι' αρπάκςο κάτι με τα πςαλίδια-μυ, τότε το βαςτό δινατά.

ΤΟ ΠΡΟΙ

Τ' άςτρα ζβίςανε κ' ι μέρα
γλικοφένκι ντροπαλί
κε ςτον ίςιχο αγέρα
κελαιδύν κοριδαλί.

Σε λιβάδια ανθοςπαρμένα
κε γιομάτα μιρυδιά
χίλια αρνάκια ςκορπιζμένα
βόςκυν χόρτο κε δροςιά.

Κάθε φίλο κε λυλύδι,
κάθε βρίςι κε πυλί
για τον ίλιο λέι τραγύδι,
χερετάι τιν αβγί.

Λάμπι ο κόζμος! Για να δίτε
τιν πανόρια ζογραφιά,
αππον ίπνο ςικοθίτε
να χαρίτε ομορφιά.



ΤΑ ΠΑΠΑΚΙΑ ΚΕ ΤΑ ΠΕΔΑΚΙΑ

Στι στράτα μέσα στι σκόνι ίδα κάτι χοριάτικα πεδιά, πυ ρίχνανε τα καπέλα-τυς πάνο ς' ένα πράμα. 'Οταν τα σίμοσα, τα πεδιά ίχανε στα χέρια-τυς από ένα άγριο παπάκι. 'Εμαθα, ότι μια μικρί άγρια πάπια κυβαλύσε τα παπάκια-τις από μέσα απ' τι στράτα, κάνοντας το γίρο τυ χοριύ.

— Τί θα τα κάνετε;—ρότισα αψστιρά τα πεδιά.

Αψτά απαντίσανε:

— Θα τ' αφίσυμε.

— Νά λιπόν «θα τ' αφίσυμε»,—ίπα εγό χολιαζμένα, —γιατί τα πιάσατε; Πύ ίνε τόρα ι μάνα-τυς;

— Νά-τινα κάθετε,—φονάκσανε αντάμα τα πεδιά.

Κι' όλα μυ δίκσανε το βυνάκι τυ αλετριζμένυ χοραφιύ, πυ ίτανε σιμά.

Πσιλά ς' αφτό καθότανε ι πάπια μ' ανιχτό στόμα απ' τιν ταραχί.

— Γλίγορα!—φόνακσα στα πεδιά.—Να πάτε να δόσετε πίσο τα παπάκια.

Αψτά σα να χαρίκανε μάλιστα κε τρέκσανε με τα παπάκια στο βυνάκι. Ι μάνα πέτακσε λίγο μακριά κε, όταν τα πεδιά φίγανε, ρίχτικε στα παπάκια-τις. Κάτι τα ίπε γλίγορα στι γλόσα-τις, κ' έτρεκσε στο χοράφι, πυ ίτανε σπαρμένο με γιυλάφι. Από πίσο-τις τρέκσανε τα παπάκια, πέντε κομάτια. Κ' έτσι απ' το γιυλαφένιο χοράφι, κάνοντας

το γίρο τυ χορύ, ι ταιφά όλο έκανε το ταксίδι-τις προς τι λίμνι.

Χαρόμενος έβγαλα το καπέλο-μυ κε κυνόντας-το, φόναксα:

— 'Ορα καλί, παπάκια!

Τα πεδιά γελάсανε.

— Τί γελάτε, αχμάκικα,—ίπα сτα πεδιά,—θαρίτε ίνε λαφρό να πάνε τα παπάκια сτι λίμνι; Βγάλτε τα καπέλα-сας γλίγορα φονάкστε: αντίο!

Κε τα καπέλα сικοθίκανε сτον αγέρα. 'Ολα τα πεδιά φονάксανε αντάμα:

— Αντίο, παπάκια!

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Μεсφέρι. Ιсιχία.
Δε сαλέβυν τα δεντράκια.
Καθρεφτίζετε ο ίλιος.
Κολιμπύνε τα псαράκια.

Στο ιλιόλυστο ποτάμι
Ο псαράς ανκίсτρια ρίχνι.
Στ' аσιμένια τα νερά-τυ
Τόρα πλέυνε ι κίκνι.

ΑΠΟ ΠΥ ΤΡΕΧΙ Ι ΣΕΡΕΜΠΡΙΑΝΚΑ

Ι Σερεμπριάνκα τρέχι ίсιχα, χαιδεφτικά λαμπρίζι сαν аσίμι сιμά сτις πέτρες κε сτα сκαλοπάτια.

— Από πύ τρέχι ι Σερεμπριάνκα; —ρότιсε ο Λίας Σινίτсιν.

— Απ' το Γριμπάνοβο,—απάντιсε ο Νίκος Κλίμοφ.

— Δεν ίνε απτο Γριμπάνοβο, μα απ' το Δυμπτсί,—ίπε ο Σιμεόν Κόсαρεφ.

— Πός απ' το Δυμπτсί; Το Δυμπτсί—νά πύ ίνε κ' ι Σερεμπριάνκα—νά από πύ τρέχι.

Νά τί, αδέρφια,—ίπε ο Λίας,—ας πάμε προς τα πάνο сτι сτράτα τυ ποταμύ κι' ας το μάθυμε μόνι-μας.

— Κι' αν αφτό ίνε μακριά;

— Το ίδιο κάνι, ας πάμε.

'Ιστερα από μια μέρα ι τακσιδιότες-μας πίγανε να βρύνε, από πύ τρέχι ι Σερεμπριάνκα. 'Ιτανε πέντε. Ο μεγαλίτερος απ' όλυς—ο Πέτρος Μπίκοφ—κυβαλύσε στι ράχι-τυ ένα μικρύτσικο σακύλι με πσομί κε πατάτες, κε στο χέρι-τυ ίχε ένα καζανάκι.

Ι Σερεμπριάνκα κάποτε λιγόστεβε κε γινότανε μικρύτσικο ποταμάκι, πυ μπορύσανε λαφρά να πιδίσυνε από πάνο-τυ. Το νερό σε τέτιυς τόπυς έτρεχε με λαφρό βύιζμα. Σε κάμποσυς τόπυς μεγάλονε, απλονότανε, σα μικρί λίμνι. Το νερό εδό ίτανε ίσιχο. Μόνο πετύσανε από πάνο-τυ χελιδόνια τις ακροποταμιάς κε στις άκρες κολιμπύσανε τα πσάρια.

— Νά ένα χοριό,—έδικσε μπροστά ο Νίκος.

— 'Ινε ι Αλεκσάντροφκα,—ίπε ο Πέτρος.

'Ενας χοριάτις με τα γένια, άμα ίδε τυς τακσιδιότες-μας, φόνακσε:

— Ε, πεδιά, από πύ ίστε;

— 'Ιμαστε απ' τι Λοπύχοφκα.

— Κε πύ πάτε;

— Πάμε να δύμε από πύ τρέχι ι Σερεμπριάνκα.

Ο χοριάτις γέλασε.

— Κε αφτό τί σας χριάζετε;

— Απλύστατα θέλυμε να το μάθυμε. Εσί μπάρμπα, δεν κσέρις, από πυ τρέχι;

— Κσέρο, εγό ίμυνα ς' αφτύς τυς τόπυς. Αφτό, πεδάκια-μυ, ίνε κάτο απ' το βυνό Βιντίμ.

— Βιντίμ;

— Νε, νε, απ' αφτό το βυνό ς' όλες τις μεριές μπορίς να δις μακριά, κε γι' αφτό το λένε Βιντίμ.

— Κε πύ ίνε αφτό;

— Νά θα πάτε ακόμα τρία χιλιόμετρα, ι Σερεμπριάνκα θα γιρίσι δεκσιά, εκί ίνε ένα παλιό μιλάρι, κε σις να δίτε δεκσιά. Απ' το μιλάρ φένετε καλά το βυνό.

Κόντεβε πια να βραδιάσι, όταν ι μικρί ταξιδιότες ίρθανε στο χοριό. Στι στράτα ανταμόσανε ένα χοριάτι, κε μάθανε, ότι εδό ίνε το χοριό Γριμπάνοβο.

Τα πεδιά δεν κατασόσανε να περάσυνε διο σπίτια κι' άκσαφνα ένα μικρό μαλιαρό σκιλάκι με δινατό λάκσιμο ρίχτικε απάνο-τυς. Λίγο κόντεπσε να δάκσι το ποδάρι τυ Νίκυ

Απ' το σπίτι βγίκε μια γινέκα. Ρότισε τα πεδιά:

— Ε, παλικάρια, από πύ ίστε;

— Ίμαστε απ' τι Λοπύχοφκα.

— Κε πύ πάτε;

— Στο βυνό Βιντίμ.

— Κε γιατί;

— Θέλυμε να μάθυμε, από πύ τρέχι ι Σερεμπριάνκα.

— Ι Σερεμπριάνκα; Κε τί σας χριάζετε αφτό;

— Απλύστατα θέλυμε να το μάθυμε. Εσί δεν κσέρις, από πύ τρέχι;

— Σχεδόν φτάσατε. Νά έτσι, κε να πάτε απ' το μονοπάτι στο μάκρος τυ ποταμύ. Θα διίτε πιγάδια, εκί ίνε κ' ένα με τα κσίλα.

Από μέσα απ' το δροσερό κε σκιερό όρος τα πεδάκια πίγανε στο μάκρος τις Σερεμπριάνκας. Εδό μόλις μυρμύριζε στα σκαλοπάτια ανάμεσα στις πέτρες.

Στο γίριζμα τα πεδιά ίδανε ένα λαμπερό καταράχτι, ακύσανε το βύιζμα τυ νερύ.

Εδό τα μικρά ποταμάκια τρέχανε προς το γιαρ απ' όλες τις μεριές. Αρχίζανε όλα λίγα βίματα μακριά απ' το γιαρ. Το μεγάλο ποταμάκι έτρεχε απ' το πιγάδι, πυ ίτανε στερεομένο με κσίλα.

— Ντρανάτε, πος βγένι το νερό απ' τι γι.

— Ζίτο! Το ίβραμε! Νά από πύ τρέχι ι Σερεμπριάνκα-μας.



Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΘΟΡΙΒΟΣ

Ο πράσινος θόριβος τόρα θροΐζι.
Ι άνιχςι ίρθε. Το δάσος βοΐζι.
Φιςά τ' αγεράκι, κυνά τα κλαδιά.
Θαρίς, κυβεντιάζυν τα φίλα κριφά.
Ο ίλιος χςιπνάι νορίς κι' ανεβένι,
χαιδέβι τα δέντρα, γλικά τα ζεστένι.
Ι φίςι γιορτάζι, γενιέτε χςανά
κε πράςινι όλα φορύν φορεςιά.
Ο πράςινος θόριβος τόρα θροΐζι.
Ι άνιχςι ίρθε. Το δάσος βοΐζι.
Φιςά τ' αγεράκι. Κυνά τα κλαδιά.
Ατέλιοτο θρόιζμα γίρο ςκορπά.

ΑΛΟΣ ΓΕΛΑ, ΚΙ' ΑΛΟΣ ΚΛΕΙ

Όλι στο όρος χέρυντε, κ' ι ςιμίδες κλένε.

Κάτο απ' τις ζεστές αχτίδες τυ ίλιυ το ζυμί ολοένα πιυ γλίγορα τρέχι ς' όλο το άςπρο-τυς κορμί. Απ' τυς πόρυς τυ καπυκιύ το ζυμί βγένι έχςο.

Ι άνθροπι λογαριάζυνε το ζυμί τις ςιμίδας οφέλιμο κε νόστιμο πιοτό. Χαράζυνε το καπύκι κε το ςορέβυνε μέςα σε μποτίλιες.

Τα δέντρα, απ' όπυ βγάζυνε πολί ζυμί, χςερένυντε κε χάνυντε.

Για να κόπςυμε το δέντρο
χριάζοντε πέντε λεφτά,
μα για να το μεγαλόςυμε
—εκατό χρόνια.

I ΚΟΛΕΚΤΣΙΕΣ

'Ινε πολί προί.

Πίςο απ' το όρος φάνικε ο ίλιος.

Ζοντάνεπςε το όρος. Κελαιδίςανε τα πυλιά. 'Αρχιςε τι δυλιά όλος ο κός̌μος τυ όρυς.

Μα άκςαφνα όλο το όρος ταράχτικε.

— Τρυ-ρυ-ρυ-υ-υ. Τραμ-ταμ-ταμ. Τρυ-ρυ-ρυ-υ-υ.

Τί ίνε; Πιος τυς ανιςίχιςε όλυς;

Στο λιβάδι κάτο απ' τι φονί τις τρομπέτας κε τυ τίμπανυ βγίκε ι κολόνα τον πεδιόν. Ο οδιγός έδοςε τιν κυμάντα:

— Τάγμα, αλτ!

— Λιπόν, πεδιά, ίμαςτε ςτο ςπίτι. Ελάτε να χτίςυμε τα τς̌αντίρια.

Δεν πέραςε ύτε μια όρα, όταν ς' όλο τον κάμπο αςπρίςανε τα τς̌αντίρια. Τα πεδιά ςκορπιςτίκανε ςτο όρος να ςορέπςυνε κςερά κςιλαράκια για ν' ανάπςυνε φοτιά. 'Ολο ακυόντανε φονές:

— 'Οι, κε τί πολί ςκάθαρι!

— Βρε ςι, τί ςκάθαρι ίνε αφτί! 'Ινε μερμίνκια.

— 'Αι, άι, κε τί χοντρό ςκυλίκι!

— Κ' εγό ίδρα ένα πολί μεγάλο σκάθαρο.

Κσέρετε τί, πεδιά,—λέι ο Θανάσις.—Ελάτε ας κάνυμε κολέκτσια. Αφτό θα ίνε το δόρο-μας στο σκολιό απ' το λάγερ.

— Μπράβο-συ, Θανάσι! Καλά, πυ τδκοπσε ο νύς-συ.

'Εβραζε ι δυλιά τον πεδιόν. Πίρανε μπάνκες, κυτάκια, δίχτια για πεταλύδες, βιβλία για τον κόζμο τυ όρυς κε τυ ποταμύ.

'Ολο το καλοκέρι σορέβανε. Μάθανε πιος ζι κάτο απ' το καπύκι, πιος χτίζι σπιτάκια στα φίλα, πιος μυλόνετε στα κυτύκια. Κε κανίς απ' αφτύς τόρα πια δε λέι τα μερμίνκια σκάθαρυς.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ζγυρό κε πράσινο το δάσος-μας κσιπνάι.
Τα φίλα-τυ φοτίζι ι χρισί αβγί.
Περνύν τα σίνεφα. Ι φλόγα τ' ανκαλιάζι
κε καθρεφτίζυντε στις λίμνις το γιαλί.
Κε τα πυλιά στα δέντρα πάνο κελαιδύνε.
Στο ποταμάκι κελαρίζι το νερό.
Βυίζυνε τα φίλα.—Κι' όλα χερετύνε
με το τραγύδι-τυς τον ίλιο το λαμπρό.

Ι ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΥ ΟΡΥΣ

Να ίσε φίλος τυ όρυς κε να το φιλάγις.

Ο φίλος τυ όρυς δεν τσακόνι τα κλαδιά, δε γδέρνι απ' τα δέντρα το καπύκι. Δεν κόβι τα φίλα, δε λιγίζι, δε σαλέβι τα μικρά δεντράκια. Δε βγένι πάνο στα δέντρα κε δεν κόβι τις ρίζες.

Ο φίλος τυ όρυς δεν ανάβι φοτιά μέσα στο όρος, για να μι γίνι πιρκαγιά.

Ο φίλος τυ όρυς κσέρι, ότι τα πυλιά φιλάγυνε το όρος απ' τα βλαβερά ζόα—τυς σκάθαρυς, τις κάμπιες, πυ χαλ-

νύνε το καπύκι κε τρόνε τα φίλα. Ο φίλος τυ όρυς δε χαλνά τις φολιές. Δεν πέρνι απ' τις φολιές αβγά. Αν έβρι μικρό πυλάκι, τότε πολεμάι να το βάλι πίσο στι φολιά-τυ.

Πολά όρι—πολά γιόνια,
πολά γιόνια—πολά σιτάρια,
πολά νερά—πολά χορτάρια.
Από ένα δέντρο μπορί να κάνι ένα εκατομύριο σπίρτα, κε μ' ένα σπίρτο μπορί να κάψι ένα εκατομύριο δέντρα.

ΣΤΟ ΟΡΟΣ

Στο όρος δεν ίνε τόσο εβρίχορα, όσο ίνε στο χοράφι μα εκί ίνε καλά το ζεστό μεσιμέρι... Κε τί δεν τρανάς στο όρος: ψιλά κοκινοπά πέφκα κρεμάσανε τις βελονόδικές-τος κορφές. Τα πράσινα έλατα λιγίζονε τ' αγκαντένια-τος κλαδιά. Καμαρόνετε ι άσπρι κατσαρί σιμίδα με τα μιροδάτα-τις φίλα. Τρομάζι ι σταχτερί λέφκι κ' ι μεγαλόριζι βαλανιδιά έρικσε κάτο σαν τέντα τα βαθιά κομένα-τις φίλα.

Απ' τα χορτάρια μέσα ντρανά το άσπρο ματάκι τυ λυλυδιύ τις ζεμλιανίκας, κε δίπλα κοκινίζι πια ι μιροδάτι γιάγοντα.



Ι ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑ

Πάμε μπρος...
για τυς αγόνες
τυς τρανύς
ς' όλι τι γι.

Μπίτε όλι
στις κολόνες,
σχιματίστε
μια γραμί!

Ι ΣΙΜΕΕΣ ΛΑΛΥΝΕ Ι ΜΙΑ ΤΙΝ ΑΛΙ

Τιν Προτομαγιά ι δυλεφτάδες όλυ τυ κόζμυ βγένυνε στι στράτα.

Ι κόκινες σιμέες τις Σοβιετικίς-μας ρεσπύμπλικας λένε στυς εργάτες όλυ τυ κόζμυ:

— Νικίσαμε. Ίμαστε δινατί. Ελάτε μαζί-μας. Θα σας ιποστιρίκσυμε.

— Ζίτο ι Προτομαγιά!

Τιν ίδια μέρα αφίνυνε τι δυλιά κε πάνε στιν ντεμονστράτσια κ' ι εργάτες τυ εκσοτερικύ.

Εκί δεν έχι σοβιέτ. Ι κόκινες σιμέες τον εργατόν τυ εκσοτερικύ λένε στυς καπιταλιστές:

— Ι εργατικί τάκσι ίνε έτιμι στον αγόνα ενάντιά-σας, τίραννι καπιταλιστές. Ακόμε το λάλεμα τον εργατόν τις χό-

ρας τον Σοβιέτ. Αφτί θα μας ιποστιρίξυνε. 'Ιμαστε δινατί. Θα νικίσυμε!

— Ζίτο ι Προτομαγιά!

Ι ΚΟΚΙΝΙ ΣΙΜΕΑ

Ι πόρτα τυ σχολιύ ανίγι κε κλίι κάθε λεφτό. Τα πεδιά τρέχυνε στο σχολιό, φονάζυνε, σαν ένα κοπάδι σταροπύλια.

Κι' απ' τι στράτα ακύετε το ίδιο χαρύμενο βύιζμα. Ο ίλιος, μπένοντας απ' το ορθάνιχτο παράθιρο πέφτι πάνο στον πάτο με λαμπερύς ντααμάδες.

Ι στοροζζίχα Τροφίμοβνα κι' ο ενκονός-τις Στέφανος, στέκυντε στο παράθιρο.

— Μανάκα, κλες; Πάλι θιμίθικες τι μάνα-μυ κε τον πατέρα-μυ! Πές-μυ!

— Κε τί να συ πο; Σαν τυς θιμιθό, κόβετε ι ανάσαμυ! 'Ιτανε ο γιόκας-μυ κε δικός-συ πατέρας, κατσαρός, χαρύμενος κε τραγυδιστίς...

Κι' όλο τραγυδύσε για τον κόζμο, για τι λεφτεριά... Νά μια φορά ίπε: «Ι Προτομαγιά ίνε γιορτί όλον τον δυλεφτάδον».

Ντρανό—ο πατέρας-συ με τι μάνα-συ, ετιμάζυντε να πάνε έχσο απ' τιν πόλι. Κε κίνι δύλεβε στι φάμπρικα.

'Ιρθανε ι σίντροφί-τυς απ' τις φάμπρικες, κε σικόσανε μεγάλο θόριβο. Αλέκο, πρέπι να βγάλις λόγο. Για τέτιυς λόγυς καθότανε πια στι φιλακί ο Αλέκος-μας. Εγό τυ ίπα: — Αλέκο, πιο λαφρά! Μα πύ ν' ακύσι! Μονάχα γέλασε. Κι' άρχισε να ετιμάζετε για τι στράτα...

Ο ίλιος φότιζε όπος σίμερα, μα τότε τέτιο βύιζμα δεν ίτανε: μπροστά τι γιορτί τον δυλεφτάδον δεν τιν τιμύσανε ι αφεντάδες-μας...

Πίγανε, κε σι σα να ίχσερες κάτι, κσίπνισες κι' άρχισες να κλες: «Μάμα!» 'Ισυνα τότε ενός χρονύ. Πίγανε. Κά-

θυμε, τυς φιλάγο. Ετίμασα το φαί. Δεν έρχυντε. Φιλάγο —πάλι φιλάγο. Ο ίλιος βασίλευε πια, όταν, στο στερνό, γίρισε μονάχι ι Αναστασία. Μόνο το χρόμα χάθικε απ' το πρόσοπό-τις.

— Ο Αλέκος, — φονάζο, — τι έπαθε;

Μόλις μπόρεσα να καταλάβο τι έγινε... Σορεφτίκανε ι εργάτες έκσο απ' την πόλι. Σικόσανε τις σιμέες, τις κσετιλίκσανε, τις βαστύσανε. Βγίσανε τα τραγύδια-τυς. Κε πάνο στο δέντρο αρχίσανε να βγένυνε κίνι, πυ βγάζανε λόγο. Κι' ο πατέρας-συ βγίκε πάνο στο δέντρο... Ίχε φονί δινατί, καθαρί, σαν καμπάνα... Τον ακύνε ι άνθροπι...



περικικλόσανε τυς αγαπιμένυς-μας ι κοζάκι. Ορμίσανε με ναγάικες...

Αρχίσανε να σίρυνε με τα τυφέκια... Τον Αλέκο το ρίκσανε με το βόλι απ' το δέντρο.

Σκοτονότανε ι Αναστασία στι δυλιά... Ι στενοχόρια έφαγε όλι τιν καρδιά-τις... Άρχισε να βίχι... Το σπίτι-μας ίτανε ιγρό... Αρόστισε κε πέθανε... Κ' εμίς ι διο απομίναμε μονάχι-μας.

Αχ, ντράνα! Ι δικί-μας τόρα μπένυνε σε κολόνες, κ' ι σιμέα ίνε έτιμι...

Μόνο τόρα κανένα για τιν κόκινι σιμέα δε σκοτόνυνε...

Στα χέρια τυ μαθιτί κοκίνιζε μια σιμέα με τι χτιπιτί επιγραφί: «Ζίτο ι Προτομαγιά!» Κε στα στίθια τον πεδιόν στράφτανε μικρά κόκινα αστράκια, σαν το έμα τον δυλεφτάδον, πυ σκοτοθίκανε κάποτε.

— Λιπόν, μανάκα, θα πάο!

Κι' ο Στέφανος αποφασιστικά μπίκε στις σιρές τον μαθιτόν...

Ο ΓΙΟΡΤΑΖΜΟΣ ΤΙΣ ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ

Πίσο απ' τι γονιά τις στράτας σε στενό σοκάκι σορέφτικε κόζμος καμιά εκατοστί άνθροπι. Στι μέσι τυ κόζμυ ακύστικε ι φονί τυ Βεσόφτζικοφ.

— Στρανκίζυνε το έμα-μας, σαν να ίμαστε κλύσκβα!

— Σοστά!—απαντίσανε κάμποσες φονές με μιας με βροντόδικι φονί.

— Πολεμάι το πεδί!—ίπε ο Αντρέας. — Ας πάο, λιπόν, να το βοιθίσο!... — Ακύστικε ι γλικιά-τυ φονί:

— Σίντροφι! Λένε, ότι στι γι ζι λογιό-λογιό κόζμος — εβρέι κε γερμανί, ενκλέζι κε τάταρι. Μα εγό αφτό δεν το πιστέβο. 'Ινε μονάχα διο κόζμι, διο ράτσες αφιλίοτες — ι πλύσι κ' ι φτοχί. Ι άνθροπι φορύνε λογιό-λογιό ρύχα κε λογιό-λογιό μιλύνε. Μα ντρανάτε, πος ι πλύσι γάλι, γερμανί, ενκλέζι φέρυντε με τον εργατικό κόζμο έτσι κε θα δίτε, ότι όλι αφτί ίνε εχτρί για τον εργάτι κε στύδι στι γύλα-τυ.

Μέσα στον κόζμο κάπιος γέλασε.

— Κι' απ' τιν άλι μεριά αν ντρανύμε,—έτσι θα διύμε, ότι κι' ο γάλος εργάτις, κι' ο τάταρος, κι' ο τύρκος ζι το ίδιο σκιλίσιο ζίσιμο, όπος κε μις, ο ρύσικος εργατικός κόζμος!

Απ' τι στράτα ερχότανε όλο κε περισότερος κόζμος. Ο ένας από πίσο απ' τον άλο, ι άνθροπι σιοπιλά, τεντό-

νανε τι γύλα, σικονόντανε πάνο στα δάχτιλα τον ποδαριόν, χονόντανε στο σοκάκι...

— Ι πολίτσια! — φόναξσε κάπιος.

Απ' τι στράτα στο στενό σοκάκι ίσια πάνο στον κόζμο ερχόντανε, κυνόντας τις βίτσες τέσερις καβαλάριδες πολισμάνι κε φονάζανε:

— Σκορπιστίτε!

Ι άνθροπι κατεβάσανε τα φρίδια-τυς, άθελα δίνανε δρόμο στ' άλογα. Μερικί ανεβένανε πάνο στυς φράχτες.

— Βάλανε τα χιριδόπυλα πάνο στ' άλογα, κι' αφτά γριλίζυνε — νά κ' εμίς ίμαστε πολεμάρχι, — ακύστικε κάπια βροντερί, χολιαζμένι φονί.

Ο Αντρέας απέμινε μόνος στι μέσι τυ σοκακιύ. Πάνο-τυ ορμύσανε, κυνόντας το κεφάλι, διο άλογα.

ΕΤΙΜΟΣ ΠΑΝΤΑ ΝΑ ΙΣΕ!

Κόκινι, τίμια παντιέρα,
σίκο πσιλά στον αγέρα,
σίκο, κιμάτισε πια
σ' όλο το σκλάβο ντυνιά!
Ε, πιονέρε! Σιμόνι ι όρα,
πυ θα κσεσπάσι ι κρίσιμι μπόρα.
Κράτα παντύ τι σιμέα σφιχτά.
Τράβα στο δρόμο τυ Λένιν πιστά.
Πάλεπσε, σπύδασε, ζίσε.
'Ετιμος πάντα να ίσε!

Ο ΓΑΡΙ ΑΙΖΜΑΝ

Ο Γάρι 'Αιζμαν μάθενε γράματα στιν Αμερικί, στο σκολιό. Εκί οργάνοσε πιονέρικο τάγμα, όπυ μπίκανε όλα τα προλετάρικα πεδιά τυ σκολιύ. Αντάμα με τυς σιντόφυς-τυ έκανε ολάκερι σιρά από πιονέρικα τάγματα.

Μια φορά ίτανε σινεδρίασι τον πιονέρον.

Ο Γάρι λαλύσε τα πεδιά στον αγόνα για τι σοβιετικί εκσυσία σ' όλο τον ντυνιά.

'Ετρεκσε εκί ένα ιπικό τάγμα τις πολίτσιας. Ι πολισμάνι χοθίκανε μέσα στον κόζμο τον πιονέρον. 'Οταν ένας πολισμάνος ίρθε σιμά στο Γάρι 'Αιζμαν, αφτός άρπακσε τ' άλογο απ' το χαλινάρι. Αμέσος αρεστάρανε το Γάρι.

'Ιστερα από κάμποσες μέρες δικάσανε το Γάρι. Ι δικαστές καταδικάσανε το Γάρι σ' έκσι μινόν φιλάκισι. Στι φιλακί βάλανε το Γάρι αντάμα με τυς κλέφτες. Το φερόντανε πολί άσκιμα.

'Οταν ο Γάρι τέλιοσε τι φιλακί-τυ, ο νατζάλνικος τις φιλακίς τυ ίπε:

Αν πέσις στα χέρια-μας ακόμα μια φορά, τότες θα τιν πάθις άσκιμα.

Μα ο Γάρι δεν ίνε από κίνυς πυ μπορίς να φοβερίσις.

Εκατό χιλιάδες άνεργι τις Νέας Ιόρκις βγίκανε στι στράτα κε ζιτύσανε «πσομί γιά δυλιά». Ο Γάρι ίτανε αντάμα-τυς. Τον αρεστάρανε πάλι κε το δικάσανε.

Ι καταδίκι ίτανε τέτια: πέντε χρόνια σοφρονιστικί φιλακί.

Ι ΖΟΙ-ΤΥ ΙΝΕ ΒΑΡΙΑ

Τυ σκλάβυ τυ νέγρυ βαριά ι ζοί.
Τον δέρνυν κε σκάβι τ' αφέντι τι γι.
Προστάζυν να φέρνι μαζί στι δυλιά
ι μάνα τα μάβρα μικρά-τις πεδιά.
Βραδιάζι κ' ι Σάλι ακόμα λιγίζι
τι ράχι. Ο ίδρος το χόμα ποτίζι.
Θαμπόνυν τα μάτια. Ι Σάλι πινάι,
μα λέκσι ι μικρύλα να πι δεν τολμάι.

Ο ΠΙΟΝΕΡΟΣ ΤΙΜΠ

Ο φορτοτίς Ράμι ίπε στον Τιμπ:

— 'Ισε μικρός, σα σταλαματιά. Αν ι σταλαματιά θα κιλίσι το βράδι στι στράτα, μπορί να τι δι κανίς;

— Kανίς δεν μπορί να τι δι—απάντισε ο Tιμπ.

— Πίγενε τότε, σα σταλαματιά, στι φάμπρικα κε κόλισε νά αφτό.—Kι' ο Pάμι έδοσε στον Tιμπ ένα μεγάλο φίλο χαρτί.

Tο πρωί ο κόζμος σορέφτικε στιν αβλόπορτα τις φάμπρικας. O απσιλός Aμάν διάβαζε φοναχτά:

—«Πινύμε. Σόνι πια πυ ιποφέρυμε! Kάτο ι πλύσιι! Σ' όλες τις γονιές τυ ντυνιά γίνετε μεγάλος αγόνας. I εργάτες πολεμύνε ενάντια στον καπιταλιζμό».

'Aκσαφνα φανίκανε άνθροπι με κσίλα κε ρεβόλβερα. Σκορπίσανε τον κόζμο. Xόσανε τον Aμάν μέσα στο αφτοκίνιτο κε τον κυβαλίσανε.

Tο βράδι ο Tιμπ,—ζιτύσε να βρι το Pάμι:

— Pάμι,—ίπε ο Tιμπ, — εγό θα κολνό κάθε νίχτα τα φίλα-συ. Aς πάνε να φονάζυνε σ' όλυς:

— «Σόνι πια να ιποφέρυμε! Kάτο ι πλύσιι!»

O Tιμπ έγινε μικρός πιονέρος.

AΛO ΛOΓIO ΔEN MΠOPI NA ΓINI

O ενιάχρονος Kαρλ σίμερα απόμινε μόνος στο σπίτι. I μάνα-τυ έφιγε. O πατέρας-τυ δε φενότανε πια διο βδομάδες. Mα ο Kαρλ δε θαμάζι γι' αφτό. Kσέρι, ότι ι πολίτσια ζιτάι τον πατέρα-τυ, κε καλά πυ δεν ίνε στο σπίτι.

O πατέρας τυ Kαρλ ίνε κομυνιστίς.

O Kαρλ ακύι βίματα. Aνίγι ι πόρτα. Mπένυνε τρις.

— Eσί μόνος ίσε εδό, πεδί;—Nε...

— K' ι μάνα-συ πύ ίνε;—'Eφιγε.

— Kι' ο πατέρας-συ;—'Eφιγε.

— Πύ;—O Kαρλ απάντισε, ότι δεν κσέρι.

— Eγό θα σε πάγο στι φιλακί,—λέι ένας απσιλός άνθροπος.

I καρδιά τυ Kαρλ τρόμακσε. Mα δεν ίπε τίποτα.

Τον Καρλ τον πίγανε κάτο, το βγάλανε στι στράτα κε τον καθίσανε στ' αφτοκίνιτο.

'Ιστερα από μισί όρα βρέθικε σε μια μεγάλι φοτερί κάμαρα.

Μπροστά-τυ καθότανε ένας άνθροπος με φόρμα πολισμάνυ.

— Πόσο χρονό ίσε; Πός σε λένε; Πιγένις στο σκολιό;

Ο Καρλ απάντισε.

— Κε θέλις να φας;—Νε, θέλι.

'Ιστερα από διο — τρία λεφτά ο Καρλ κσεπάστρεψε το ψομί κε τιν καλμπασά.

'Ακσαφνα ο πολισμάνος χαμιλά κε γλίγορα ροτάι:

— Κε πύ ίνε ο πατέρας-συ;—Ο Καρλ πάγοσε.

— Πύ ίνε ο πατέρας-συ;—Σιοπί.

— Πύ ίνε ο πατέρας-συ; — σε ροτό.

Ο Καρλ φυρκίζετε, μα σοπένι.

Στιν κάμαρα ίνε ισιχία, μονάχα το ρολόι τις γονέας χτιπά.

Κάπιος μπίκε μέσα.—Σας ζιτύνε.

Ο πολισμάνος έβρισε κε βγίκε απ' τιν κάμαρα.

Περάσανε κάμποσα λεφτά. Κανένας δεν ερχότανε. Ο Καρλ έτρεκσε στιν πόρτα κε τι σκύντισε.

Ι πόρτα άνικσε. Ο Καρλ βγένι. Ι στρατιότες δε δίνυνε καμιά προσοχί. Κι' ο Καρλ τρέχι, τρέχι στο σπίτι.

Ι ΦΙΛΙ-ΜΑΣ Κ' Ι ΕΧΤΡΙ-ΜΑΣ

Ι χόρα-μας ίνε ι ΕΣΣΔ.

'Ινε στον ντυνιά κι' άλες χόρες.

Ας ροτίσυμε τον κόζμο αφτόν τον χορόν:—πιος ίνε ο γίτονάς-σας;

Θ' απαντίσυνε:—Ι Σοβιετικί 'Ενοσι.

Ας ροτίσυμε:—Τί ίνε Σοβιετικί 'Ενοσι;

Ι εργάτες θ' απαντίσυνε:—Ο καλίτερός-μας φίλος.

Ι καπιταλιστές θ' απαντίσυνε:—Ο πιο κακός εχτρός-μας.

Ας ροτίςυμε τυς εργάτες:—Γιατί ίνε φίλος;

— Εκί ίνε μπολςεβίκι. Ι πάρτια τον μπολςεβίκον ίπε: «Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!» Ι πάρτια τον μπολςεβίκον ίπε: «Ι φάμπρικες κε τα εργοστάςια ίνε δικά-ςας. Τα χοράφια κε τα όρι ίνε δικά-ςας. Καρτακολίςτε τυς πομέςτζικυς κε τυς φαμπρικάντες».

— Ι μπολςεβίκικι πάρτια ίνε εχτρός-μας,—θα πύνε ι καπιταλιςτές.

— Γιατί;

— Γιατί ι πάρτια ίπε: «Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!» Ι εργάτες αφτίς τις χόρας ίπανε: «Ι φάμπρικες κε τα εργοστάςια ίνε δικά-μας. Τα χοράφια κε τα όρι ίνε δικά-μας». Αφτί μας καρτακολίςανε. Μας τα πίρανε όλα.

Ι εργάτες κ' ι χοριάτες τις μεγάλις χόρας ίπανε:

— Εμίς καρτακολίςαμε τυς εχτρύς-μας. Τόρα—όλα ίνε δικά-μας.

— Θα χτίςυμε τι χόρα-μας,—ίπε ι πάρτια.

— Θα χτίςυμε τι χόρα-μας,—ίπανε ι εργάτες κ' ι χοριάτες.

ΜΕ ΤΟ ΡΑΔΙΟ

Ι αντένες διαλαλύνε,
πος στι χόρα πολεμύνε,
πος ι φάμπρικες φυντόνυν,
τα κολχόζια δυναμόνυν,
πος γιρίζυν τα λυριά
στα μοτόρια βιαστικά,
πος γιρίζυν ι τροχί
στα βαγόνια με ορμί,
πος μαθένυνε καλά
τα πεδιά-μας στα σχολιά.

Ι ΦΟΝΕΣ ΑΠ' ΤΟ ΧΤΙΣΙΜΟ

— Χτίζυμε ιλεχτροστάντσια.
— Κάναμε νέο σιδερόδρομο.
— Χτίςαμε νέο εργοστάσιο.

— Διο φορές περισέπσαμε τιν παραγογί τις φάμπρικάς-μας.

— Χτίζομε κενόργια σπίτια, κενόργιες πόλες για τος εργάτες.

— Πρότι τελιόσαμε τι σπορά.

— Χτίσαμε το πιο γλίγορο αεροπλάνο.

Τόρνος, κολχόζια
χτίζομε τόρα.
'Ολι δυλέβον.
Βράζι ι χόρα.

Λόγο να δόσον
όλι χροστόνε,
πος πολεμόσαν
φέτος να πόνε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Стат. форм. 75x105. 8 печ. лист. — 260,400. Тираж 4200.

Міськліт 1479 м. Маріупіль, держдрукарня ч. 17. Зам. № 5717.